

«КМФ-Демеу» Корпоративтік Қор

Шоғырландырылған қаржылық есептілік

*2025 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін,
тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебімен қоса*

МАЗМҰНЫ**ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ****ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК**

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп.....	1
Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп.....	2-3
Таза активтердегі өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп	4
Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп	5

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛАҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

1. Қызметтің сипаттамасы	6
2. Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау негізі	7
3. Есеп саясатының маңызды ережелері	8
4. Маңызды есептік пайымдаулар мен бағалаулар	21
5. Ақша қаражаты мен оның баламалары	22
6. Туынды қаржы құралдары	23
7. Клиенттерге берілетін кредиттер	24
8. Инвестициялық бағалы қағаздар	32
9. Негізгі құралдар	33
10. Пайдалану құқығы және жалдау шарттары бойынша міндеттеме нысанындағы активтер	34
11. Гудвил және басқа да материалдық емес активтер	34
12. Салық салу	35
13. Басқа да активтер мен міндеттемелер	37
14. Банктердің және басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	38
15. «РЕПО» шарттары бойынша кредиторлық берешек	38
16. Клиенттердің қаражаты	38
17. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	39
18. Шарттық және шартты міндеттемелер	39
19. Клиенттерге берілетін кредиттер бойынша пайыздық түсім	40
20. Кредиттік зияндар бойынша шығыстар	40
21. Персонал шығыстары және басқа да операциялық шығыстар	41
22. Тәуекелдерді басқару	42
23. Әділ құнды бағалау	53
24. Активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімін сараптау	57
25. Байланысты тараптармен операциялар	58
26. Қаржылық қызметке қатысы бар міндеттемелердегі өзгерістер	59
27. Капитал жеткіліктігі	60
28. Есепті күннен кейінгі оқиғалар	60

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«КМФ-Демеу» Корпоративтік Қорының Құрылтайшысы мен Қамқоршылық кеңесіне

Пікір

Біз «КМФ-Демеу» Корпоративтік Қор мен оның еншілес ұйымының (бұдан әрі - «Топ») шоғырландырылған қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп, көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп, таза активтердегі өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп және ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп, сондай-ақ есеп саясатының маңызды ережелері туралы ақпаратты қоса алғанда, қаржылық есептілікке жасалған ескертпелер жатады.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік барлық елеулі қатынастарда 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың шоғырландырылған қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының шоғырландырылған қозғалысы мен шоғырландырылған қаржылық нәтижелерін ХҚЕС-тің бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес дұрыс бейнелейді.

Пікірді білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз одан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлігінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңес қабылдаған Кәсіпқой бухгалтерлер этикасының халықаралық кодексіне (БХЭСК Кодексі) (халықаралық тәуелсіздік стандарттарын қоса алғанда) және біздің шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудитіне Қазақстан Республикасында қолданылатын этикалық талаптарға сәйкес Топқа қатысты біз тәуелсізбіз. Біз сондай-ақ осы талаптарға және БХЭСК кодексіне сәйкес басқа да этикалық міндеттерді орындадық.

Біз алынған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп пайымдаймыз.

Басшылықтың және Қамқоршылық кеңесінің шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылық шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ХҚЕС-тің бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес жасалуы және шынайы ұсынылуы үшін әрі басшылық шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапкершілік көтереді.

Shape the future
with confidence

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыра алу қабілетін бағалау үшін, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтердің ашылып көрсетілуі үшін және басшылық Топты таратқысы келген, басшылықтың қызметін тоқтатқысы келген жағдайларды немесе оның мұндай әрекеттерге іс жүзіндегі баламасы болмай қалған жағдайларды қоспағанда, есептіліктің қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде жасалуы үшін жауапкершілік көтереді.

Қамқоршылық кеңес Топтың қаржылық есептілігінің дайындалу процесін қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз шоғырландырылған қаржылық есептілік бүтіндей адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық есепті шығаруда елеулі бұрмалануларды қамтымайды деген ақылға қонымды сенімдікке қол жеткізу болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік сенімділіктің жоғары дәрежесін білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит елеулі бұрмалану бола қалғанда оны әрдайым анықтайтындығының кепілдігі болып табылады. Бұрмаланулар адал емес әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке-жеке немесе жиынтығында осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің негізінде қолданылатын пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізделген күйде пайымдауға болса, елеулі болып есептеледі.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудиттің шеңберінде біз кәсіпқой пайымдауды қолданып, бүкіл аудиттің бойына кәсіптік скептицизмді сақтап қаламыз. Сонымен қатар, біз келесі әрекеттерді орындаймыз:

- ▶ Адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан болған шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтап, бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық процедураларды жасаймыз; өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Жосықсыз әрекеттер нәтижесінде елеулі бұрмалануды анықтамау тәуекелі қателіктер нәтижесінде елеулі бұрмалануды анықтамау тәуекелінен жоғары, өйткені жосықсыз әрекеттер сөз байласу, жалғандық, қасақана өткізіп жіберу, ақпаратты бұрмаланған түрде ұсыну немесе ішкі бақылау жүйесін айналып өту әрекеттерін қамтуы мүмкін.
- ▶ Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатында емес, жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық процедураларды әзірлеу мақсатында, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін түсінеміз.
- ▶ Қолданылатын есеп саясатының лайықты сипатын және басшылық есептеген бағалау мәндерінің және тиісті ақпараттың ашылып көрсетілу негізділігін бағалаймыз.

- ▶ Басшылықтың қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалды қолдану заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз және түскен аудиторлық дәлелдердің негізінде Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінде айтарлықтай күмән туғыза алатын оқиғаларға немесе талаптарға орай елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы тұжырым жасаймыз. Егер де біз елеулі белгісіздіктің болуы туралы тұжырымға келетін болсақ, біз өзіміздің аудиторлық есебімізде шоғырландырылған қаржылық есептілікте ақпараттың тиісінше ашылып көрсетілуіне назар аудартуымыз керек немесе егер ақпараттың осылайша ашылып көрсетілуі лайықты болып табылмаса, пікірімізді түрлендіру керек. Біздің қорытындыларымыз аудиторлық есеп беру күніне дейін алынған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Дегенмен келешек оқиғалар немесе талаптар Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылып қалуына әкеп соқтыра алады.
- ▶ Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің бүтіндей ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын бағалаймыз, оған қоса ақпаратты ашып көрсету, сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептіліктің оның негізінде болған операциялар мен оқиғаларды олардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз ететіндей етіп ұсынылатындығын бағалаймыз.
- ▶ Шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікір қалыптастыру үшін негіз ретінде ұйымдардың қаржылық ақпаратына немесе Топ ішіндегі шаруашылық бірлікке қатысты жеткілікті тиісті аудиторлық дәлелдемелер алу мақсатында Топтың аудитін жоспарлаймыз және жүзеге асырамыз. Біз Топтың аудит мақсаттары үшін орындалатын аудиторлық процедураларды жалпы басқаруға, бақылауға және тексеруге жауаптымыз. Біз аудиторлық пікіріміз үшін жеке дара жауапты болып табыламыз.

Біз Қамқоршылық кеңестің назарына, өзгесінен басқа, аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер туралы, оның ішінде егер біз аудит процесінде ондайларды анықтасақ, ішкі бақылау жүйесінің едәуір кемшіліктері туралы ақпаратты жеткізе отырып, онымен ақпараттық өзара әрекеттесуді жүзеге асырамыз.

„Эрнст энд Янг“ ЖШС

Ольга Хегай
Аудитор

Аудитордың 2015 жылғы 25 қыркүйектегі
№ МФ-0000286 біліктілік куәлігі

Рустамжан Саттаров
«Эрнст энд Янг» ЖШС-тің бас директоры

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі
2005 жылғы 15 шілдеде берген сериясы
МФЮ-2, № 0000003 болатын Қазақстан
Республикасының аумағында аудиторлық
қызметпен айналысуға арналған
мемлекеттік лицензия

А15ЕЗН4, Қазақстан Республикасы, Алматы қ.
Әл-Фараби даңғылы, 77/7, «Есентай Тауэр» ғимараты

2026 жылғы 17 маусым

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП**2025 жылғы 31 желтоқсанға***(Мың теңгелмен)*

		2025 жылғы	2024 жылғы
	Ескер.	31 желтоқсан	31 желтоқсан
Активтер			
Ақша қаражаты мен оның баламалары	5	13.195.069	15.555.849
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарындағы қаражат		146.106	36.208
Туынды қаржы құралдары	6	337.037	2.439.791
Клиенттерге берілетін кредиттер	7	316.249.909	269.427.002
Инвестициялық бағалы қағаздар	8	18.905.847	15.896.060
«РЕПО» шарттары бойынша қамтамасыз ету ретінде берілген инвестициялық бағалы қағаздар	8	41.742.394	22.643.515
Негізгі құралдар	9	15.026.284	14.647.285
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	10	1.424.840	961.146
Гудвил және басқа да материалдық емес активтер	11	14.442.914	12.051.003
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша активтер		1.128.510	547.063
Басқа да активтер	13	3.032.841	3.466.764
Активтер жиыны		425.631.751	357.671.686
Міндеттемелер			
Банктердің және басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	14	238.616.600	221.619.455
«РЕПО» шарттары бойынша кредиторлық берешек	15	42.360.230	21.693.260
Клиенттердің қаражаты	16	4.767.132	—
Жалдау шарттары бойынша міндеттемелер	10	1.552.708	1.068.332
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	17	39.471.325	22.115.686
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер		—	116.169
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	12	1.465.670	666.170
Басқа да міндеттемелер	13	6.521.821	7.088.996
Міндеттемелер жиыны		334.755.486	274.368.068
Таза активтер			
Әділ құн резерві		804.439	(103.688)
Операциялардың жинақталған нәтижесі		61.589.327	57.718.922
Қор Құрытайшысына тиесілі таза активтер жиыны		62.393.766	57.615.234
Бақыламайтын қатысу үлестері		28.482.499	25.688.384
Таза активтер жиыны		90.876.265	83.303.618
Таза активтер мен міндеттемелер жиыны		425.631.751	357.671.686

Қор басшылығының атынан қол қойылды және шығаруға бекітілді:

О.А. Бухтиярова

Бас директор

С.С. Сейдахметова

Бас бухгалтер

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП**2025 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін***(Мылң теңгемен)*

	<i>Ескер.</i>	<i>2025 ЖЫЛ</i>	<i>2024 ЖЫЛ</i>
Тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып есептелген пайыздық түсім			
Ақша қаражаты мен оның баламалары		1.017.902	1.544.484
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарындағы қаражат		—	3.222
Клиенттерге берілетін кредиттер	19	104.953.109	95.290.603
Инвестициялық бағалы қағаздар		3.019.383	1.611.348
Басқа да қаржы активтері		149.838	120.076
		<u>109.140.232</u>	<u>98.569.733</u>
Тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып есептелген пайыздық шығыстар			
Банктердің және басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты		(37.082.071)	(32.423.207)
Клиенттердің қаражаты		(88.795)	—
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар		(3.977.906)	(3.828.541)
«РЕПО» шарттары бойынша кредиторлық берешек		(5.581.929)	(2.731.826)
		<u>(46.730.701)</u>	<u>(38.983.574)</u>
Жалдау шарттары бойынша міндеттемелер	10	(243.927)	(197.311)
		<u>(46.974.628)</u>	<u>(39.180.885)</u>
Таза пайыздық кіріс		62.165.604	59.388.848
Кредиттік зияндар бойынша шығыстар	20	(10.085.668)	(7.750.621)
Кредиттік зияндар бойынша шығыстардан кейінгі таза пайыздық кіріс		52.079.936	51.638.227
Комиссиялық кірістер		19.895	—
Комиссиялық шығыстар		(90.312)	—
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялар бойынша таза (зиян)/пайда		(4.286.608)	1.098.371
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерін мойындауды тоқтатудың нәтижесінде болған таза пайда		20.100	107.095
Шетел валютасымен операциялар бойынша таза пайда/(зиян):			
- валюталық баптарды қайта бағалау		1.250.267	(1.994.335)
- сауда-саттық операциялары		(28.192)	(10.422)
Басқа да кірістер		198.043	118.214
Персонал шығыстары	21	(29.291.761)	(24.698.059)
Басқа да операциялық шығыстар	21	(11.917.464)	(10.638.818)
Басқа да шығыстар		(5.699)	(25.531)
Корпоративтік табыс салығының шығыстарына дейінгі пайда		7.948.205	15.594.742
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	12	(1.780.697)	(2.799.349)
Бір жылғы пайда		6.167.508	12.795.393
Мыналарға келетін:			
- Қор Құрылтайшысына		3.870.405	8.076.311
- бақыламайтын қатысу үлестеріне		2.297.103	4.719.082
		<u>6.167.508</u>	<u>12.795.393</u>

6-60 бет аралығында қоса беріліп отырған ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (жалғасы)

	<i>Ескер.</i>	<i>2025 ЖЫЛ</i>	<i>2024 ЖЫЛ</i>
Бір жылғы пайда		6.167.508	12.795.393
Бір жылғы басқа да жиынтық кіріс/(залаал)			
<i>Келесі кезеңдерде пайда немесе зиян құрамында қайта жіктелуге жататын басқа да жиынтық кіріс/(зиян)</i>			
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдардың әділ құнының таза өзгеруі	8	1.529.368	(560.742)
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдарды есептен шығару нәтижесінде пайда немесе зиян құрамында қайта жіктелген, жинақталған зиян сомасы		(20.100)	(35.503)
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық құралдар бойынша күтілетін кредиттік зияндарды бағалау резервінің өзгеруі	8	(104.129)	29.639
Салықтар шегерілген бір жылғы басқа да жиынтық кіріс/(залаал)		1.405.139	(566.606)
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны		7.572.647	12.228.787
Мыналарға келетін:			
- Қор Құрылтайшысына		4.778.532	7.723.065
- бақыламайтын қатысу үлестеріне		2.794.115	4.505.722
		7.572.647	12.228.787

6-60 бет аралығында қоса беріліп отырған ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

ТАЗА АКТИВТЕРДЕГІ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП**2025 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін***(Мың теңгемен)*

	<i>Қор Құрылтайшысына келеді</i>				
	<i>Әділ құн резерві</i>	<i>Операциялардың жинақталған нәтижесі</i>	<i>Қор Құрылтайшысына тиесілі таза активтер жиыны</i>	<i>Бақыламай тын қатысу үлестері</i>	<i>Таза активтер жиыны</i>
2024 жылғы 1 қаңтарға	249.558	49.642.611	49.892.169	21.182.662	71.074.831
Бір жылғы пайда	—	8.076.311	8.076.311	4.719.082	12.795.393
Бір жылғы басқа да жиынтық залал	(353.246)	—	(353.246)	(213.360)	(566.606)
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны	(353.246)	8.076.311	7.723.065	4.505.722	12.228.787
2024 жылғы 31 желтоқсанға	(103.688)	57.718.922	57.615.234	25.688.384	83.303.618
Бір жылғы пайда	—	3.870.405	3.870.405	2.297.103	6.167.508
Бір жылғы басқа да жиынтық кіріс	908.127	—	908.127	497.012	1.405.139
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны	908.127	3.870.405	4.778.532	2.794.115	7.572.647
2025 жылғы 31 желтоқсанға	804.439	61.589.327	62.393.766	28.482.499	90.876.265

6-60 бет аралығында қоса берілін отырған ескертпелер осы шоғырландырылған Қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП**2025 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін***(Мың теңгемен)*

	<i>Ескер.</i>	2025 жыл	2024 жыл
Операциялық қызметтен болған ақша ағындары			
Ақша қаражаты мен оның баламалары бойынша алынған пайыздар		1.000.171	1.546.656
Клиенттерге берілген кредиттер бойынша алынған пайыздар		101.804.132	92.498.593
Инвестициялық бағалы қағаздар бойынша алынған пайыздар		2.580.670	1.426.673
Басқа да түскен кірістер		134.245	75.976
Банктердің және басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты бойынша төленген пайыздар		(37.345.524)	(32.406.248)
Клиенттердің қаражаты бойынша төленген пайыздар		(39.783)	—
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша төленген пайыздар		(3.757.546)	(4.097.775)
«РЕИО» шарттары бойынша төленген пайыздар		(5.581.929)	(2.624.273)
Жалдау шарттарының міндеттемелері бойынша төленген пайыздар		(243.927)	(197.311)
Алынған комиссиялар		19.895	—
Төленген комиссиялар		(90.312)	—
Несел валютасымен операциялар бойынша таза жұмсалған залалдар		(28.192)	(10.422)
Пайда немесе зиян арқылы өмір құны бойынша бағаланатын туынды қаржы құралдары бойынша таза жұмсалған залалдар		(2.183.854)	(1.532.531)
Персоналға төленген шығыстар		(26.727.408)	(21.365.864)
Төленген басқа да операциялық шығыстар		(8.759.341)	(7.645.840)
Әлеуметтік аударымдар мен корпоративтік табыс салығын қоспағанда, төленген салықтар.		(3.897.690)	(3.123.981)
Операциялық активтер мен міндеттемелердегі өзгерістерге дейінгі операциялық қызметтен түскен ақша ағындары		16.883.607	22.543.653
<i>Операциялық активтердің таза көлемі/азайы</i>			
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарындағы қаражат		(113.268)	494.829
Клиенттерге берілетін кредиттер		(54.189.851)	(37.876.485)
Басқа да активтер		771.921	180.985
<i>Операциялық міндеттемелердің таза көлемі/азайы</i>			
«РЕИО» шарттары бойынша кредиторлық берешек		20.666.970	5.023.994
Клиенттердің қаражаты		4.718.120	—
Басқа да міндеттемелер		(113.783)	(4.478.363)
Корпоративтік табыс салығына дейінгі операциялық қызметтегі ақша қаражатының таза жұмсауы		(11.376.284)	(14.111.387)
Төленген корпоративтік табыс салығы		(1.683.402)	(2.976.286)
Операциялық қызметте ақша қаражатының таза жұмсауы		(13.059.686)	(17.087.673)
Инвестициялық қызметтен болған ақша ағындары			
Негізгі құралдарды сатып алу		(1.616.337)	(1.511.330)
Негізгі құралдарды сатудан түскен түсімдер		27.151	96.912
Материалдық емес активтерді сатып алу		(2.698.905)	(1.590.833)
Инвестициялық бағалы қағаздарды сатып алу	8	(102.001.974)	(57.914.126)
Инвестициялық бағалы қағаздарды өтеуден түсетін түсімдер	8	80.493.889	52.040.051
Инвестициялық қызметте ақша қаражатының таза жұмсауы		(25.796.176)	(8.879.326)
Қаржылық қызметтен болған ақша ағындары			
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарынан қаражаттың түсуі	26	214.512.896	177.728.983
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарының қаражатын төлеу	26	(193.780.641)	(154.064.118)
Облигацияларды шығарудан түскен түсімдер	26	37.135.279	20.000.000
Облигацияларды өтеу	26	(20.000.000)	(20.000.000)
Жалдау бойынша міндеттемелердің негізгі сомасын төлеу	10	(626.944)	(506.523)
Қаржылық қызметтен ақша қаражатының таза түсуі		37.240.590	23.158.342
Күтілетін кредиттік зияндардың ақша қаражаты мен оның баламаларына ықпалы	5	8.732	(629)
Айырбастау бағамдары өзгерістерінің ақша қаражаты мен оның баламаларына ықпалы		(754.240)	1.020.642
Ақша қаражаты мен оның баламаларының таза азаюы		(2.360.780)	(1.788.644)
1 қаңтарға ақша қаражаты мен оның баламалары		15.555.849	17.344.493
31 желтоқсанға ақша қаражаты мен оның баламалары	5	13.195.069	15.555.849

6-60 бет аралығында қоса беріліп отырған ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

1. Қызметтің сипаттамасы

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік «КМФ-Демеу» корпоративтік қорының (бұдан әрі – «Қор») және оның еншілес ұйымы «КМФ Банк» акционерлік қоғамының (бұдан әрі – «Банк») (бұрынғы атауы – «КМФ (КМФ) микроқаржы ұйымы» акционерлік қоғамы) қаржылық есептілігін қамтиды (бұдан әрі бірлесіп – «Топ»).

1996 жылы АҚШ-тың Халықаралық даму агенттігі (бұдан әрі – «USAID») Қазақстан Республикасында микрокредиттеу жобасын енгізу бойынша тендер жариялады. Тендердің жеңімпазы америкалық үкіметтік емес ұйым «ACDI/VOCA» (бұдан әрі – «Құрылтайшы») болды, ол кейіннен «Қазақстандық Несиелеу Қоры» корпоративтік қорының құрылтайшысы атанды. 2008 жылы ол «КМФ-Демеу» корпоративтік қоры болып қайта аталды.

Қордың құрылтайшысы Қор қызметінің нәтижесінде туындайтын пайданы алуға құқылы емес, өйткені Қор алған кіріс Қор қызметін одан әрі дамытуға бағытталды.

Қор әлеуметтік, қайырымдылық, мәдени және қаржылық-білім беру мақсаттарын жүзеге асыру үшін құрылған, мүшелігі жоқ, дербес коммерциялық емес ұйым болып табылады.

2006 жылы Қор өзінің еншілес ұйымы – «KazMicroFinance» микроқаржы ұйымы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігін (бұдан әрі – «КМФ») құрды. 2012 жылғы 26 қарашадағы Қазақстан Республикасының «Микроқаржы ұйымдары туралы» Заңының қолданысқа енгізілуіне байланысты 2015 жылғы 5 қаңтарда еншілес ұйым Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде реттелетін микроқаржы ұйымы ретінде ресми түрде қайта тіркеліп, «КМФ (КМФ) микроқаржы ұйымы» ЖШС атауын алды. 2024 жылғы мамырда КМФ ұйымдық-құқықтық нысанын қайта ұйымдастыру процесін аяқтап, жауапкершілігі шектеулі серіктестіктен акционерлік қоғамға айналды.

2025 жылғы 1 тамызда КМФ Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде ресми түрде қайта тіркеліп, «КМФ Банк» акционерлік қоғамы ретінде тіркелді. 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банк өз қызметін Қазақстан Республикасының Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі (бұдан әрі – «Агенттік») 2025 жылғы 25 қарашада берген № 1.1.121 банк лицензиясының негізінде жүзеге асырды, ол алдыңғы лицензияларды ауыстырады. Банк жеке тұлғалардың Қазақстанның депозиттерге кепілдік беру қорының (бұдан әрі – «ҚДҚ») қатысушысы болып табылады. ҚДҚ өз қызметін қордың қатысушы-банкі мәжбүрлі таратылған жағдайда салымшылардың мүдделерін қорғау бойынша «Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктерінде орналастырылған депозиттерге міндетті кепілдік беру туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес жүзеге асырады.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша салымшылар депозиттің сомасы мен валютасына қарай, сол бойынша шектелген сақтандыру өтемақысын ала алады: 20.000 мың теңгеге дейін – ұлттық валютадағы жинақ депозиттері бойынша, 10.000 мың теңгеге дейін – ұлттық валютадағы депозиттер бойынша, 5.000 мың теңгеге дейін – шетел валютасындағы депозиттер бойынша (соттың қатысушы-банктері мәжбүрлі тарату туралы шешімі заңды күшіне енген күнге белгіленген бағам бойынша баламасында). Салымшыда бір мезгілде бір банкте теңгемен, сол сияқты шетел валютасында орналастырылған 2 және одан да көп депозиттер болған кезде 20.000 мың теңгеге дейін кепілдік берілген өтемақы төленеді.

Банктің шығарылған борыштық бағалы қағаздары Қазақстан қор биржасының (бұдан әрі – «ҚҚБ») ресми листингісіне кіргізілген.

Банктің қызметі Агенттіктің қадағалауында болады және оның реттеуіне жатады. Банктің негізгі қызметіне Қазақстан Республикасында коммерциялық және бөлшек банк операцияларын жасау жатады. 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің Қазақстан Республикасының аумағында 17 филиалы мен 120 бөлімшесі бар (2024 жылғы 31 желтоқсанға: 17 филиал мен 109 бөлімше). Филиалдар келесі қалаларда орналасқан: Алматы, Астана, Ақтөбе, Жезқазған (Ұлытау), Қарағанды, Көкшетау, Қостанай, Қызылорда, Павлодар, Петропавл, Семей, Талдықорған, Тараз, Түркістан, Өскемен, Орал және Шымкент.

Қазақстан Республикасы Топтың орналасқан және қызметін жүзеге асыратын орын болып табылады.

2017 жылғы мамырда Қор КМФ-тің жарғылық капиталына қосымша жарналар енгізуге одан әрі қатыспау туралы шешім қабылдауына байланысты КМФ-ға қатысты бақылауын жоғалтты. Қалған акционерлердің 2017 жылғы 19 мамырда қосымша жарналар енгізуіне байланысты Қордың КМФ-тегі үлесі 63,490%-дан 45,435%-ға дейін төмендеді.

2023 жылғы 9 қарашада Қор Multi Concept Fund Management S.A., Triodos Funds B.V., Triodos SICAV II және ResponsAbility SICAV (Lux) ұйымдарынан КМФ-тегі жиынтық үлесі 15%-ды құрайтын қатысу үлесін сатып алу нәтижесінде КМФ-ға бақылауды алды. Осыған байланысты Қордың КМФ-дегі үлесі 45,435%-дан 60,435%-ға дейін ұлғайды.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

1. Қызметтің сипаттамасы (жалғасы)

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша келесі тараптар Банктің акционерлері болып табылады:

Атауы	% -бен иелік ету үлесі	
	2025 жылғы 31 желтоқсан	2024 жылғы 31 желтоқсан
«КМФ-Демеу» корпоративтік қор	60,435	60,435
Multi Concept Fund Management S.A.	9,900	9,900
KAZ Finance B.V.	6,720	6,720
Legal Owner Emerging Markets B.V.	6,720	6,720
Банк басшылығы мен қызметкерлері	6,226	6,226
Legal Owner Triodos Funds B.V.	6,224	6,224
Triodos SICAV II	3,725	3,725
responsAbility SICAV (Lux)	0,050	0,050
Жиыны	100,000	100,000

Қордың бас кеңсесінің заңды мекенжайы: Қазақстан Республикасы, 050004, Алматы қаласы, Жібек Жолы даңғылы, 76-үй.

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Қордың жалғыз құрылтайшысы Америка Құрама Штаттарында тіркелген коммерциялық емес ұйым болып табылатын «ACDI/VOSA» болып табылады.

2. Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау негізі**Жалпы бөлім**

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік ХҚЕС-тің бухгалтерлік есеп стандарттарына сәйкес әзірленді.

Бұл шоғырландырылған қаржылық есептілік, кезеңдегі пайда немесе зиян арқылы және инвестициялық бағалы қағаздардың әділ құны бойынша бағаланатын туынды қаржы құралдарын және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздарды қоспағанда, тарихи құны бойынша есепке алу қағидатына сәйкес әзірленген.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік, егер басқаша көрсетілмеген болса, мың теңгемен берілді.

Топ өздерінің ниеттері мен шоғырландырылған қаржылық есептіліктің тиісті бабы бойынша активтердің/міндеттемелердің көп бөлігін өтеу/өтеу мүмкіндігі негізінде олардың өтімділігі тәртібімен қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептің баптарын ұсынды. Есепті күннен кейінгі 12 ай ішінде (айналымдағы активтер және қысқа мерзімді міндеттемелер) және есепті күннен кейінгі 12 айдан астам уақыт ішінде (айналымнан тыс активтер және ұзақ мерзімді міндеттемелер) өтеуге немесе өтеуге қатысты талдау 24-ескертпеде келтірілген.

2025 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті Қамқоршылық кеңесі 2026 жылғы 17 маусымда шығаруға бекітті.

Қазақстан Республикасында шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттары

Топтың қызметі Қазақстан Республикасында жүзеге асырылады. Осылайша, Топ Қазақстан нарықтарында экономикалық және қаржылық тәуекелдерге ұшырайды, себебі бұл нарықтар дамушы нарыққа тән белгілерді көрсетеді. Құқықтық, салықтық және нормативтік база дамуын жалғастыруда, алайда олардың әртүрлі түсіндірілуі мен жиі өзгерістерге ұшырауы, сондай-ақ басқа да құқықтық және фискалдық кедергілермен қатар, Қазақстан Республикасында қызметін жүзеге асыратын ұйымдардың тап болатын қиындықтарын күшейтеді. Шоғырландырылған қаржылық есептілік Қазақстандағы бизнес жүргізу жағдайларының Топтың қызметіне және оның шоғырландырылған қаржылық жағдайына әсерін басшылықтың бағалауын көрсетеді. Болашақтағы іскерлік ортаның нақты әсері басшылықтың ағымдағы бағалауынан өзгеше болуы мүмкін.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

2. Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау негізі (жалғасы)

Геосаяси жағдай

Ресей Федерациясы мен Украина арасындағы қақтығыстың нәтижесінде көптеген елдер жекелеген ресейлік заңды тұлғалар мен Ресей азаматтарына қарсы жаңа санкциялар енгізді және енгізуді жалғастыруда. Беларусь Республикасына қатысты санкциялар да енгізілді.

Қор және валюта нарықтарындағы құбылмалылық, импорт пен экспорттың шектеулері, жергілікті ресурстардың, материалдар мен қызметтердің қол жетімділігі белсенді қызметті жүргізетін немесе Ресей Федерациясымен, Беларусь Республикасымен немесе Украинамен айтарлықтай байланысы бар компанияларға тікелей әсер етеді. Алайда, қалыптасқан жағдайдың салдары жанжалға қатысушы елдерге тікелей қатысы бар компанияларға ғана емес, тікелей немесе жанама әсер етуі мүмкін.

Елдік тәуекелді басқару мақсатында Топ Топтың Қамқоршылық кеңесі белгілеген лимиттер шеңберінде контрагенттермен операцияларды бақылайды, олар үнемі қайта қаралып отырады.

Инфляция және ағымдағы экономикалық жағдайлар

Макроэкономикалық және геосаяси ортаның әсері бүкіл әлемдегі барлық дерлік экономикалардағы инфляциялық қысымды күшейтті. Жоғары және өсіп келе жатқан энергия бағалары басқа тауарлар мен қызметтердің құнына теріс әсер етеді, бұл көптеген елдерде тұтыну бағасының айтарлықтай өсуіне әкеледі.

Көптеген тауарлардың, соның ішінде азық-түлік өнімдерінің бағасы жоғары болып қала береді. 2025 жылы Қазақстандағы инфляция 12,3% болды (2024 жылы: 8,6%). 2025 жылғы 28 қарашада Қазақстанның Ұлттық Банкінің (бұдан әрі - «ҚРҰБ») Ақша-кредит саясаты жөніндегі комитеті базалық мөлшерлемені +/- 1% пайыздық дәлізімен жылдық 18,0% деңгейінде белгілеу туралы шешімді қабылдады.

Топ өзгеріп жатқан экономикалық жағдайлардың өз қызметіне, қаржылық жай-күйі мен қаржылық нәтижелеріне әсерін бағалауды жалғастыруда.

Ағымдағы инфляциялық қысым, макроэкономикалық және геосаяси белгісіздік активтер мен міндеттемелерді бағалауға байланысты болжамдар мен белгісіздіктерге әсер етеді.

3. Есеп саясатының маңызды ережелері

Есеп саясатындағы өзгерістер

Топ 2025 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты күшіне енген стандарттарға келесі түзетулерді қолданды:

- 21 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер - «Валюта айырбастау мүмкіндігінің болмауы».

Жаңа түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.

Топ шығарылған, бірақ әлі күшіне енген қандай да бір басқа стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ.

Шоғырландыру негізі

Еншілес ұйымдар, яғни қызметіне бақылауды Топ жүзеге асыратын ұйымдар шоғырланады. Егер Топ инвестициялау объектісіне қатысудан болатын кірістердің өзгеру тәуекеліне ұшыраған жағдайда бақылау жасалады немесе мұндай кірістерді алуға құқығы, сондай-ақ инвестициялау объектісіне қатысты өз өкілеттіктерін жүзеге асырудың көмегімен кірістерге әсер ету мүмкіндігі бар. Атап айтқанда, Топ тек келесі талаптар орындалса ғана, инвестициялар нысанын бақылайды:

- Топтың инвестициялар объектісіне қатысты өкілеттіктерінің болуы (яғни, инвестициялар нысанының маңызды қызметін ағымдағы басқару мүмкіндігін қамтамасыз ететін қолдағы құқықтар);
- Топтың инвестициялау объектісіне қатысудан болатын кірістердің өзгеру тәуекеліне ұшырағыштығының немесе мұндай кірістерді алуға құқығының болуы;
- Топтың кірістердің көлеміне әсер ету үшін инвестициялар объектісіне қатысты өз өкілеттіктерін пайдалану мүмкіндігінің болуы.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)

Шоғырландыру негізі (жалғасы)

Әдетте, дауыс беру көпшілігі бақылаудың болуымен негізделеді деп болжануда. Мұндай жорамалды растау үшін және Топтың инвестициялар объектісіне қатысты дауыс беру құқықтарының көпшілігі немесе ұқсас құқықтары болған кезде Топ мұндай инвестициялар объектісіне қатысты өкілеттіктердің болуын бағалау кезінде барлық маңызды фактілер мен жағдайларды ескереді:

- Инвестициялар объектісінде дауыс беру құқықтары бар басқа ұстаушылармен келісім(дер);
- Басқа келісімдермен көзделген құқықтар;
- Топта бар дауыс беру құқығы және әлеуетті дауыс беру құқықтары.

Еншілес ұйымдардың шоғырлануы Топқа оларға бақылау өткен күннен басталады және бақылаудан айырылу күнінен бастап аяқталады. Топ ішіндегі барлық операциялар, мұндай операциялар бойынша қалдықтар мен жұмсалмаған пайда толығымен алынып тасталады; жұмсалмаған шығындар, тиісті операция берілетін активтің құныздануы туралы айғақтаған жағдайлардан басқа, алынып тасталады. Қажет болғанда еншілес ұйымдардың есеп саясатына оны Топтың есеп саясатына сәйкес келтіру үшін өзгерістер енгізіледі.

Бақылаудан айырылмастан еншілес ұйымға қатысу үлесінің өзгеруі капиталмен болған операция ретінде ескеріледі. Еншілес ұйымның шығындары, тіпті егер бұл теріс сальдоға әкеп соқтырған жағдайда да бақыламайтын қатысу үлестеріне жатады.

Егер Топ еншілес ұйымға бақылаудан айырылса, ол еншілес ұйымның активтері мен міндеттемелерін (оның ішінде соған қатысты гудвилді), бақыланбайтын қатысу үлестерінің баланстық құнын, капиталда көрсетілген жинақталған бағамдық айырмаларды мойындауын тоқтатады; алынған өтемақының әділ құнын, қалған инвестицияның, операцияның нәтижесінде пайда болған артық шығуды немесе дефицитті пайда мен зиян құрамында әділ құнын мойындайды; бұрын басқа да жиынтық кіріс құрамында, пайда немесе зиян құрамында мойындалған компоненттердегі негізгі компанияның үлесін қайта жіктейді.

Бизнестерді біріктіру және гудвил

Бизнестерді біріктіру сатып алу әдісін пайдалана отырып есептеледі. Сатып алу құны сатып алу күніне әділ құны бойынша бағаланған берілген өтемақы сомасы және сатып алынатын нысандағы бақыланбайтын қатысу үлесі ретінде бағаланады. Бизнесті әрбір біріктіру үшін Топ сатып алу объектісіндегі бақыламайтын қатысу үлесін қалай бағалайтыны жөнінде шешім қабылдайды: не әділ құны бойынша, не болмаса сатып алу объектісінің сәйкестендіретін таза активтеріндегі теңбе-тең үлес бойынша. Сатып алумен байланысты шығындар жұмсалған уақытында әкімшілік шығыстар құрамына кіргізіледі.

Топ сатып алынған қызмет түрлері мен активтердің жиынтығы бірігіп едәуір шамада серпілістің болуына ықпалдасатын салым пен принципналды маңызды процесті қамтитын бизнесті сатып алғандығы жайлы қорытындығы келді. Егер ол серпілістің жасалуын жалғастыру мүмкіндігі үшін принципналды маңызға не болса, ал сатып алынған салымдар мұндай процесті орындау үшін қажетті дағдылары, білімі немесе тәжірибесі бар ұйымдасқан жұмыс күшін қамтитын болса немесе серпілістің жасалуын жалғастыру мүмкіндігіне едәуір шамада ықпалдасатын болса және бірегей немесе спрек деп саналса немесе едәуір шығын, күш немесе серпілістің жасалуын жалғастырудың кейінге қалдырылған мүмкіндігін жұмсамастан ауыстырыла алмаса, сатып алынған процесс принципналды маңызды болып есептеледі.

Егер Топ бизнесті сатып алса, ол тиісті түрде шарттың талаптарына, сатып алу күніндегі тиісті жағдайлардың экономикалық жағдайына байланысты сатып алынған қаржы активтері мен қабылданған міндеттемелерді жіктейді және белгілейді.

Гудвил бастапқыда берілген өтеудің және танылған бақыламайтын қатысу үлестері сомасының және сатып алушыға бұрын тиесілі болған қатысу үлестерінің Топ сатып алған таза сәйкестендіретін активтердің және ол қабылдаған міндеттемелердің сомасынан асып түсуі ретінде айқындалатын бастапқы құны бойынша бағаланады. Егер сатып алынған таза активтердің әділ құны берілген өтемақы сомасынан асатын болса, Топ барлық сатып алынған активтердің және барлық қабылданған міндеттемелердің анықталу дұрыстығын, сондай-ақ сатып алу күніне танылуы тиіс болған сомаларды бағалау кезінде пайдаланылған процедураларды қайталап талдайды. Егер қайталап жасалған талдаудан кейін берілген өтемақы сатып алынған таза активтердің әділ құнынан кем болып қалса, кіріс пайда немесе зиян құрамында танылады.

(Мың теңгелмен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)

Бизнестерді біріктіру және гудвил (жалғасы)

Кейіннен гудвил құнсызданудан болған жинақталған шығындар шегеріліп, бастапқы құн бойынша бағаланады. Бизнестерді біріктіру кезінде сатып алынған гудвилді құнсыздану тұрғысынан тестілеу мақсаттары үшін, гудвил топтың еншілес ұйымды сатып алған күнінен бастап топтың сатып алынған еншілес ұйымның басқа активтері немесе міндеттемелері көрсетілген бірліктерге жататын-жатпайтындығына қарамастан, бизнестің бірігуінен пайда алады деп болжанатын ақша ағындарын тудыратын әрбір бірлікке бөлінеді.

Егер гудвил ақша ағындарын жасайтын бірлікке жататын болса және осы бірліктің бір бөлігі шығып кетсе, шығып кететін қызметке қатысты гудвил оның шығыуынан пайданы немесе зиянды айқындау кезінде осы қызметтің баланстық құнына кіреді. Осындай жағдайларда шығып қалған гудвил шығып қалған қызметтің құны мен ақша қаражатын әкелетін бірліктің қалған бөлігінің құнының қатынасы негізінде бағаланады.

Әділ құнды бағалау

Топ пайда немесе зиян арқылы әділ құны (ПЗӘҚ) бойынша және басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны (БЖКӘҚ) бойынша бағаланатын мұндай қаржы құралдарын және инвестициялық жылжымайтын мүлік сияқты қаржылық емес активтерді әрбір есепті күнге әділ құны бойынша бағалайды.

Активтің сатылғаны үшін түскен немесе бағалау күніне нарық қатысушыларының арасында әдеттегі тәртіппен жасалатын мәміленің шеңберінде міндеттемелердің берілгені үшін төленген баға әділ құн болып табылады. Әділ құнды бағалау активті сату немесе міндеттемені беру бойынша мәміле:

- Бұл актив немесе міндеттеме үшін негізгі болып табылатын нарықта; немесе
- Негізгі нарық болмай қалғанда, бұл активке немесе міндеттемеге қатысты барынша тиімді болатын нарықта жүзеге асырылады.

Топ негізгі немесе барынша қолайлы нарыққа қол жеткізе алуы тиіс. Активтің немесе міндеттеменің әділ құны нарық қатысушылары активтің немесе міндеттеменің бағасын белгілеу кезінде пайдаланатын жорамалдарды қолдана отырып бағаланады, бұл ретте нарық қатысушылары өздерінің ең ұзақ мүдделерінде әрекет етеді деп болжануда. Қаржылық емес активтің әділ құнын бағалау нарық қатысушысының активті барынша жақсы және барынша тиімді тәсілмен пайдаланудан немесе оны мұндай активті барынша жақсы және барынша тиімді тәсілмен пайдаланатын басқа нарық қатысушысына сатудан болатын экономикалық пайданы жасау мүмкіндігін ескереді.

Топ мұндай бағалау әдістерін пайдаланады, әрі олар қалыптасқан жағдайларда қолайлы болып табылады және солар үшін әділ құнды бағалау үшін жеткілікті болып табылады, бұл ретте орынды қадағаланатын бастапқы деректерді пайдалана отырып, қадағаланбайтын бастапқы деректерді мейлінше аз пайдаланады. Әділ құны бағаланатын немесе шоғырландырылған қаржылық есептілікте ашылып көрсетілетін барлық активтер мен міндеттемелер төменде сипатталған әділ құнның иерархиясы шеңберінде жалпы әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төмен деңгейдегі бастапқы деректердің негізінде жіктеледі:

- 1-деңгей - бірдей активтерге немесе міндеттемелерге арналған белсенді нарықтардағы баға белгілеулері (түзетілмеген);
- 2-деңгей – әділ құнды бағалау үшін маңызды болатын иерархияның ең төменгі деңгейіне жататын бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама байқалатын болып табылатын бағалау үлгілері;
- 3-деңгей - иерархияның ең төмен деңгейіне жататын бастапқы деректердің әділ құны бойынша бағалау үшін елеулі болатын бағалау модельдері нарықта қадағаланбайтын болып табылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікте мерзімді негізде мойындалатын активтер мен міндеттемелер жағдайында топ әрбір есепті кезеңнің соңына жіктеуді қайта талдай отырып (жалпы әділ құнды бағалау үшін маңызды болатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректердің негізінде) иерархия көздерінің деңгейлері арасында аудару фактісін айқындайды.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)

Қаржы активтері мен міндеттемелер

Бастапқы тану

Тану күні

Қаржы активтері мен міндеттемелерін стандартты талаптарда сатып алу немесе сату амалы мәміленің жасалу күніне, яғни Топ активті немесе міндеттемені сатып алу міндеттемесін өз мойнына алатын күнге көрсетіледі. Стандартты талаптарда сатып алуға немесе сатуға Қаржы активтері мен міндеттемелерді шарт шеңберінде сатып алу немесе сату жатады, соның талаптары бойынша активтер мен міндеттемелерді нарықта қабылданған қағидалармен немесе келісімдермен белгіленген мерзімнің шегінде жеткізу талап етіледі.

Бастапқы бағалау

Қаржы құралдарын бастапқы тану кезінде жіктеу шарттық талаптардан және құралдарды басқару үшін қолданылатын бизнес-модельге тәуелді болады. Қаржы құралдары бастапқыда әділ құны бойынша бағаланады, оған қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер ПЗӨҚ бойынша бағаланатын жағдайлардан басқа, мәміле бойынша шығындар қосылады.

Қаржы активтері мен міндеттемелерді бағалау санаттары

Топ өзінің барлық қаржы активтерін активтерді басқару үшін қолданылатын бизнес-модельдің және мыналар бойынша бағаланатын активтердің шартты талаптарының негізінде жіктейді:

- Амортизацияланған құны;
- БЖКӨҚ;
- ПЗӨҚ.

Топ туынды құралдарды ПЗӨҚ бойынша жіктейді және бағалайды. Топ өз қарауына қарай қаржы құралдарын ПЗӨҚ бойынша бағаланатын ретінде жіктей алады, егер мұндай жіктеу амалы бағалау немесе мойындау қағидаттарын қолданудың бірізді болмауын жоюға немесе едәуір азайтуға мүмкіндік берсе.

Қаржылық міндеттемелер, қарыздарды беру міндеттемелерінен басқа, амортизацияланған құны бойынша немесе ПЗӨҚ бойынша бағаланады, егер олар саудаға арналған немесе туынды құралдар болса, не болмаса ұйымның қарауына қарай әділ құны бойынша бағаланатын деп жіктелсе.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын клиенттерге берілген кредиттер

Топ клиенттерге берілген кредиттерді және басқа да қаржы инвестицияларын амортизацияланған құны бойынша бағалайды, тек егер келесі қос талап орындалатын болса ғана:

- Қаржы активі бизнес-модельдің шеңберінде ұсталады, оның мақсаты қаржы активтерін шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұстау болып табылады;
- Қаржы активінің шарттық талаптары көрсетілген күндерге борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне борыштың негізгі сомасы (SPPI) мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздейді.

Бұл талаптар барынша толық төменде қарастырылады.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)

Қаржы активтері мен міндеттемелер (жалғасы)

Бастапқы бағалау (жалғасы)

Бизнес-модельді бағалау

Топ бизнес-модельді бизнестің белгілі бір мақсаттарына қол жеткізу үшін топтарға біріктірілген қаржы активтері қалайша басқарылатындығын барынша жақсы көрсететін деңгейде айқындайды.

Топтың бизнес-модель бөлек құралдар деңгейінде емес, портфельдерді агрегациялаудың барынша жоғары деңгейінде бағаланады және мынадай бақыланатын факторларға негізделген:

- Бизнес-модельдің нәтижелілігі мен осы бизнес-модельдің шеңберінде ұсталатын қаржы активтерінің кірістілігі қалайша бағаланады, және бұл ақпарат ұйымның негізгі басқарушы персоналына қалайша хабарланады;
- Бизнес-модельдің нәтижелілігіне (және осы бизнес-модельдің шеңберінде ұсталатын қаржы активтерінің кірістілігіне) әсер ететін тәуекелдер, және атап айтқанда, бұл тәуекелдерді басқару тәсілі;
- Бизнесті басқаратын менеджерлерге сыйақы қалайша беріледі (мысалы, сыйақының берілуі басқарылатын активтердің әділ құнына немесе шартта көзделген ақша ағындарына негізделген бе);
- Сатудың күтілетін жиілігі, көлемі мен мерзімдері Топтың бизнес-модельін бағалау кезінде маңызды аспектілері болып табылады.

Бизнес-модельдің бағалануы солардың туындауы «ең нашар» немесе «стрессті» сценарийлерді ескерместен, негізделіп күтілетін сценарийлерге негізделген. Егер ақша ағындары бастапқы мойындалғаннан кейін Топ үміттерінен басқа тәсілмен іске асырылса, Топ бұл бизнес-модельдің шеңберінде ұсталатын қалған қаржы активтерінің жіктелуін өзгертпейді, бірақ келешекте мұндай ақпаратты жуырда құрылған немесе жуырда сатып алынған қаржы активтерін бағалау кезінде назарға алады.

SPPI тестісі

Жіктеу процесінің екінші кезеңі аясында Топ қаржы активінің шарттық талаптарын оның SPPI тестінің талаптарына сәйкестігін анықтау мақсатында бағалайды.

Бұл тесттің мақсаттары үшін «негізгі борыш сомасы» бастапқы мойындау кезінде қаржы активінің әділ құнын білдіреді, және ол бұл қаржы активі қолданылуының барлық мерзімінің бойына өзгере алады (мысалы, егер борыштың негізгі сомасын өтеу есебінен төлемдер жасалса немесе сыйлықақы/дисконт амортизациясы болса).

Кредиттік шарттың шеңберінде пайыздардың барынша едәуір элементтері әдетте ақшаның уақытша құны үшін өтемақы және кредиттік тәуекел үшін өтемақы болып табылады. SPPI тестісін өткізу үшін Топ пайымдауды қолданып, орынды факторларды, мысалға, қаржы активінің қай валютада білдірілгенін және пайыздық мөлшерлеме белгіленген кезеңді саралайды.

Сол уақытта тәуекелдерге ұшырағыштыққа немесе шартта көзделген, базалық кредиттік келісіммен байланысты емес ақша ағындарының волатильділігіне аз ғана әсер ететін шарттық талаптар, борыштың негізгі сомасының және борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне пайыздардың есебіне төлемдер болып табылатын шартта көзделген ақша ағындарының пайда болуын негіздемейді. Мұндай жағдайда қаржы активін ПЗӘҚ бойынша бағалау қажет.

БЖКАӘҚ бойынша бағаланатын борыштық құралдар

Топ борыштық құралдарды БЖКАӘҚ бойынша бағалайды, егер келесі талаптардың екеуі де орындалса:

- Бизнес-модельдің шеңберінде ұсталатын құрал, оның мақсаты шартта көзделген ақша ағындарын алу арқылы, сол сияқты қаржы активтерін сату арқылы қол жеткізіледі;
- Қаржы активінің шарттық талаптары SPPI тестінің критерийлерін сақтайды.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)

Қаржы активтері мен міндеттемелер (жалғасы)

Бастапқы бағалау (жалғасы)

БЖКӘҚ бойынша бағаланатын борыштық құралдар (жалғасы)

БЖКӘҚ бойынша бағаланатын борыштық құралдар, кейіннен әділ құны бойынша бағаланады, ал әділ құнның өзгеруі нәтижесінде туындайтын пайда немесе зияндар басқа да жиынтық кіріс құрамында танылады. Валюта бағамдарының өзгеруінен түскен пайыздық түсім және пайда немесе зияндар амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері жағдайындай дәл осылайша пайда немесе зиян құрамында танылады. Мойындау тоқтатылғаннан кейін, бұрын басқа да жиынтық кіріс құрамында танылған жинақталған пайда немесе зиян басқа да жиынтық кіріс құрамынан пайда немесе зиян құрамына қайта жіктеледі.

БЖКӘҚ бойынша бағаланатын борыштық құралдар бойынша күтілетін кредиттік зияндар (ККЗ) әділ құны бойынша бағалауды жалғастыратын қаржылық жағдай туралы есепте осы қаржы активтерінің баланстық құнын төмендетпейді. Бұның орнына активті амортизацияланған құны бойынша бағалау кезінде құрылған күтілетін залалдардың бағалау резервіне тең болатын сома тиісті сомаларды пайда немесе зиян құрамында мойындай отырып құнсызданудың жинақталған сомасы ретінде басқа да жиынтық кіріс құрамында танылады. Басқа да жиынтық кіріс құрамында танылған залалдардың жинақталған сомасы активтің мойындалуы тоқтаған кезде пайда немесе зиян құрамында қайта жіктеледі.

Кредиттерді беру міндеттемелері

Кредиттерді беру міндеттемелері шарттық міндеттемелер болып табылады, солардың талаптары бойынша міндеттеменің қолданылу мерзімінің ішінде Топ клиентке күні бұрын аталған талаптарда кредитті беруге міндетті. Мұндай міндеттемелерге қатысты ККЗ-ны бағалау талаптарына қолданылады.

Ақша қаражаты мен оның баламалары

Ақша қаражаты мен оның баламаларына қандай да бір шарттық міндеттемелер жүктелмеген қолма-қол қаражат және пайда болған күннен бастап тоқсан күннің ішінде өтеу мерзімі бар банктер мен басқа қаржы ұйымдарындағы қаражат жатады.

«РЕПО» және кері «РЕПО» шарттары және бағалы қағаздармен жасалатын қарыз операциялары

Бағалы қағаздарды сату және кері сатып алу шарттары («репо» шарттары) есептілікте қаржыландырудың құнсызданған операциялары ретінде көрсетіледі. «Репо» шарттары бойынша іске асырылған бағалы қағаздардың қаржылық жағдайы туралы есепте бейнеленуі жалғастырылады және контрагенттің шарт немесе жалпылама қабылданған тәжірибе талаптарынан шығатын осы бағалы қағаздарды сатуға немесе қайта кепілге қоюға құқығы болған жағдайда, «репо» шарттары бойынша кепілзат есебінде берілген бағалы қағаздардың санатына ауыстырылады. Кері сату (кері «репо») шарттары бойынша бағалы қағаздар сатып алу жағдаятқа қарай банктер мен басқа да қаржы ұйымдарындағы қаражаттың немесе ақша қаражаты мен оның баламаларының құрамында бейнеленеді. Сату бағасы мен кері сатып алу бағасының арасындағы айырма пайыздық түсім ретінде қаралады және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша «репо» шарттары қолданысы мерзімі ішінде есептеледі.

Туынды қаржы құралдары

Топ өзінің әдеттегі қызметінің барысында, валюталық тәуекелді азайту үшін валюта нарықтарындағы форвардтар мен своптарды қоса алғанда, түрлі туынды қаржы құралдарын пайдаланады. Бұл қаржы құралдары пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша көрсетіледі. Әділ құн нарықтық баға белгілеудің немесе тиісті базалық құралдардың ағымдағы нарықтық және шарттық құнға әрі басқа да факторларға негізделген бағалау модельдерінің негізінде айқындалады. Оң әділ құны бар туынды қаржы құралдары активтердің құрамында, ал теріс әділ құнымен - міндеттемелердің құрамында көрсетіледі. Аталмыш құралдармен жасалатын операциялардан түсетін кірістер мен шығыстар пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен жасалатын операциялар бойынша таза кірістер/(шығыстар) құрамында жиынтық кіріс туралы есепте көрсетіледі.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)

Қарыз қаражаты

Шығарылған қаржы құралдары немесе олардың құрамдас бөліктері, егер шарттық келісімнің нәтижесінде Топтың не ақша қаражатын немесе өзге де қаржы активтерін қою, не міндеттемені ақша қаражатының немесе басқа да қаржы активтерінің тіркелген сомасын меншікті үлестік құралдардың тіркелген санына айырбастау арқылы өзге түрде орындау міндеттемесі болады. Қарыз қаражатына банктер мен өзге қаржы ұйымдарының қаражаты және шығарылған борыштық бағалы қағаздар кіреді. Бастапқыда мойындалғаннан кейін қарыз қаражаты тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып, амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі. Пайда мен зияндар міндеттемелердің мойындалуы тоқтаған кезде, сондай-ақ амортизация процесінде пайда немесе зиян құрамында бейнеленеді.

Жалдау

Топ жалға алушы ретінде

Топ, қысқа мерзімді жалдауды және төмен құны бар активтерді жалдаудан басқа, барлық жалдау шарттарын мойындауға және бағалауға бірыңғай тәсілді қолданады. Топ жалдау төлемдерінің жасалуына қатысты жалдау міндеттемелерін және пайдалану құқығы нысанындағы активтерді мойындайды, олар базалық активтерді пайдалану құқығын білдіреді.

Пайдалану құқығы нысанындағы активтер

Топ жалдаудың басталу күніне (яғни базалық актив пайдалану үшін қолжетімді болатын күнге) пайдалану құқығы нысанындағы активтерді мойындайды. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер, жалдау бойынша міндеттемелерді қайта бағалауға түзете отырып жинақталған амортизация мен құнсызданудан жинақталған залалды шегере отырып, бастапқы құны бойынша бағаланады. Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің бастапқы құнына жалдау бойынша мойындалған міндеттемелердің көлемі, болған бастапқы тікелей шығындар және жалдаудың басталу күніне немесе жалдау бойынша алынған ынталандырушы төлемдерді шегере отырып жасалған жалдау төлемдері жатады. Егер Топта ол жалдау мерзімінің соңында жалға алынған активке меншік құқығын алатындығына жеткілікті сенімділігі болмаса, пайдалану құқығы нысанындағы танылған актив келесі кезеңдердің ең қысқасының бойына желілік әдіспен амортизацияланады: активтің тиімді пайдаланудың болжамды мерзімі немесе жалдау мерзімі. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер құнсыздану мәніне тексеріледі.

Жалдау бойынша міндеттемелер

Жалдаудың басталу күніне Топ жалдау мерзімінің ішінде жүзеге асырылатын жалдау төлемдерінің келтірілген құны бойынша бағаланатын жалдау міндеттемелерін мойындайды. Жалдау төлемдеріне алынуға жататын жалдау бойынша кез келген ынталандыратын төлемдерді, индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді болатын құбылмалы жалдау төлемдерін және тарату құнының кепілдіктері бойынша төленетін сомаларды шегере отырып белгіленген төлемдер (оның ішінде іс мәні бойынша белгіленген төлемдер) жатады. Жалдау төлемдеріне, егер Топтың бұл опционды орындайтындығына жеткілікті сенімділік болса, сатып алу опционын орындау бағасы және егер жалдау мерзімі Топтың жалдауды тоқтату опционын әлеуетті орындауын көрсететін болса, жалдауды тоқтату үшін айыппұлдарды төлеу жатады. Индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді болмайтын құбылмалы жалдау төлемдері мұндай төлемдердің жүзеге асырылуына әкеп соқтыратын оқиға немесе талап орын алатын кезеңде шығыстар ретінде танылады.

Жалдау төлемдерінің келтірілген құнын есептеу үшін Топ, егер жалдау шартында көзделген пайыздық мөлшерлеме оңай айқындала алмаса, жалдаудың басталу күніне қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін пайдаланады. Жалдаудың басталу күнінен кейін жалдау бойынша міндеттемелер көлемі пайыздардың есептелуін көрсету үшін ұлғайтылады және жүзеге асырылған жалдау төлемдерін көрсету үшін азайтылады. Сонымен бірге, жалдау мерзімі түрлендірілген, өзгертілген, іс мәні бойынша белгіленген жалдау төлемдері өзгертілген немесе базалық активті сатып алу опционын бағалау амалы өзгертілген жағдайда жалдау бойынша міндеттемелердің баланстық құны қайта бағаланады.

(Мың теңгелмен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)

Жалдау (жалғасы)

Топ жалға алушы ретінде (жалғасы)

Қысқа мерзімді жалдау және төмен құны бар активтерді жалдау

Топ қысқа мерзімді жалдауға қатысты мойындаудан босатуды қысқа мерзімді жалдау шарттарына (яғни жалдаудың басталу күніне көзделген жалдау мерзімі 12 айдан аспайтын мерзімді құрайтын және сатып алу опционын қамтымайтын шарттарға) қолданады. Сондай-ақ Топ төмен құны бар активті жалдауға қатысты мойындаудан босатуды құны төмен деп есептелетін активтерді жалдау шарттарына қолданады (яғни 2.700 мың теңгеге дейін). Қысқа мерзімді жалдау мен төмен құны бар активтерді жалдау бойынша жалдау төлемдері жалдау мерзімінің бойына жемілік әдіспен жалдау бойынша шығыс ретінде танылады.

Қаржы құралдарын өзара есепке алу

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте тек таза сальдоны бейнелей отырып, Қаржы активтері мен міндеттемелерді өзара есепке алу өзара есепке алуды жүргізуге заңды бекітілген құқық және нетто-негізде есеп айырысуларды жасау не бір мезгілде міндеттемені реттеумен активті іске асыру ниеті болған кезде ғана жүзеге асырылады. Есепке алу құқығы келешектегі оқиғамен негізделмеуі тиіс және барлық келесі жағдайларда заңды күші болуы тиіс:

- Әдеттегі қызметтің барысында;
- Міндеттеме орындалмаған жағдайда; және
- Ұйым немесе контрагенттердің біреуі дәрменсіз немесе банкрот болып қалған жағдайда.

Бұл талаптар, әдетте, өзара есепке алу туралы бас келісімдерге қатысты орындалмайды және тиісті активтер мен міндеттемелер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте толық сомада көрсетіледі.

Кредиттерді қайта құрылымдау

Қарыз алушы мән-жайлардың объективті өзгеруіне байланысты белгіленген өтеу кестесін сақтай алмаған жағдайда, бірақ Топ қарыз алушының өзгертілген өтеу кестесіне сәйкес кредитті толық көлемде өтей алатынына сенімді болған кезде, Топ кредиттерді қайта құрылымдауға ұмтылады. Қайта құрылымдау шарттық төлем мерзімдерін ұзартуды және кредит беру бойынша жаңа талаптарды келісуді қамтуы мүмкін.

Топ қаржы активін, мысалы, клиентке берілген кредитті мойындауды тоқтатады, егер шарт талаптары ол шын мәнінде жаңа кредитке айналатындай етіп қайта қаралады, ал айырма құнсызданудан болған залал танылғанға дейін мойындауды тоқтатудан болған пайда немесе зиян ретінде танылады. Бастапқыда танылған кезде кредиттер, құрылған кредит сатып алынған немесе құрылған кредиттік-құнсызданған (СҚКҚ) активі болып саналған жағдайлардан басқа, ККЗ бағалау мақсатында 1-кезеңге жатады. Клиентке берілген кредитті мойындауды тоқтату қажеттілігін бағалау кезінде Топ, өзгесінен басқа, келесі факторларды қарастырады:

- Кредит валютасының өзгеруі;
- Контрагенттің өзгеруі;
- Түрлендіру құралдың SPPI тестісінің критерийлеріне жауап бермейтіндігіне әкеп соқтыруы.

Егер түрлендіру ақша ағындарының едәуір өзгеруіне әкеп соқтырмаса, түрлендіру тануды тоқтатуға әкеп соқтырмайды. Бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған ақша ағындарының өзгеруі негізінде, Топ түрлендіруден болған пайданы немесе зиянды мойындайды, олар құнсызданудан болған залал танылғанға дейін пайда немесе зиян құрамындағы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып есептелген пайыздық түсімнің құрамында білдіріледі.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)

Кредиттерді қайта құрылымдау (жалғасы)

Мойындалудың тоқтатылуына әкеп соқтырмайтын түрлендіру амалы жасалған жағдайда, Топ кредиттік тәуекелдің айтарлықтай артуын немесе активтерді кредиттік-құнсызданған ретінде жіктеу қажеттілігін қайталап бағалайды. Актив түрлендірудің нәтижесінде кредиттік-құнсызданған ретінде жіктелгеннен кейін ол 3-кезең құрамында кем дегенде 2 айлық сынақ кезеңінің бойына қалады. Қайта құрылымдалған қарызды 3-кезеңнен аудару үшін төлемдердің түрлендірілген кестесіне сәйкес барлық сынақ кезеңінің ішінде негізгі борыш сомалары мен пайыздарды тұрақты төлеп отыру қажет.

Қаржы активтері мен міндеттемелерді тануды тоқтату

Қаржы активтері

Қаржы активінің (немесе қолданылуына қарай – қаржы активінің бір бөлігінің немесе топтың ұқсас қаржы активтерінің бір бөлігінің), егер:

- Активтен келетін ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Топ активтен келетін ақша ағымдарын алу құқығын берсе немесе алған ақша ағымдарын толығымен елеулі кешіктірусіз «транзит» келісім талаптарында үшінші тарапқа аудару міндеттемесін қабылдаса; сондай-ақ
- Топ (а) не активтен түсетін бүкіл пайда мен тәуекелді түгелімен дерлік берсе, (б) не бермесе, алайда активтен түсетін пайда мен тәуекелді өзінде де сақтамайтын болса, бірақ осы активтің бақылануын берсе.

Топ активтен келетін ақша ағымдарын алу құқығын оған байланысты бүкіл пайда мен тәуекелді бермей де, өзінде сақтамай да, сондай-ақ активтің бақылануын бермей де берсе, мұндай актив есепке алуда Топтың бұл активтегі қатысуын жалғастыратын шекте бейнеленеді. Берілген актив бойынша кепілдеме нысанындағы активке қатысуды жалғастыру Топқа төлемге берілуі мүмкін өтемің ең жоғарғы мөлшері мен активтің бастапқы баланстық құны мәндерінің ең азы бойынша бағаланады.

Егер одан әрі жалғасатын активке қатысу берілетін активке сатылған және/немесе сатып алынған опцион (есебі нетто-негіздегі ақша қаражатымен жүргізілетін опцион немесе ұқсас құрал да кіреді) нысанын қабылдаса, Топтың одан әрі жалғасатын қатысуының мөлшері – әділ құны бойынша бағаланатын актив бойынша сатуға арналған опцион (опцион «пут») (есебі нетто-негіздегі ақша қаражатымен жүргізілетін опцион немесе ұқсас құрал да кіреді) сатылған жағдайды қоспағанда, Топ өтемін төлеп ала алатын берілетін актив құны. Бұл жағдайда Топтың одан әрі жалғасатын қатысуының мөлшері екі көлемнің: берілетін активтің әділ құны мен опционның орындалу бағасының ең азы ретінде анықталады.

Есептен шығару

Топ қаржы активтерін олардың өтелуі ықтималдығы төмен деп бағалаған кезде ғана толық немесе ішінара есептен шығарады. Егер есептен шығарылуға жататын сома құнсыздануға жиналған резервтің көлемінен жоғары болса, оның айырмасы ел алдымен резервтің ұлағажы ретінде ескеріледі, әрі ол кейіннен жалпы баланстық құнға қолданылады. Кез келген кейінгі қалпына келтіру амалдары кредиттік зияндар бойынша шығыстарға жатқызылады. Есептен шығару танудың тоқтатылуына жатады.

Қаржылық міндеттемелер

Қаржылық міндеттеме тиісті міндеттеме орындалған, күші жойылған немесе қолданылу мерзімі аяқталған жағдайда оның танылуы тоқтатылады.

Қолданыстағы бір қаржылық міндеттемені сол кредитордың алдындағы басқа міндеттемеге елеулі ерекшеленетін талаптарды ауыстырған кезде немесе қолданыстағы міндеттеменің талаптарына елеулі өзгерістер енгізілген жағдайда, бастапқы міндеттеменің танылуы тоқтатылады, ал жаңа міндеттеме пайда немесе зиян құрамында міндеттемелердің баланстық құнындағы айырма таныла отырып, есепке алуда бейнеленеді.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)

Салық салу

Корпоративтік табыс салығы бойынша ағымдағы шығыстар Қазақстан Республикасының салық заңнамасына сәйкес есептеледі.

Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер баланстық міндеттемелер әдісін пайдалана отырып, барлық уақыт айырмаларына қатысты есептеледі. Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы компанияны біріктіруді білдірмейтін және жүзеге асырылу сәтінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайда мен зиянға да әсер етпейтін операция бойынша активтің немесе міндеттеменің бастапқы бейнеленуі нәтижесінде туындайтын жағдайлардан басқа кезде кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің мақсаттары үшін активтер мен міндеттемелердің салықтық базасы мен олардың баланстық құны арасында туындайтын барлық уақытша айырмашылықтары бойынша бейнеленеді.

Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша активтер салықтық базаны азайтатын осы уақытша айырмашылықтар қарсы есепке алынуы мүмкін болашақта салық салынатын пайда алу ықтималдылығы бар дәрежеде ғана көрсетіледі. Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер және міндеттемелер активті өткізу немесе күшіне енген немесе есепті күнге нақты күшіне енген заңнамаға сүйене отырып міндеттемені реттеу кезеңінің ішінде қолданылатын салық салу мөлшерлемелері бойынша бағаланады.

Сонымен қатар Қазақстан Республикасында Топтың қызметіне қатысты пайдаланылатын түрлі операциялық салықтар қолданылады. Бұл салықтар басқа операциялық шығыстардың құрамында жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте көрсетіледі.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар жинақталған құнсыздану шығындары мен жинақталған амортизация шегерілген, күнделікті қызмет көрсету шығыстары ескерілмеген нақты құны бойынша бейнеленеді. Мұндай құнға, егер олар мойындау критерийлеріне жауап берсе, пайда болу сәтіне танылатын құрал-жабдықты ауыстыруға байланысты шығындар кіреді.

Бұл активтің баланстық құнын өтеудің мүмкін еместігін көрсететін оқиғалар мен жағдайлардағы өзгерістер туындаған жағдайда, негізгі құралдардың баланстық құнының құнсыздануы бағаланады.

Нысанның амортизациясы ол пайдалану үшін қол жетімді болғанда ғана басталады. Амортизация активтердің пайдалы қызметін келесі есепті мерзімдерінің ішінде желілік әдіспен есептеледі:

	<i>Жылдар</i>
Ғимараттар	40
Компьютерлік жабдық	2-7
Көлік құралдары	5-7
Кеңсе жиһазы және жабдық	5-16

Тарату құны, пайдалы қызмет ету мерзімі және активтердің амортизациясын есептеу әдістері әрбір есепті жылдың соңында талданады және қажетіне қарай түзетіледі.

Жөндеу және қайта салу шығыстары олардың жүзеге асырылуына қарай шығыстарға жатқызылады және капиталдандырылуы тиіс жағдайларды қоспағанда, жиынтық кіріс туралы есепте басқа операциялық шығыстар құрамына енгізіледі.

Материалдық емес активтер

Материалдық емес активтерге бағдарламалық жасақтама кіреді және бастапқыда нақты құны бойынша бағаланады. Бастапқы танудан кейін материалдық емес активтер жинақталған құнсыздану шығындары мен жинақталған амортизация шегерілген нақты құны бойынша бейнеленеді. Материалдық емес активтер 5-тен 10-ке дейінгі жылды құрайтын пайдалы қызмет мерзімі ішінде амортизацияланады және материалдық емес активтің ықтимал құнсыздану белгілері болған жағдайда, құнсыздану мәніне сарапталады.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)

Жарғылық капитал

Акционерлік капитал

Жай акциялар капитал құрамында бейнеленеді. Бизнесті біріктіру жағдайларын қоспағанда, жаңа акцияларды шығарумен байланысты шығындар осы эмиссияның нәтижесінде алынған соманың азаюы ретінде капиталдың құрамында көрсетіледі. Алынған қаражаттың әділ құнының шығарылған акциялардың атаулы құнынан асып кету сомасы қосымша капитал ретінде бейнеленеді.

Шартты активтер және міндеттемелер

Шартты міндеттемелер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте бейнеленбейді, мұндайда оларды өтеуге байланысты ресурстардың шығарылуы күмәнді болып табылатын жағдайларды қоспағанда олар туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептілікте ашылады. Шартты активтер қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте бейнеленбейді, мұндайда оларға байланысты экономикалық пайданы алу мүмкін болып табылатын жағдайларда олар туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептілікте ашылады.

Сегменттік есептілік

Топ басшылығы микро-кредиттер мен шағын бизнес пен жеке тұлғаларға берілген кредиттерді жалғыз есепті сегмент ретінде айқындады. Операциялық шешімдер қабылдайтын басшылыққа ұсынылатын ақпарат ХҚЕС-ке сәйкес дайындалған қаржылық есептілікке негізделген.

Топтың барлық кірістері Қазақстан Республикасындағы клиенттерден алынған және олардың ешқайсысы жалпы кірістің 10%-нан немесе одан да көп пайызынан аспайды.

Клиенттердің кредиттері бойынша алынған артық төлемдер

Топ клиенттерге берілген кредиттер бойынша артық төлемдерді және пайыздар мен негізгі борышты өтеу есебіне аванспен алынған төлемдерді өзге міндеттемелер ретінде жіктейді. Мұндай төлемдер Топта ашық ағымдағы/есеп айырысу шоттары бар клиенттерден алынған жағдайда, олар қаржылық жағдай туралы есепте клиенттердің қаражаты құрамында көрсетіледі.

Кірістер мен шығыстарды тану

Егер Топ экономикалық пайда алады деген жоғары ықтималдылық болса, және егер түсімнің сенімді бағалануы мүмкін болса, түсім танылады. Шоғырландырылған қаржылық есептілікте түсімді тану үшін мынадай критерийлер орындалуы тиіс:

Пайыздық және ұқсас түсім мен шығыстар

Топ амортизацияланған құн бойынша немесе кредиттік-құнсызданған қаржы активтерінен басқа қаржы активтерінің жалпы баланстық құнына тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып, БЖКӨҚ бойынша бағаланатын борыштық қаржы активтері бойынша пайыздық түсімді есептейді. Тиімді пайыздық мөлшерлеме - осы мөлшерлеме бойынша дисконттау кезінде есепті болашақтағы ақшалай төлемдер немесе қаржы құралын пайдаланудың болжамды мерзімі ішіндегі немесе өте қысқа уақыт кезеңі ішіндегі түсімдер, олар қолданылатын жерде бұл қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің таза баланстық құнына дәлме-дәл келтіріледі. Есептеу кезінде қаржы құралы бойынша барлық шарттық талаптар (мысалы, мерзімінен бұрын өтеу құқығы) және тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын құралға тікелей байланысты комиссиялық немесе қосымша шығыстар ескеріледі, бірақ келешек кредиттік шығындар ескерілмейді. Топ төлемдердің немесе түсімдердің бағаларын қайта қарастырған жағдайда, қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің баланстық құны түзетіледі. Түзетілген баланстық құн бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеменің негізінде есептеледі, ал баланстық құнның өзгеруі пайыздық түсім немесе шығыстар ретінде көрсетіледі.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)

Кірістер мен шығыстарды тану (жалғасы)

Пайыздық және ұқсас түсім мен шығыстар (жалғасы)

Кредиттік-құнсызданғанға айналатын қаржы активі болған жағдайда, Топ тиімді пайыздық мөлшерлемені бұл қаржы активінің таза амортизацияланған құнына қолдана отырып түсімді есептейді. Егер қаржы активі бойынша дефолт жойылатын болса және ол бұдан былай кредиттік-құнсызданған болып табылмаса, Топ жалпы құнның негізінде пайыздық түсімнің есептелуіне оралады.

СҚКҚ қаржы активтері болған жағдайда Топ пайыздық түсімді кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені қаржы активінің амортизацияланған құнына қолдана отырып есептейді. Кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлеме - бұл бастапқы мойындау кезінде есепті келешек ақша ағындарын (кредиттік зияндарды қоса) СҚКҚ активтерінің амортизацияланған құнына дейін дисконттайтын мөлшерлеме.

Шетел валюталарын қайта есептеу

Шоғырландырылған қаржылық есептілік теңгемен көрсетілген, әрі ол функционалдық валюта және Топтың есептілігін білдіру валютасы болып табылады. Шетел валюталарындағы операциялар бастапқыда Қазақстан Қор Биржасында (бұдан әрі - «ҚҚБ») операция күніне белгіленген нарықтық айырбастау бағамдары бойынша функционалдық валютаға қайта есептеледі. Шетел валюталарында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданылатын ресми бағам бойынша функционалдық валютаға қайта есептеледі. Шетел валюталарындағы операцияларды қайта есептеу кезінде туындайтын кірістер мен шығыстар жиынтық кіріс туралы есепте «Шетел валютасымен операциялар бойынша таза пайда/(зиян)» бабы бойынша бейнеленеді. Шетел валютасында нақты құны бойынша көрсетілетін монетарлық емес баптар операцияны жасау күніне қолданылатын ресми бағам бойынша қайта есептеледі. Шетел валютасында әділ құны бойынша көрсетілетін монетарлық емес баптар әділ құнды айқындау күніне қолданылатын ресми бағам бойынша қайта есептеледі. Шетел валютасындағы операциялар бойынша шарттық айырбастау бағамы мен мұндай операция мерзіміндегі ресми бағам арасындағы айырма шетел валютасындағы операциялар бойынша таза кірістер мен шығыстардың құрамына енгізіледі.

2025 жылы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚҚБ белгілеген ресми бағам 1 АҚШ доллары үшін 505,53 теңгені және 1 еуро үшін 593,44 теңгені құрады (2024 жылы 31 желтоқсанға: 1 АҚШ доллары үшін 525,11 теңге және 1 еуро үшін 546,74 теңге).

Шығарылған, бірақ әлі күшіне еңбеген стандарттар

Төменде Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін басып шығару күніне шығарылған, бірақ күшіне еңбеген жаңа стандарттар, түзетулер мен түсіндірмелер келтіріледі. Топ осы жаңа стандарттарды, түзетулер мен түсіндірмелерді, егер қолданылатын болса, олар күшіне енген күннен кейін қолдануға ниет білдіріп отыр.

18 ХҚЕС (IFRS) «Қаржылық есептілікте ақпаратты ұсыну және ашу»

2024 жылы сәуірде ХҚЕС жөніндегі кеңес 18 ХҚЕС-ті (IFRS) шығарды, ол «Қаржылық есептілікті ұсыну» 1 ХҚЕС-тің (IAS) орнына келеді. 18 ХҚЕС (IFRS) белгілі бір жиынтық сомалар мен аралық жиынтық сомаларды ұсынуды қоса алғанда, жиынтық кіріс туралы есепте ақпаратты ұсынуға қатысты жаңа талаптарды енгізеді. Сонымен қатар, жиынтық кіріс туралы есепте ұйымдар барлық кірістер мен шығыстарды бес санатқа бөле отырып ұсынуы керек: операциялық, инвестициялық және қаржылық, табыс салығы және тоқтатылған қызмет, олардың алғашқы үшеуі жаңа болып табылады.

Стандартта басшылық айқындайтын қызмет нәтижелерінің көрсеткіштері, кірістер мен шығыстардың аралық жиынтық сомалары туралы ақпаратты ашуға қойылатын талаптар, сондай-ақ негізгі қаржылық есептер мен ескертпелердің функциясына байланысты қаржылық ақпаратты жинақтауға және бөлшектеуге қойылатын жаңа талаптар қамтылады.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

3. Есеп саясатының маңызды ережелері (жалғасы)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне еңбеген стандарттар (жалғасы)

18 ХҚЕС (IFRS) *«Қаржылық есептілікте ақпаратты ұсыну және ашу» (жалғасы)*

18 ХҚЕС (IFRS) және басқа стандарттарға тиісті түзетулер 2027 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Бұл фактінің ашылып көрсетілу талабымен мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. 18 ХҚЕС (IFRS) ретроспективті түрде қолданылады.

Қазіргі уақытта Топ жаңа стандарттың шоғырландырылған қаржылық есептілік пен шоғырландырылған қаржылық есептілік ескертпелеріне қандай әсер ететінін анықтау үшін жұмыс істеуде.

9 ХҚЕС-ке (IFRS) және 7 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулер - *«Қаржы құралдарын жіктеу және бағалау»*

Жаңа стандартты шығару нәтижесінде *«Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп»* 7 ХҚЕС (IAS) қолдану аясына түзетулер енгізілді, оған сәйкес жанама әдісті қолдану кезінде операциялық қызметтен түсетін ақша ағындарын анықтау үшін «пайда немесе зиян» орнына «операциялық пайда немесе зиян» пайдаланылады. Сонымен қатар, түзетулер дивидендтер мен пайыздарды төлеуге байланысты туындайтын ақша ағындарының жіктелуін таңдау мүмкіндігін жоққа шығарады. Кейбір басқа стандарттарға ілесіп түзетулер де енгізілді.

2024 жылғы 30 мамырда ХҚЕС жөніндегі кеңес 9 ХҚЕС (IFRS) және 7 ХҚЕС (IFRS) *«Қаржы құралдарын жіктеу және бағалау»* түзетулерін жариялады. Түзетулерге мыналар кіреді:

- «Есеп айырысу күніне» қаржылық міндеттемені тануды тоқтату және есеп айырысу күніне дейін электрондық төлем жүйелері арқылы өтелген қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтату үшін есеп саясатын таңдауды енгізу (егер белгілі бір шарттар орындалса) түсіндірілді;
- Экологиялық, әлеуметтік және корпоративтік сипаттамалары (ESG) және ұқсас ерекшеліктері бар шартта көзделген ақша ағындарын қалай бағалау керектігі туралы қосымша түсініктемелер;
- «Регресс құқығынсыз қаржы активтері» деген не және шартпен байланысты құралдардың сипаттамалары туралы нақтылау;
- Шартты сипаттамалары бар қаржы құралдары үшін ақпаратты ашу талабын және басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша жіктелген үлестік құралдар үшін ақпаратты ашуға қойылатын қосымша талаптарды енгізу.

Мұндай түзетулер 2026 жылғы 1 қаңтардан немесе осы мерзімнен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Түзетулерді тек қаржы активтерін жіктеу және тиісті ашу үшін мерзімінен бұрын қолдану мүмкіндігімен мерзімінен бұрын қолдануға жол беріледі. Қазіргі уақытта Топ түзетулердің әсерін бағалауда.

Төменде Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне айтарлықтай әсер етпейтін стандарттар мен стандарттарға түзетулер келтірілген:

- 19 ХҚЕС (IFRS) *«Жария есептілігі жоқ еншілес ұйымдар: ақпаратты ашу»*.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

4. Маңызды есептік пайымдаулар мен бағалаулар

Бағалаудың белгісіздігі

Топтың есепке алу саясатын қолдану процесінде басшылық өзінің пікірлерін пайдаланды және шоғырландырылған қаржылық есептілікте танылған соманы анықтауға қатысты бағалау жасады. Төменде пайымдаулар мен бағалауды пайдаланудың барынша елеулі жағдайлары көрсетілген:

Жалдау – қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін бағалау

Топ жалдау шартында белгіленген пайыздық мөлшерлемені оңайлықпен айқындай алмайды, өйткені ол жалдау міндеттемелерін бағалау үшін қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін пайдаланады. Қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесі – бұл сол бойынша Топ дәл сондай мерзімге және дәл сондай қамтамасыз етумен дәл сондай экономикалық жағдайларда пайдалану құқығы нысанындағы активтің құнына ұқсас келетін құнымен активті алуға қажетті қарыз қаражатын тарта алатын пайыз мөлшерлемесі. Осылайша, қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесі Топ «төлеуі тиіс» пайызды көрсетеді және оның анықтамасы, егер қадағаланатын мөлшерлемелер жоқ болып шықса не болмаса қадағаланатын мөлшерлемелерді жалдау талаптарын көрсету үшін түзету қажет болып шықса, есепті бағалауларды пайдалануды қажет етеді. Топ қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін қадағаланатын бастапқы деректерді (нарықтық пайыздық мөлшерлемелер сияқты) пайдалана отырып, олар болғанда, айқындайды және ұйымға тән болатын белгілі бір есепті бағалауларды пайдаланады.

Қаржы құралдарының әділ құны

Егер қаржылық жағдай туралы есепте көрсетілген қаржы құралдарының әділ құнын белсенді нарықтағы бағалар негізінде анықтау мүмкін болмаса, ол математикалық модельдерден тұратын бағалаудың түрлі модельдерін пайдалана отырып анықталады. Мұндай модельдер үшін алғашқы деректер, егер мүмкін болса, бақыланатын нарық негізінде анықталады; басқа жағдайда әділ құнды анықтау үшін пікірді қолдану қажет. *Қосымша ақпарат 23-ескертпеде келтірілген.*

Қаржы активтері бойынша күтілетін кредиттік зияндар

Қаржы активтерінің барлық санаттары бойынша құнсызданудан болған шығындарды бағалау пайымдауды қолдануды қажет етеді, атап айтқанда, күтілетін кредиттік зияндарды (ККЗ) айқындау және кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюын бағалау кезінде келешек ақша ағындарының көлемі мен пайда болу мерзімдерін және қамтамасыз ету құнын бағалау қажет. Мұндай есепті бағалаулар бірқатар факторларға байланысты болады, солардағы өзгерістер құнсызданудың бағалау резервтерінің түрлі сомаларына әкеп соқтыра алады. Топтың ККЗ есептеулері ауыспалы бастапқы деректер мен олардың өзара тәуелділіктерін таңдауға қатысты бірқатар базалық жорамалдар кіретін күрделі модельдердің нәтижесі болып табылады. Пайымдаулар мен есепті бағалаулар болып есептелетін ККЗ есептеу модельдерінің элементтеріне келесілер жатады:

- Топ кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюы болғанын бағалау үшін пайдаланатын критерийлер, соның нәтижесінде қаржы активтері бойынша ККЗ-ның бағалау резерві бүкіл мерзім үшін ККЗ-ға тең болатын сомада бағалануы тиіс және сапалы бағалау;
- Солар бойынша ККЗ топшілік негізде бағаланғанда қаржы активтерін топтарға біріктіру;
- ККЗ-ны есептеу модельдерін әзірлеу, оған қоса түрлі формулалар және бастапқы деректерді таңдау;
- Макроэкономикалық сценарийлер мен экономикалық деректер арасындағы өзара байланыстарды айқындау. Мысалы, жұмыссыздық деңгейі мен қамтамасыз ету құны, сондай-ақ дефолт ықтималдылығының (PD) көрсеткіштеріне, дефолт тәуекеліне ұшырайтын көлемге (EAD) және дефолт кезінде шығындар деңгейіне (LGD) әсері;
- Болажамды макроэкономикалық сценарийлерді таңдау және оларды ККЗ бағалау модельдері үшін экономикалық бастапқы деректер үшін ықтималдылықты ескере отырып таразылау.

Салық салу

Қазіргі уақытта Қазақстан Республикасында негізгі салық мәселелерін реттейтін бірыңғай Салық кодексі қолданылады. Қолданылатын салықтарға қосылған құнға салынатын салық («ҚҚС»), корпоративтік табыс салығы, әлеуметтік және басқа да салықтар кіреді. Көбінесе нормативтік-құқықтық актілерді қолдану бойынша атқарушылық өкімдер түсініксіз болып келеді немесе мүлде болмайды және прецеденттердің саны шамалы анықталған. Ведомстволар арасында да, бір ведомство ішінде де ережелерді құқықтық түсіндіруге қатысты әртүрлі пікірлер жиі кездеседі, бұл кейбір белгісіздік пен жанжалды жағдайларды тудырады.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

4. Маңызды есептік пайымдаулар мен бағалаулар (жалғасы)**Бағалаудың белгісіздігі (жалғасы)***Салық салу (жалғасы)*

Салық декларациялары, сондай-ақ заңи реттеудің басқа да салалары (мысалы, кеден және валюталық бақылау мәселелері) заң бойынша елеулі айыппұлдарды, өсімпұлды және тұрақсыздық айыбын есептеуге құқылы бірнеше ведомство бақылауында. Мұндай жағдай, мысалы, салықтық заңнама жүйелері анағұрлым дамыған басқа елдерге қарағанда Қазақстанда салықтық тәуекелдер ықтималдылығының үлкен дәрежесін қалыптастырады.

Басшылық Топ оның қызметін реттейтін Қазақстан Республикасының салық заңнамасының ережелерін ұстанады деп есептейді. Дегенмен, тиісті органдар даулы салық мәселелеріне қатысты өзге ұстанымды ұстанады деген тәуекел бар.

5. Ақша қаражаты мен оның баламалары

Ақша қаражаты мен оның баламаларына келесі позициялар кіреді:

	2025 жылғы 31 желтоқсан	2024 жылғы 31 желтоқсан
Кассадағы ақша қаражаты	875.944	270.473
Жолдағы ақша қаражаты	62.362	94.689
Ағымдағы шоттардағы қаражат және «BBB-» кредиттік рейтингісі бар ҚРҰБ-дағы «овернайт» депозиттері	8.020.724	—
Банктердегі ағымдағы шоттар:		
«BBB-»-тен «BBB+»-ға дейінгі кредиттік рейтингімен	312.336	79.391
- «BB-»-тен «BB+» -ға дейінгі кредиттік рейтингімен	—	47.717
- «B-»-тен «B+»-ға дейінгі кредиттік рейтингімен	—	491.120
Банктердің ағымдағы шоттарындағы қаражаттың жиыны	312.336	618.228
Басқа қаржы ұйымдарындағы ағымдағы шоттар		
«BBB-»-тен «BBB+»-ға дейінгі кредиттік рейтингімен	—	273.599
- рейтингсіз	2.030.937	373.276
Басқа қаржы ұйымдарының ағымдағы шоттарындағы қаражаттың жиыны	2.030.937	646.875
90 күнге дейінгі мерзімге орналастырылған банктердегі мерзімді депозиттер		
«BBB-»-тен «BBB+»-ға дейінгі кредиттік рейтингімен	—	3.085.770
- «BB-»-тен «BB+» -ға дейінгі кредиттік рейтингімен	—	4.000.380
90 күнге дейінгі мерзімге орналастырылған банктердегі мерзімді депозиттердегі қаражаттың жиыны	—	7.086.150
90 күнге дейінгі мерзімі бар кері «РЕПО» шарттары	1.893.079	6.848.479
	13.195.382	15.564.894
ККЗ бағалау резервін шегере отырып	(313)	(9.045)
Ақша қаражаты мен оның баламалары	13.195.069	15.555.849

Жоғарыдағы кестеде көрсетілген кредиттік рейтингтер Standard & Poor's рейтинг агенттігінің стандарттарына немесе басқа халықаралық рейтинг агенттіктерінің ұқсас стандарттарына сәйкес көрсетілген. Рейтингі жоқ басқа қаржы ұйымдарындағы ағымдағы шоттардағы қаражат брокерлік шоттарда орналастырылған қаражатты білдіреді.

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топ ҚҚБ-да кері «РЕПО» шарттарын жасады. Аталған шарттардың мәні Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық облигациялары мен корпоративтік облигациялар болып табылады, жалпы әділ құны 1.934.416 мың теңге (2024 жылғы 31 желтоқсанға: 6.931.023 мың теңге) болды.

2025 жылы Топ кері «РЕПО» шарттары бойынша таныған пайыздық кірістер 313.386 мың теңге болды (2024 жылы: 780.527 мың теңге).

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

5. Ақша қаражаты мен оның баламалары (жалғасы)

Ақша баламаларының барлық қалдықтары ККЗ-ны бағалау мақсатында 1-сатыға жатқызылған. 2025 және 2024 жылдар үшін ККЗ бағалау резервтерінің өзгерістерін талдау төменде келтірілген:

	2025 жыл	2024 жыл
1 қаңтарға ККЗ резерві	(9.045)	(8.416)
ККЗ-ның таза өзгеруі (20-ескертпе)	8.732	(629)
31 желтоқсанға ККЗ резерві	(313)	(9.045)

Ақша қаражаты мен оның баламаларының шоғырлануы

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың ҚРҰБ-дегі шоттарында қаражаты болды (2024 жылғы 31 желтоқсанда: нөл), олардың қалдықтары Топтың таза активтерінің 5%-нан астамын құрады.

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша ақша қаражаты мен оның баламалары мына валюталарда білдірілген:

	2025 жыл	2024 жыл
Теңге	9.476.690	10.247.927
АҚШ доллары	3.662.957	5.316.967
Еуро	55.735	—
	13.195.382	15.564.894
ККЗ бағалау резервін шегере отырып	(313)	(9.045)
Ақша қаражаты мен оның баламалары	13.195.069	15.555.849

Ең аз резервтерге қойылатын талаптар

ҚРҰБ шығарған нормативтік актілерге сәйкес ең аз резервтік талаптар банктердің белгілі бір міндеттемелерінің пайызы ретінде есептеледі. Банктер орташа ең аз талаптарға тең болатын немесе асатын резервтік активтердің орта өлшемін (жергілікті валютадағы ақша қаражаты мен ҚРҰБ шоттарындағы қалдықтар) қолдау арқылы мұндай талаптарды орындауға міндетті. 2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Банктің жиынтық ең аз резервтік талаптары 1.978.914 мың теңге болды.

6. Туынды қаржы құралдары

Топ валюталық тәуекелді төмендету мақсатында туынды қаржы құралдарын пайдалана отырып мәмілелер жасайды. Төменде шоғырландырылған қаржылық есептілікте активтер немесе міндеттемелер ретінде, сондай-ақ олардың шартты сомалары ретінде көрсетілген туынды қаржы құралдарының әділ құнын көрсететін кесте келтірілген. Жиынтық негізде көрсетілген шартты сомалар туынды құралдың базалық активінің сомасын, базалық мөлшерлемені немесе индексті білдіреді; солардың негізінде туынды құралдар құнының өзгеруі бағаланады. Шартты сомалар жыл соңында аяқталмаған операциялардың көлемін көрсетеді және кредиттік тәуекелді көрсетпейді.

	2025 жылағы 31 желтоқсан			2024 жылағы 31 желтоқсан		
Мәміленің шартты сомасы	Әділ құны		Мәміленің шартты сомасы	Әділ құны		
	Актив	Міндеттеме		Актив	Міндеттеме	
Валютаалық шарттар						
Валютаалық своптар	38.631.086	337.037	—	24.680.170	2.439.791	
	38.631.086	337.037	—	24.680.170	2.439.791	

(Мың теңгеммен, егер өзгегі көрсетілмесе)

6. Туынды қаржы құралдары (жалғасы)**Валюталық своптар**

Валюталық своптар екі тарап арасындағы шартты сомаларды екі валютада көрсетілген болашақ төлем күндеріне және белгіленген айырбас бағамдары бойынша айырбастауға арналған шарттық келісімдерді білдіреді.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ халықаралық ұйыммен 22.200 мың АҚШ доллары сомасына, 10.360.650 мың теңгеге айырбастау шартымен (2024 жылғы 31 желтоқсанға: 47.000 мың АҚШ доллары, 21.861.000 мың теңгеге айырбастау шартымен) және ҚҚБ-мен 54.217 мың АҚШ доллары сомасына, 27.364.256 мың теңгеге айырбастау шартымен (2024 жылғы 31 желтоқсанға: нөл) екі валюталық своп шартын жасады.

2025 жыл үшін жиынтық кіріс туралы есептегі пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдарымен операциялар бойынша таза (зиян)/пайда құрамына Топтың қаржыландыру құнының құрамдас бөлігі болып табылатын валюталық своп келісімдері бойынша шарттық пайыздық төлемдерге тікелей қатысты 1.392.582 мың теңге мөлшеріндегі пайыздық шығыстар кіреді (2024 жылы: 2.316.382 мың теңге).

7. Клиенттерге берілетін кредиттер

Клиенттерге берілген кредиттерге келесі позициялар кіреді:

	2025 жылғы 31 желтоқсан	2024 жылғы 31 желтоқсан
Бөлшек саудаға, қызмет көрсетуге және өндіріске берілген кредиттер	201.383.497	165.924.933
Ауыл шаруашылығын кредиттеу	121.462.040	98.250.774
Тұтынушылық кредиттеу	20.078.938	20.288.976
Клиенттерге берілген кредиттердің жиыны	342.924.475	284.464.683
ККЗ бағалау резервін шегере отырып	(26.674.566)	(15.037.681)
Клиенттерге берілетін кредиттер	316.249.909	269.427.002

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша клиенттерге берілген кредиттер негізінен жеке тұлғаларға берілген кредиттерден тұрады.

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша ККЗ-ның бағалау резерві

Төменде жалпы баланстық құнының өзгерістерін және 2025 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін бөлшек сауда, қызмет көрсету және өндіріс саласындағы кәсіпкерлік субъектілерін кредиттеу контекстінде ККЗ-ның тиісті резервтерінің талдауы келтірілген:

**Бөлшек саудаға, қызмет көрсетуге және
өндіріске берілген кредиттер**

	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
2025 жылғы 1 қаңтарға					
жалпы баланстық құн	153.768.295	859.977	9.436.877	1.859.784	165.924.933
Жаңадан құрылған активтер	231.567.663	—	—	—	231.567.663
Өтелген активтер	(189.271.425)	(370.706)	(3.380.833)	(262.928)	(193.285.892)
Есептелген сыйақының					
таза өзгеруі	90.556	315.832	1.100.705	338.712	1.845.805
1-кезеңге аудару	6.212.837	(865.510)	(5.347.327)	—	—
2-кезеңге аудару	(8.955.091)	9.165.626	(210.535)	—	—
3-кезеңге аудару	(9.927.142)	(7.471.909)	17.399.051	—	—
Дисконт амортизациясы	—	—	2.232.159	116.494	2.348.653
Тапудың тоқтатылуына әкеп соқтырмайтын					
түрлендірумен байланысты шартта көзделген					
ақша ағындарының өзгеруі	(68.100)	(12.313)	(85.133)	(1.416)	(166.962)
Шығындарды өтеу	—	—	258.695	111.921	370.616
Есептен шығарылған сомалар	—	—	(2.406.579)	(616.806)	(3.023.385)
Қарыз алушыларды жіктеудегі өзгеріс	(2.286.641)	(48.523)	(1.356.662)	(506.108)	(4.197.934)
2025 жылғы 31 желтоқсанға	181.130.952	1.572.474	17.640.418	1.039.653	201.383.497

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

7. Клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша ККЗ-ның бағалау резерві (жалғасы)

*Бөлшек саудаға, қызмет көрсетуге және
өндіріске берілген кредиттер*

	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
2025 жылғы 1 қаңтарға ККЗ резерві	(1.321.658)	(283.779)	(5.536.797)	(702.937)	(7.845.171)
Жаңадан құрылған активтер	(2.621.563)	—	—	—	(2.621.563)
Өтелген активтер	1.473.589	98.801	1.290.894	766.354	3.629.638
Активтердің СҚКҚ құнын түзету	—	—	—	(611.308)	(611.308)
1-кезеңге аудару	(2.354.693)	253.997	2.100.696	—	—
2-кезеңге аудару	1.617.648	(1.700.257)	82.609	—	—
3-кезеңге аудару	415.712	2.401.557	(2.817.269)	—	—
Кезең ішінде бір Сатыдан екінші Сатыға ауыстырулар нәтижесінде кезең соңындағы ККЗ-ға әсері	2.023.170	(1.040.386)	(3.232.207)	(272)	(2.249.695)
Дисконт амортизациясы	—	—	(2.232.159)	(116.494)	(2.348.653)
Танудың тоқтатылуына әкеп соқтырмайтын түрлендірумен байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(8.491)	1.971	25.500	10.785	29.765
ККЗ бағалау үшін пайдаланылған модельдер мен бастапқы деректерді өзгерту	(736.752)	(231.363)	(3.456.428)	(605.633)	(5.030.176)
Шығындарды өтеу	—	—	(258.695)	(111.921)	(370.616)
Есептен шығарылған сомалар	—	—	2.406.579	616.806	3.023.385
Қарыз алушыларды жіктеудегі өзгеріс	73.312	18.945	1.034.934	330.967	1.458.158
2025 жылғы 31 желтоқсанға	(1.439.726)	(480.514)	(10.592.343)	(423.653)	(12.936.236)

Төменде жалпы баланстық құнының өзгерістерін және 2025 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ауыл шаруашылығын кредиттеу контекстінде ККЗ-ның тиісті резервтерінің талдауы келтірілген:

<i>Ауыл шаруашылығын кредиттеу</i>	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
2025 жылғы 1 қаңтарға жалпы баланстық құн	92.256.589	517.076	5.068.079	409.030	98.250.774
Жаңадан құрылған активтер	135.842.645	—	—	—	135.842.645
Өтелген активтер	(110.884.496)	(183.034)	(1.971.266)	(101.539)	(113.140.335)
Есептелген сыйақының таза өзгеруі	32.663	147.699	576.269	60.745	817.376
1-кезеңге аудару	4.020.347	(442.524)	(3.577.823)	—	—
2-кезеңге аудару	(3.719.130)	3.865.529	(146.399)	—	—
3-кезеңге аудару	(5.098.617)	(3.226.215)	8.324.832	—	—
Дисконт амортизациясы	—	—	1.265.337	69.130	1.334.467
Танудың тоқтатылуына әкеп соқтырмайтын түрлендірумен байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(28.517)	(851)	(24.349)	—	(53.717)
Шығындарды өтеу	—	—	203.755	70.552	274.307
Есептен шығарылған сомалар	—	—	(1.633.395)	(230.082)	(1.863.477)
2025 жылғы 31 желтоқсанға	112.421.484	677.680	8.085.040	277.836	121.462.040

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

7. Клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша ККЗ-ның бағалау резерві (жалғасы)

<i>Ауыл шаруашылығын кредиттеу</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>СҚКҚ</i>	<i>Жиыны</i>
2025 жылғы 1 қаңтарға ККЗ резерві	(561.125)	(167.130)	(2.911.759)	(239.968)	(3.879.982)
Жаңадан құрылған активтер	(1.120.429)	—	—	—	(1.120.429)
Өтелген активтер	624.433	49.970	1.109.733	465.566	2.249.702
Активтердің СҚКҚ құнын түзету	—	—	—	(377.105)	(377.105)
1-кезеңге аудару	(1.656.163)	134.977	1.521.186	—	—
2-кезеңге аудару	632.963	(696.065)	63.102	—	—
3-кезеңге аудару	182.195	1.031.493	(1.213.688)	—	—
Кезең ішінде бір Сатыдан екінші Сатыға ауыстырулар нәтижесінде кезең соңындағы ККЗ-ға әсері	1.461.373	(457.677)	(1.793.300)	1.615	(787.989)
Дисконт амортизациясы	—	—	(1.265.337)	(69.130)	(1.334.467)
Танудың тоқтатылуына әкеп соқтырмайтын түрлендірумен байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	204	211	6.116	—	6.531
ККЗ бағалау үшін пайдаланылған модельдер мен бастапқы деректерді өзгерту	(317.568)	(103.622)	(2.351.245)	(198.034)	(2.970.469)
Шығындарды өтеу	—	—	(203.755)	(70.552)	(274.307)
Есептен шығарылған сомалар	—	—	1.633.395	230.082	1.863.477
2025 жылғы 31 желтоқсанға	(754.117)	(207.843)	(5.405.552)	(257.526)	(6.625.038)

Төменде жалпы баланстық құнының өзгерістерін және 2025 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін тұтынушылық кредиттеу контекстінде ККЗ-ның тиісті резервтерінің талдауы келтірілген:

<i>Тұтынушылық кредиттеу</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>СҚКҚ</i>	<i>Жиыны</i>
2025 жылғы 1 қаңтарға жалпы баланстық құн	15.570.841	583.487	3.845.741	288.907	20.288.976
Жаңадан құрылған активтер	7.764.030	—	—	—	7.764.030
Өтелген активтер	(11.527.449)	(106.748)	(1.222.359)	(131.359)	(12.987.915)
Есептелген сыйақының таза өзгеруі	27.671	108.781	295.923	(17.084)	415.291
1-кезеңге аудару	1.177.578	(411.475)	(766.103)	—	—
2-кезеңге аудару	(2.787.499)	2.869.574	(82.075)	—	—
3-кезеңге аудару	(1.080.098)	(2.632.438)	3.712.536	—	—
Дисконт амортизациясы	—	—	1.314.352	159.954	1.474.306
Танудың тоқтатылуына әкеп соқтырмайтын түрлендірумен байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(42.834)	(6.252)	(76.488)	(323)	(125.897)
Шығындарды өтеу	—	—	57.558	95.861	153.419
Есептен шығарылған сомалар	—	—	(864.689)	(236.517)	(1.101.206)
Қарыз алушыларды жіктеудегі өзгеріс	2.286.641	48.523	1.356.662	506.108	4.197.934
2025 жылғы 31 желтоқсанға	11.388.881	453.452	7.571.058	665.547	20.078.938

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмеген)

7. Клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша ККЗ-ның бағалау резерві (жалғасы)

Тұтынушылық кредиттеу	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
2025 жылғы 1 қаңтарға ККЗ резерві	(307.455)	(230.959)	(2.582.795)	(191.319)	(3.312.528)
Жаңадан құрылған активтер	(98.030)	—	—	—	(98.030)
Өтелген активтер	163.150	32.287	844.574	514.907	1.554.918
Активтердің СҚКҚ құнын түзету	—	—	—	(397.000)	(397.000)
1-кезеңге аудару	(580.233)	157.355	422.878	—	—
2-кезеңге аудару	581.184	(618.692)	37.508	—	—
3-кезеңге аудару	92.598	1.004.134	(1.096.732)	—	—
Кезең ішінде бір Сатыдан екінші Сатыға ауыстырулар нәтижесінде кезең соңындағы ККЗ-ға әсері	457.736	(375.412)	(688.209)	(1.735)	(607.620)
Дисконт амортизациясы	—	—	(1.314.352)	(159.954)	(1.474.306)
Танудың тоқтатылуына әкеп соқтырмайтын түрлендірумен байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(2.152)	1.764	40.575	4.164	44.351
ККЗ бағалау үшін пайдаланылған модельдер мен бастапқы деректерді өзгерту	(495.215)	(69.254)	(1.599.720)	(148.517)	(2.312.706)
Шығындарды өтеу	—	—	(57.558)	(95.861)	(153.419)
Есептен шығарылған сомалар	—	—	864.689	236.517	1.101.206
Қарыз алушыларды жіктеудегі өзгеріс	(73.312)	(18.945)	(1.034.934)	(330.967)	(1.458.158)
2025 жылғы 31 желтоқсанға	(261.729)	(117.722)	(6.164.076)	(569.765)	(7.113.292)

Төменде жалпы баланстық құнының өзгерістерін және 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін бөлшек сауда, қызмет көрсету және өндіріс саласындағы кәсіпкерлік субъектілерін кредиттеу контекстінде ККЗ-ның тиісті резервтерінің талдауы келтірілген:

Бөлшек саудаға, қызмет көрсетуге және өндіріске берілген кредиттер

	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
2024 жылғы 1 қаңтарға					
жалпы баланстық құн	132.644.291	838.596	1.232.836	2.052.656	136.768.379
Жаңадан құрылған активтер	198.936.320	—	—	—	198.936.320
Өтелген активтер	(169.510.912)	(446.048)	(1.462.697)	(163.172)	(171.582.829)
Есептелген сыйақының таза өзгеруі	666.448	295.086	535.110	237.290	1.733.934
1-кезеңге аудару	5.678.863	(741.160)	(4.937.703)	—	—
2-кезеңге аудару	(7.451.641)	7.509.006	(57.365)	—	—
3-кезеңге аудару	(7.151.303)	(6.586.146)	13.737.449	—	—
Дисконт амортизациясы	—	—	886.150	211.331	1.097.481
Танудың тоқтатылуына әкеп соқтырмайтын түрлендірумен байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(43.771)	(9.357)	(67.848)	(1.128)	(122.104)
Шығындарды өтеу	—	—	194.657	50.004	244.661
Есептен шығарылған сомалар	—	—	(623.712)	(527.197)	(1.150.909)
2024 жылғы 31 желтоқсанға	153.768.295	859.977	9.436.877	1.859.784	165.924.933

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

7. Клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша ККЗ-ның бағалау резерві (жалғасы)

**Бөлшек саудаға, қызмет көрсетуге және
өндіріске берілген кредиттер**

	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
2024 жылғы 1 қаңтарға ККЗ резерві	(986.322)	(294.725)	(520.459)	(78.926)	(1.880.432)
Жаңадан құрылған және сатып алынған активтер	(1.625.790)	—	—	—	(1.625.790)
Өтелген активтер	1.137.542	129.437	753.115	1.970.530	3.990.624
Активтердің СҚКҚ құнын түзету	—	—	—	(1.854.515)	(1.854.515)
1-кезеңге аудару	(2.247.503)	243.303	2.004.200	—	—
2-кезеңге аудару	1.336.583	(1.349.041)	12.458	—	—
3-кезеңге аудару	232.756	2.209.541	(2.442.297)	—	—
Кезең ішінде бір Сатыдан екінші Сатыға ауыстырулар нәтижесінде кезең соңындағы ККЗ-ға әсері	1.995.499	(1.072.071)	(2.766.849)	—	(1.843.421)
Дисконт амортизациясы	—	—	(886.150)	(211.331)	(1.097.481)
Танудың тоқтатылуына әкеп соқтырмайтын түрлендірумен байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	3.666	3.431	20.798	200	28.095
ККЗ бағалау үшін пайдаланылған модельдер мен бастапқы деректерді өзгерту	(1.168.089)	(153.654)	(2.140.668)	(1.006.088)	(4.468.499)
Шығындарды өтеу	—	—	(194.657)	(50.004)	(244.661)
Есептен шығарылған сомалар	—	—	623.712	527.197	1.150.909
2024 жылғы 31 желтоқсанға	(1.321.658)	(283.779)	(5.536.797)	(702.937)	(7.845.171)

Төменде жалпы баланстық құнының өзгерістерін және 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ауыл шаруашылығын кредиттеу контекстінде ККЗ-ның тиісті резервтерінің талдауы келтірілген:

Ауыл шаруашылығын кредиттеу	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
2024 жылғы 1 қаңтарға жалпы баланстық құн	83.567.722	444.320	955.521	594.783	85.562.346
Жаңадан құрылған активтер	114.578.448	—	—	—	114.578.448
Өтелген активтер	(101.515.922)	(142.135)	(956.659)	(42.219)	(102.656.935)
Есептелген сыйақының таза өзгеруі	335.650	104.932	281.922	43.195	765.699
1-кезеңге аудару	3.605.580	(273.480)	(3.332.100)	—	—
2-кезеңге аудару	(3.851.953)	3.863.445	(11.492)	—	—
3-кезеңге аудару	(4.455.686)	(3.476.755)	7.932.441	—	—
Дисконт амортизациясы	—	—	542.976	85.942	628.918
Танудың тоқтатылуына әкеп соқтырмайтын түрлендірумен байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(7.250)	(3.251)	(9.640)	291	(19.850)
Шығындарды өтеу	—	—	198.760	13.310	212.070
Есептен шығарылған сомалар	—	—	(533.650)	(286.272)	(819.922)
2024 жылғы 31 желтоқсанға	92.256.589	517.076	5.068.079	409.030	98.250.774

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

7. Клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)**Клиенттерге берілген кредиттер бойынша ККЗ-ның бағалау резерві (жалғасы)**

<i>Ауыл шаруашылығын кредиттеу</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>СҚКҚ</i>	<i>Жиыны</i>
2024 жылғы 1 қаңтарға ККЗ резерві	(421.462)	(159.633)	(443.680)	(20.007)	(1.044.782)
Жаңадан құрылған және сатып алынған активтер	(492.596)	—	—	—	(492.596)
Өтелген активтер	499.762	54.282	510.061	953.583	2.017.688
Активтердің СҚКҚ құнын түзету	—	—	—	(926.881)	(926.881)
1-кезеңге аудару	(1.652.925)	108.267	1.544.658	—	—
2-кезеңге аудару	757.439	(763.727)	6.288	—	—
3-кезеңге аудару	124.597	1.236.014	(1.360.611)	—	—
Кезең ішінде бір Сатыдан екінші Сатыға ауыстырулар нәтижесінде кезең соңындағы ККЗ-ға әсері	1.486.033	(604.879)	(2.032.745)	—	(1.151.591)
Дисконт амортизациясы	—	—	(542.976)	(85.942)	(628.918)
Танудың тоқтатылуына әкеп соқтырмайтын түрлендірумен байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	1.564	1.207	4.804	(100)	7.475
ККЗ бағалау үшін пайдаланылған модельдер мен бастапқы деректерді өзгерту	(863.537)	(38.661)	(932.448)	(433.583)	(2.268.229)
Шығындарды өтеу	—	—	(198.760)	(13.310)	(212.070)
Есептен шығарылған сомалар	—	—	533.650	286.272	819.922
2024 жылғы 31 желтоқсанға	(561.125)	(167.130)	(2.911.759)	(239.968)	(3.879.982)

Төменде жалпы баланстық құнының өзгерістерін және 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін тұтынушылық кредиттеу контекстінде ККЗ-ның тиісті резервтерінің талдауы келтірілген:

<i>Тұтынушылық кредиттеу</i>	<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>СҚКҚ</i>	<i>Жиыны</i>
2024 жылғы 1 қаңтарға жалпы баланстық құн	16.486.193	347.699	318.221	401.685	17.553.798
Жаңадан құрылған активтер	18.038.227	—	—	—	18.038.227
Өтелген активтер	(15.690.998)	(76.619)	(340.732)	(72.762)	(16.181.111)
Есептелген сыйақының таза өзгеруі	274.125	140.490	262.203	(2.154)	674.664
1-кезеңге аудару	895.135	(324.158)	(570.977)	—	—
2-кезеңге аудару	(3.482.133)	3.482.258	(125)	—	—
3-кезеңге аудару	(918.178)	(2.981.153)	3.899.331	—	—
Дисконт амортизациясы	—	—	372.452	78.715	451.167
Танудың тоқтатылуына әкеп соқтырмайтын түрлендірумен байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	(31.530)	(5.030)	(2.040)	(74)	(38.674)
Шығындарды өтеу	—	—	48.792	75.796	124.588
Есептен шығарылған сомалар	—	—	(141.384)	(192.299)	(333.683)
2024 жылғы 31 желтоқсанға	15.570.841	583.487	3.845.741	288.907	20.288.976

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

7. Клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша ККЗ-ның бағалау резерві (жалғасы)

Тұтынушылық кредиттеу	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
2024 жылғы 1 қаңтарға ККЗ резерві	(223.545)	(138.259)	(152.680)	(6.740)	(521.224)
Жаңадан құрылған және сатып алынған активтер	(193.892)	—	—	—	(193.892)
Өтелген активтер	204.953	29.372	222.015	682.686	1.139.026
Активтердің СҚКҚ құнын түзету	—	—	—	(672.949)	(672.949)
1-кезеңге аудару	(370.181)	115.316	254.865	—	—
2-кезеңге аудару	749.328	(749.403)	75	—	—
3-кезеңге аудару	57.536	1.154.148	(1.211.684)	—	—
Кезең ішінде бір Сатыдан екінші Сатыға ауыстырулар нәтижесінде кезең соңындағы ККЗ-ға әсері	301.285	(580.076)	(631.563)	—	(910.354)
Дисконт амортизациясы	—	—	(372.452)	(78.715)	(451.167)
Танудың тоқтатылуына әкеп соқтырмайтын түрлендірумен байланысты шартта көзделген ақша ағындарының өзгеруі	1.200	2.000	936	3	4.139
ККЗ бағалау үшін пайдаланылған модельдер мен бастапқы деректерді өзгерту	(834.139)	(64.057)	(784.899)	(232.107)	(1.915.202)
Шығындарды өтеу	—	—	(48.792)	(75.796)	(124.588)
Есептен шығарылған сомалар	—	—	141.384	192.299	333.683
2024 жылғы 31 желтоқсанға	(307.455)	(230.959)	(2.582.795)	(191.319)	(3.312.528)

Түрлендірілген және қайта құрылымдалған кредиттер

Топ қаржы активін, мысалы, клиентке берілген кредитті мойындауды тоқтатады, егер шарт талаптары ол шын мәнінде жаңа кредитке айналатындай етіп қайта қаралады, ал айырма құнсызданудан болған залал танылғанға дейін мойындауды тоқтатудан болған пайда немесе зиян ретінде танылады. Бастапқыда танылған кезде, алынған кредит СҚКҚ активі болып саналған жағдайлардан басқа, ККЗ бағалау мақсатында 1-кезеңге жатады.

Егер түрлендіру ақша ағындарының едәуір өзгеруіне әкеп соқтырмаса, түрлендіру тануды тоқтатуға әкеп соқтырмайды. Бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған ақша ағындарының өзгеруі негізінде, Топ құнсызданудан болған залал мойындалғанға дейін түрлендіруден болған пайданы немесе зиянды мойындайды.

2025 жыл ішінде Топ кейбір кредиттердің талаптарын түрлендірді. Топ бұл түрлендірулерді елеусіз деп бағалады. Осының нәтижесінде, Топ 346.576 мың теңге мөлшерінде (2024 жылы: 180.628 мың теңге) клиенттерге берілген кредиттердің талаптарын түрлендіруден болған залалды таныды, әрі ол тануды тоқтатуға әкеп соқтырмайды.

	2025 жыл	2024 жыл
Кезең ішінде түрлендірілген клиенттерге берілген кредиттер		
Түрлендіруге дейінгі амортизацияланған құны	38.508.433	39.005.046
Мойындауды тоқтатуға әкеп соқтырмайтын клиенттерге берілген кредиттердің түрлендіруінен болған таза залал	(346.576)	(180.628)

Қамтамасыз ету және кредит сапасын арттырудың өзге тетіктері

Топ берілуін талап ететін қамтамасыз етудің мөлшері мен түрі контрагенттің кредиттік тәуекелді бағалауына тәуелді. Қамтамасыз ету түрлерінің және бағалау өлшемдерінің рұқсат етілуіне қатысты ұстанымдар белгіленген.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

7. Клиенттерге берілген кредиттер (жалғасы)**Қамтамасыз ету және кредит сапасын арттырудың өзге тетіктері (жалғасы)**

Төменде алынған қамтамасыз етулердің негізгі түрлері аталған:

- Кепілдіктер;
- Айналымдағы тауарлар;
- Жылжымайтын мүлік;
- Көлік құралдары;
- Басқасы.

Кредиттерді өндіріп алу мүмкіндігі, қамсыздандырудың құнына қарағанда, қарыз алушының кредитті төлей алу қабілетіне көп дәрежеде байланысты болады. Бұл қарыз алушы өтеу мерзімі басталған кезде Топ алдындағы өз міндеттемелерін орындауға қауқарсыз болған жағдайда, қамтамасыз етуді өндіріп алу және оны сату бойынша бұрынғы тәжірибемен расталады.

Клиенттерге берілген кредиттердің шоғырлануы

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың кредиттер бойынша қалдықтар таза активтердің 10%-дан астамын құрайтын қарыз алушылары немесе өзара байланысты қарыз алушылар тобы болған жоқ.

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанына 3-кезең мен СҚКҚ-нің клиенттерге берілген кредиттер бойынша ККЗ-ның кредиттік сапасын арттырудың қамтамасыз етілуі немесе өзге де тетіктері болмаған жағдайда:

	2025 жыл	2024 жыл
Бөлшек саудаға, қызмет көрсетуге және өндіріске берілген кредиттер	897.163	555.498
Ауыл шаруашылығын кредиттеу	34.957	344.833
Тұтынушылық кредиттеу	63.117	285.014
Жиыны	995.237	1.185.345

ККЗ бойынша резервті есептеу үшін пайдаланылатын модельдердегі өзгерістер

2025 жылы Топ клиенттерге берілген кредиттер бойынша дефолт ықтималдығын, дефолт болған кездегі шығын деңгейін және дефолт тәуекеліне ұшыраған берешек мөлшерін бағалаудың жаңартылған тәсілін қолланды. Өзгерістер көші-қон матрицаларында пайдаланылатын мерзімі өткен берешек санаттарын неғұрлым қысқа аралықтарға қайта топтастыруды, өтімділік коэффициенттерін, дисконттау кезеңдерін және қамтамасыз етуді өткізу ықтималдығын түзетуді, қалпына келтіру кезеңін ұзартуды, сондай-ақ кросс-дефолттың болуын қоса алғанда, кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюын және құнсыздануды анықтауға арналған қосымша критерийлерді енгізуді қамтыды. Жаңартылған тәсілді қолдану нәтижесінде ККЗ бойынша бағалау резерві 1.311.803 мың теңгеге ұлғайтылды.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

8. Инвестициялық бағалы қағаздар

Инвестициялық бағалы қағаздарға келесі позициялар кіреді:

БЖКӘҚ бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	2025 жылғы 31 желтоқсан	2024 жылғы 31 желтоқсан
Кредит рейтингісі «BBB» болатын Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық облигациялары	47.685.716	35.941.709
Қазақстан Республикасынан тыс жерде тіркелген, кредиттік рейтингі «AAA»-дан «AAA+»-қа дейінгі эмитенттердің корпоративтік облигациялары	10.226.566	—
Кредит рейтингісі «AA+» болатын Америка Құрама Штаттарының Қаржы министрлігінің қазынашылық облигациялары	2.765.167	2.731.203
	60.677.449	38.672.912
ККЗ бағалау резервін шегере отырып	(29.208)	(133.337)
Инвестициялық бағалы қағаздар	60.648.241	38.539.575

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ ҚҚБ-да жасалған «РЕПО» шарттары бойынша кепіл ретінде Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің және халықаралық қаржы ұйымдарының жалпы әділ құны 41.742.394 мың теңгені құрайтын облигацияларын берді (2024 жылғы 31 желтоқсанға: Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің жалпы әділ құны 22.643.515 мың теңгені құрайтын қазынашылық облигациялары) (15 ескертпе).

БЖКӘҚ бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздардың барлық қалдықтары ККЗ-ны бағалау мақсатында 1-кезеңге жатқызылды. Төменде БЖКӘҚ бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздарға қатысты жалпы баланстық құн және ККЗ тиісті бағалау резервтері өзгерістерінің талдауы көрсетілген:

БЖКӘҚ бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	2025 жыл	2024 жыл
1 қаңтарға жалпы баланстық құн	38.539.575	28.401.470
Жаңадан сатып алынған активтер	102.001.974	57.914.126
Өтелген активтер	(80.493.889)	(52.040.051)
Есептелген сыйақының таза өзгеруі	438.713	184.671
Әділ құнды қайта бағалау	1.529.368	(560.742)
Валюта бағамдарының өзгеру әсері	(1.367.500)	4.640.101
31 желтоқсанға	60.648.241	38.539.575
БЖКӘҚ бойынша бағаланатын борыштық бағалы қағаздар	2025 жыл	2024 жыл
1 қаңтарға ККЗ резерві	(133.337)	(103.698)
ККЗ-ның таза өзгеруі (20-ескертпе)	104.129	(29.639)
31 желтоқсанға	(29.208)	(133.337)

«КМФ-Демеу» корпоративтік қор

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

9. Негізгі құралдар

Негізгі құралдардың қозғалысы келесі тәсілмен көрсетілген:

	Жер	Ғимараттар	Компьютерлік жабдық	Көлік құралдары	Кеңсе жиһазы және жабдық	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
Бастапқы құн							
2024 жылығы 1 қаңтарға	1.213.340	7.983.759	3.245.360	637.633	1.490.375	177.274	14.747.741
Түсімдер	-	3.332	611.788	61.086	532.137	239.845	1.448.188
Аударымдар	-	340.422	53.612	10	3.275	(397.319)	-
Шығулар	-	-	(15.357)	(4.050)	(29.663)	-	(49.070)
2024 жылығы 31 желтоқсанға	1.213.340	8.347.886	3.895.403	694.679	1.996.124	19.800	16.146.859
Түсімдер	-	1.930	938.346	72.342	587.449	84.190	1.684.257
Аударымдар	-	18.443	47.169	494	14.104	(80.210)	-
Шығулар	-	-	(55.890)	(28.601)	(37.457)	(19.800)	(141.748)
2025 жылығы 31 желтоқсанға	1.213.340	8.347.886	4.825.028	738.914	2.560.220	3.980	17.689.368
Жинақтаған тозу							
2024 жылығы 1 қаңтарға	-	(18.838)	(59.053)	(32.129)	(48.146)	-	(158.166)
Есептелген тозу	-	(228.139)	(553.268)	(161.599)	(413.727)	-	(1.356.733)
Шығулар	-	-	1.894	1.526	11.905	-	15.325
2024 жылығы 31 желтоқсанға	-	(246.977)	(610.427)	(192.202)	(449.968)	-	(1.499.574)
Есептелген тозу	-	(227.610)	(601.449)	(85.741)	(360.521)	-	(1.275.321)
Шығулар	-	-	54.426	23.236	34.149	-	111.811
2025 жылығы 31 желтоқсанға	-	(474.587)	(1.157.450)	(254.707)	(776.340)	-	(2.663.084)
Қаладық құны							
2024 жылығы 1 қаңтарына	1.213.340	7.964.921	3.186.307	605.504	1.442.229	177.274	14.589.575
2024 жылығы 31 желтоқсанға	1.213.340	8.080.536	3.284.976	502.477	1.546.156	19.800	14.647.285
2025 жылығы 31 желтоқсанға	1.213.340	7.873.299	3.667.578	484.207	1.783.880	3.980	15.026.284

2025 жылығы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың пайдалануында жүрген негізгі құралдардың толығымен амортизацияланған құны 486.520 мың теңге (2024 жылығы 31 желтоқсанға: 164.517 мың теңге) болады.

2025 жылығы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жергілікті банктермен жасалған кредиттік келісімдер бойынша кепілге қойылған Ғимараттар мен жер учаскелерінің таза баланстық құны 7.040.669 мың теңге болады (2024 жылығы 31 желтоқсанға: 7.247.968 мың теңге) (1-ескертілсе).

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

10. Пайдалану құқығы және жалдау шарттары бойынша міндеттеме нысанындағы активтер

Пайдалану құқығы мен жалдау шарттары бойынша міндеттемелер нысанындағы активтердің баптары бойынша қозғалыс былайша берілген:

	Пайдалану құқығы нысанындағы активтер (офистік үй-жай)	Жалдау шарттары бойынша міндеттемелер
2024 жылғы 1 қаңтарға	943.731	1.027.604
Жаңа түсімдер	408.210	408.210
Түрлендірулер	260.787	260.787
Есептен шығару	(105.542)	(121.746)
Амортизацияны есептеу	(546.040)	—
Пайыздарды есептеу	—	197.311
Төлемдер	—	(703.834)
2024 жылғы 31 желтоқсанға	961.146	1.068.332
Жаңа түсімдер	1.483.863	1.483.863
Шығулар	(355.052)	(372.543)
Амортизацияны есептеу	(665.117)	—
Пайыздарды есептеу	—	243.927
Төлемдер	—	(870.871)
2025 жылғы 31 желтоқсанға	1.424.840	1.552.708

2025 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Топ 269.687 мың теңге (2024 жыл: 249.276 мың теңге) мөлшерінде қысқа мерзімді жалдауға жататын шығыстарды мойындады (21-ескертпе).

11. Гудвил және басқа да материалдық емес активтер

Төменде гудвилдің және басқа да материалдық емес активтердің баптары бойынша қозғалыс көрсетілген:

	Гудвил	Лицензиялар	Бағдарламалық жасақтама	Өзірленіп жат- қан активтер	Жиыны
Бастапқы құн					
2024 жылғы 1 қаңтарға	8.516.058	501.257	417.527	1.341.755	10.776.597
Түсімдер	—	134.613	9.162	1.434.936	1.578.711
Аударымдар	—	—	293.619	(293.619)	—
Шығулар	—	(1.029)	(7.083)	—	(8.112)
2024 жылғы 31 желтоқсанға	8.516.058	634.841	713.225	2.483.072	12.347.196
Түсімдер	—	479.683	115.848	2.384.274	2.979.805
Аударымдар	—	—	4.715.030	(4.715.030)	—
Шығулар	—	(5.600)	(23.588)	—	(29.188)
2025 жылғы 31 желтоқсанға	8.516.058	1.108.924	5.520.515	152.316	15.297.813
Жинақталған амортизация					
2024 жылғы 1 қаңтарға	—	(27.620)	(7.295)	—	(34.915)
Амортизацияны есептеу	—	(51.348)	(218.042)	—	(269.390)
Есептен шығару	—	1.029	7.083	—	8.112
2024 жылғы 31 желтоқсанға	—	(77.939)	(218.254)	—	(296.193)
Амортизацияны есептеу	—	(159.378)	(428.514)	—	(587.892)
Есептен шығару	—	5.598	23.588	—	29.186
2025 жылғы 31 желтоқсанға	—	(231.719)	(623.180)	—	(854.899)
Қалдық құны					
2024 жылдың 1 қаңтарына	8.516.058	473.637	410.232	1.341.755	10.741.682
2024 жылғы 31 желтоқсанға	8.516.058	556.902	494.971	2.483.072	12.051.003
2025 жылғы 31 желтоқсанға	8.516.058	877.205	4.897.335	152.316	14.442.914

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

11. Гудвил және басқа да материалдық емес активтер (жалғасы)

2025 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде әзірленіп жатқан активтерге түскен түсімдер 2.384.274 мың теңгені (2024 жылы: 1.434.936 мың теңге) құрады және клиенттерге қызмет көрсету деңгейін арттыру әрі болашақ экономикалық пайданы ұлғайту мақсатында банктік есептің автоматтандырылған жүйесін, қашықтан банктік қызмет көрсету бағдарламасын, клиенттік деректерді өңдеу платформасын, мобильді банктік қосымшаны және корпоративтік деректер қоймасын әзірлеуге жұмсалған шығындардан тұрады. Топ басшылығы даму процесі материалдық емес актив ретінде тану критерийлерін қанағаттандырды деп санайды.

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топ әзірленіп жатқан гудвил мен материалдық емес активтердің баланстық құнының құнсыздануына тесттер жүргізді. Тестілеу нәтижелері бойынша Топ материалдық емес активтердің болашақта олардың баланстық құнын өтеуге жеткілікті көлемде экономикалық пайда әкелетіні туралы қорытындыға келді.

12. Салық салу

Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстарға келесі позициялар кіреді:

	2025 ЖЫЛ	2024 ЖЫЛ
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	981.197	2.912.917
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар /(үнемділік) – уақыт айырмаларының туындауы және азаюы	799.500	(113.568)
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	1.780.697	2.799.349

Топтың кірісіне Қазақстан Республикасында ғана салық салынады. Салық заңнамасына сәйкес 2025 және 2024 жылдары корпоративтік табыс салығының қолданылатын мөлшерлемесін салық салынатын кіріске қатысты 20%-ды құрайды. 2025 жылы мемлекеттік облигациялармен операциялардан түскен пайда, своп операциялары бойынша таза пайда, РЕПО операциялары бойынша сыйақы кірістері, мемлекеттік бағалы қағаздар және ҚРҰБ-да орналастырылған салымдар сияқты белгілі бір операцияларға 10% табыс салығының мөлшерлемесі қосымша қолданылды, олардың кейбіреулеріне бұрын корпоративтік салық салынбаған.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар мен 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін салықтың нормативтік мөлшерлемесіне көбейтілген корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстарды есепке алғанға дейінгі пайда арасындағы салыстырып тексеру былайша болды:

	2025 ЖЫЛ	2024 ЖЫЛ
Корпоративтік табыс салығының шығыстарына дейінгі пайда	7.948.205	15.594.742
Салықтың нормативтік мөлшерлемесі	20%	20%
Нормативтік мөлшерлеме бойынша есептелген корпоративтік табыс салығы бойынша теориялық шығыс	1.589.641	3.118.948
Мемлекеттік бағалы қағаздар мен ҚҚБ тізіміндегі бағалы қағаздар бойынша салық салынбайтын пайыздық кіріс	(536.457)	(349.208)
Есептен шығарылмайтын кредиттік зияндар бойынша шығыстар	256.982	34.722
Клиенттерге берілген кредиттер талаптарының түрлендірілуінен туындаған, шегерімге жатқызылмайтын залалдар	61.764	36.476
Ұлғайтылған мөлшерлеме бойынша салық салынатын қаржы құралдары бойынша кірістер	279.938	—
Корпоративтік табыс салығы бойынша нормативтік мөлшерлеме өзгеруінің әсері	18.701	—
Есепке жатқызылмайтын басқа да шығыстар	195.257	112.291
Басқа да айырмалар	(85.129)	(153.880)
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	1.780.697	2.799.349

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

12. Салық салу (жалғасы)**Кейінге қалдырылған салық активтері мен кейінге қалдырылған салық міндеттемелері**

Шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген активтер мен міндеттемелердің баланстық құны мен салық салынатын базаны есептеу мақсаттары үшін пайдаланылатын сомалар арасында туындайтын уақытша айырмалар 2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша кейінге қалдырылған таза салық активінің пайда болуына әкеледі. Болашақ салықтық жеңілдіктер, егер Қазақстан заңнамасында Топтың болашақ кезеңдерде көрсетілген жеңілдіктерді пайдалану қабілетіне теріс әсер ететін өзгерістер болмаса ғана алынуы мүмкін.

2025 жылғы 18 шілдеде Қазақстан Республикасының Президенті «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне салық салу мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заңға және Қазақстан Республикасының Салық кодексіне өзгеріске қол қойды. Салық кодексінің жаңа ережелеріне сәйкес, 2026 жылғы 1 қаңтардан бастап екінші деңгейдегі банктер үшін табыс салығының мөлшерлемесі шаруашылық жүргізуші субъектілерді кредиттеуден түскен кірістерге қатысты 20%-ды және басқа қызмет түрлерінен түскен кірістерге қатысты 25%-ды құрайды. Бұдан басқа, банктік қаржы операциялары бойынша қосылған құн салығынан босату және ҚҚБ-дағы ресми листингке енгізілген мемлекеттік бағалы қағаздар бойынша сыйақы және құн өсімі бойынша кірістер түрінде салық салынатын кірісті төмендетуге бағытталған кейбір жеңілдіктер жойылады. ҚҚС мөлшерлемесі 16%-ға дейін көтерілді.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ салық заңнамасындағы өзгерістердің кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелеріне әсерін бағалады және жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте тиісті түзетулердің нәтижесін көрсетті. Топ салық заңнамасындағы өзгерістердің әсерін бағалауды жалғастыруда.

31 желтоқсанға кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер, сондай-ақ тиісті жылдардағы Қозғалысы былайша көрсетілген:

	Пайданың немесе зиянның құрамында уақыт айырмаларының пайда болуы және азаюы		Пайданың немесе зиянның құрамында уақыт айырмаларының пайда болуы және азаюы		
	2023 жыл	2024 жыл	2024 жыл	2025 жыл	2025 жыл
Шегерілетін уақыт айырмаларының салық әсері					
Сыйлықақылар мен пайдаланылмаған демалыстар бойынша есептелген шығыстар	544.700	145.212	689.912	(124.813)	565.099
Банктердің және басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	101.766	(29.322)	72.444	46.739	119.183
Жалдау шарттары бойынша міндеттемелер	205.521	8.145	213.666	155.102	368.768
Басқа да міндеттемелер	90	14.198	14.288	(4.797)	9.491
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша активтер	852.077	138.233	990.310	72.231	1.062.541
Салық салынатын уақыт айырмаларының салық әсері					
Негізгі құралдар және материалдық емес активтер	(1.438.312)	(25.939)	(1.464.251)	(725.560)	(2.189.811)
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	(188.746)	(3.483)	(192.229)	(146.171)	(338.400)
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	(4.757)	4.757	—	—	—
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	(1.631.815)	(24.665)	(1.656.480)	(871.731)	(2.528.211)
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша таза активтер / (міндеттемелер)	(779.738)	113.568	(666.170)	(799.500)	(1.465.670)

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

13. Басқа да активтер мен міндеттемелер

Басқа да активтерге келесі позициялар кіреді:

	2025 ЖЫЛҒЫ 31 желтоқсан	2024 ЖЫЛҒЫ 31 желтоқсан
Басқа да қаржылық активтер		
Еншілес ұйымды сатудан болған дебиторлық берешек	1.302.592	1.268.350
Қауымдасқан ұйымды сатудан болған дебиторлық берешек	505.693	517.050
Жұмыскерлердің дебиторлық берешегі	102.036	40.572
Процессингтік компаниялардың дебиторлық берешегі	26.061	55.296
Сақтандыру компанияларының дебиторлық берешегі	9.874	97.216
Басқасы	3.030	13.427
Басқа да қаржылық активтерінің жиыны	1.949.286	1.991.911
Басқа да қаржылық емес активтер		
Өнім берушілерге алдын ала төлем	758.719	1.147.136
Қорлар	283.285	285.807
Аванспен төленген салықтар және бюджетке басқа да алдын ала төлемдер	39.145	38.588
Басқасы	2.406	3.322
Басқа да қаржылық емес активтердің жиыны	1.083.555	1.474.853
Басқа да активтер	3.032.841	3.466.764

Еншілес ұйымды сатудан болған дебиторлық берешек Қырғыз Республикасында тіркелген және өз қызметін жүзеге асыратын «Frontiers» («Фронттиэрс») Микрокредиттік компаниясы ЖШҚ-ның берешегін білдіреді. 2023 жылғы 12 желтоқсанда Топ САIF-тағы қатысу үлесінің 97%-ын 1.637.464 мың теңгеге (баламасы 3.571 мың АҚШ доллары) сатты, төлем мерзімі 2030 жылғы 12 желтоқсанға дейін белгіленген. Топ еншілес ұйымды сатудан болған дебиторлық берешекті бастапқы тану кезінде жылдық 8,34% дисконттау мөлшерлемесін қолдану арқылы есептелген 570.089 мың теңге мөлшерінде залалды, сондай-ақ 29.109 мың теңге сомасындағы мәміле бойынша шығыстарды таныды.

Қауымдасқан ұйымдарға салынған инвестицияларды сатудан болған дебиторлық берешек «Frontiers» («Фронттиэрс») Микрокредиттік компаниясы ЖШҚ-ның берешегін білдіреді. 2023 жылғы 5 желтоқсанда Топ Most Ventures Fund - тағы қатысу үлесінің 74,07%-ын 659.043 мың теңгеге (баламасы 1.429 мың АҚШ доллары) сатты, төлем мерзімі 2030 жылғы 12 желтоқсанға дейін белгіленген. Топ қауымдасқан ұйымды сатудан болған дебиторлық берешекті бастапқы тану кезінде жылдық 8,34% дисконттау мөлшерлемесін қолдану арқылы есептелген 230.047 мың теңге мөлшерінде залалды таныды.

Басқа да міндеттемелерге келесі позициялар кіреді:

	2025 ЖЫЛҒЫ 31 желтоқсан	2024 ЖЫЛҒЫ 31 желтоқсан
Басқа да қаржылық міндеттемелер		
Клиенттердің кредиттері бойынша алынған артық төлемдер	1.846.469	1.648.341
Жұмыскерлер алдындағы кредиторлық берешек	1.185.026	2.455.689
Өнім жеткізушілердің алдындағы кредиторлық берешек	470.521	412.593
Кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша ККЗ резервтері (18-ескертпе)	481	96.002
Басқа да қаржылық міндеттемелер	244.748	258.641
Басқа да қаржылық міндеттемелердің жиыны	3.747.245	4.871.266
Басқа да қаржылық емес міндеттемелер		
Пайдаланылмаған демалыстар бойынша есептелген шығыстар	1.945.369	1.466.180
Корпоративтік табыс салығынан басқа салықтар	829.085	736.620
Басқасы	122	14.930
Басқа да қаржылық емес міндеттемелердің жиыны	2.774.576	2.217.730
Басқа да міндеттемелер	6.521.821	7.088.996

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

14. Банктердің және басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты

Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарындағы қаражатқа келесі позициялар кіреді:

	2025 ЖЫЛҒЫ 31 желтоқсан	2024 ЖЫЛҒЫ 31 желтоқсан
ЭБДҰ құрамына кіретін елдердің банктерінен өзге қаржылық ұйымдарынан алынған кредиттер	148.553.719	145.605.698
Жергілікті қаржылық ұйымдардан алынған кредиттер	46.510.189	39.985.632
ЭБДҰ құрамына кіретін елдердің банктерінен алынған кредиттер	43.552.692	36.028.125
Банктердің және басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	238.616.600	221.619.455

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың «Алтын Банк» АҚ-нан («China Citic Bank Corporation Limited» ЕБ) алынған кредиттері 5.305.006 мың теңгені құрады (2024 жылғы 31 желтоқсанда: 5.333.125 мың теңге).
2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ 7.040.669 мың теңге (2024 жылғы 31 желтоқсанда: 7.247.968 мың теңге) жалпы баланстық құнымен негізгі құралдарды ұсынды (9-ескертпе).

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ банктермен және өзге де қаржылық ұйымдармен жасалған шарттар бойынша қаржылық ковенанттарға қатысты барлық талаптарды сақтады.

15. «РЕПО» шарттары бойынша кредиторлық берешек

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың 42.360.230 мың теңге (2024 жылғы 31 желтоқсанда: 21.693.260 мың теңге) жалпы баланстық құнымен ҚҚБ-да «РЕПО» шарттары жасалған. «РЕПО» шарттары бойынша мәмілелерді Топ өтімділік бойынша қысқа мерзімді позицияны басқару үшін пайдаланады.
2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша аталған шарттардың нысанасы Қазақстан Республикасы Қаржы министрілігінің, International Finance Corporation, Дүниежүзілік банктің және Еуропалық Қайта Құру және Даму Банкінің облигациялары болды, олардың жиынтық әділ құны 41.742.394 мың теңгені құрады (2024 жылғы 31 желтоқсанда: әділ құны 22.643.515 мың теңгені құраған Қазақстан Республикасы Қаржы министрілігінің қазынашылық облигациялары) (8-ескертпе).

16. Клиенттердің қаражаты

Клиенттердің қаражатына мыналар кіреді:

	2025 ЖЫЛҒЫ 31 желтоқсан	2024 ЖЫЛҒЫ 31 желтоқсан
Ағымдағы шоттар		
Бөлшек	452.947	—
Корпоративтік	120	—
	453.067	—
Мерзімді депозиттер		
Бөлшек	1.466.014	—
	1.466.014	—
Жинақ салымдары		
Бөлшек	2.848.051	—
	2.848.051	—
Клиенттер қаражатының жиыны	4.767.132	—

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың үлесіне клиенттер қаражатының жиынтық сомасының 10%-нан астамы келетін клиенттері жоқ.

Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне сәйкес Банк салымшының алғашқы талабы бойынша салым сомасын беруге міндетті. Мерзімді салым салымшыға оның талабы бойынша мерзім өткенге дейін қайтарылған жағдайларда, салым бойынша сыйақы салымшы мен Банк арасында жасалған банктік салым шартының талаптарына сәйкес айқындалған мөлшерде төленеді.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

17. Шығарылған борыштық бағалы қағаздар

Шығарылған борыштық бағалы қағаздарға келесі позициялар кіреді:

	2025 жыл	2024 жыл
ҚҚБ-да шығарылған борыштық бағалы қағаздар	39.679.574	22.159.583
Минусы: амортизацияланбаған дисконт	(208.249)	(43.897)
	39.471.325	22.115.686

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың борыштық бағалы қағаздары Банктің үшінші және төртінші облигациялық бағдарламалары аясында орналастырылған, жиынтық номиналдық құны 37.135.278 мың теңгені құрайтын қамтамасыз етілмеген купондық облигациялардан ұсынылған. Теңгемен номинацияланған бұл облигациялар бойынша жылдық номиналды пайыздық мөлшерлеме 19,50% және 21,00% құрайды, ал өтеу мерзімі тиісінше 2026 және 2028 жылдарға белгіленген.

2024 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша борыштық бағалы қағаздар КМФ-тың үшінші облигациялық бағдарламасы аясында орналастырылған, жиынтық номиналдық құны 20.000.000 мың теңгені құрайтын қамтамасыз етілмеген купондық облигациялардан ұсынылған. Теңгемен номинацияланған бұл облигациялар бойынша жылдық номиналды пайыздық мөлшерлеме 17,75% құрайды, ал өтеу мерзімі тиісінше 2025 жылға белгіленген.

18. Шарттық және шартты міндеттемелер**Саяси және экономикалық жағдайлар**

Қазақстанда экономикалық реформалар және нарықтық экономиканың талаптарына жауап беретін құқықтық, салықтық және әкімшілік инфрақұрылымды дамыту жалғасуда. Қазақстандық экономиканың тұрақтылығы көбінесе осы реформалардың барысына, сондай-ақ Үкімет экономика, қаржы және ақша-кредит саясаты саласында қолға алатын шаралардың тиімділігіне тәуелді болады.

Сақтандыру

Қазақстан Республикасында сақтандыру қызметтерінің нарығы қалыптасу сатысында болып отыр және әлемнің басқа елдерінде тараған сақтандырудың көптеген түрлері Қазақстан Республикасында әлі қолжетімсіз болып отыр. Топтың қызметтің тоқтап қалуымен туындаған залалдарға, немесе жылжымайтын мүлік объектілеріне немесе апаттардың не Топ қызметінің нәтижесінде қоршаған ортаға келтірілген зиянға байланысты үшінші тараптардың алдында туындаған міндеттемелерге қатысты толық сақтандыру қорғауы жоқ. Топтың барабар сақтандыру өтеуі болмайынша, белгілі бір активтерден айырылу немесе зақымдау Топтың қызметіне және қаржылық жай-күйіне айтарлықтай теріс әсерін тигізуі мүмкін деген тәуекел бар.

Заңгерлік мәселелер

Топ әдеттегі қызметінің барысында сот шағымдары мен талаптарының объектісі болып табылады. Басшылықтың пікірінше, мұндай шағымдардың немесе талаптардың нәтижесінде туындайтын ықтимал міндеттемелер (олар болғанда) Топтың келешектегі қаржылық жағдайына немесе қызмет нәтижелеріне айтарлықтай теріс ықпал етпейді, шоғырландырылған қаржылық есептілікте резервтер құрылмайды.

Көзделмеген салық төлемдері

Түрлі заңнамалық және нормативтік-құқықтық актілердің ережелері үнемі нақты тұжырымдала бермейді және олардың интерпретациясы жергілікті салық органдарының инспекторлары мен Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің лауазымды тұлғаларының пікіріне тәуелді болады. Жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдары арасында пікір сәйкессіздігі жиі болады. Қазақстандық заңдарды, қаулыларды және тиісті нормативтік-құқықтық актілерді мәлімделген немесе анықталған бұзушылықтар үшін қолданыстағы айыппұлдар мен өсімпұлдар режимі айтарлықтай қатаң. Айыппұл санкцияларына даулы соманы тәркілеу (валюталық заңнаманы бұзғаны үшін), сондай-ақ, әдетте, төленбеген салықтар сомасының 50%-ы мөлшеріндегі айыппұлдар кіреді.

Топ барлық қолданыстағы салықтарды төледім немесе есептедім деп есептейді. Анық емес жағдайларда Топ басшылықтың негізделген бағалауларының негізінде салық міндеттемелерін есептеді. Топтың саясаты резервтерді шығын ықтималдылығы бар есепті кезеңде тануды көздейді және оның сомасы жеткілікті дәрежедегі нақтылықпен анықталуы мүмкін.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

18. Шарттық және шартты міндеттемелер (жалғасы)**Көзделмеген салық төлемдері (жалғасы)**

Қазақстандық салық салу жүйесіне тән белгісіздіктерге байланысты салықтардың, айыппұл санкцияларының және өсімпұлдың әлеуетті сомасы осы уақыт бойынша шығыстарға жатқызылған және 2025 жылғы 31 желтоқсанға есептелген сомадан асып кетуі мүмкін. Мұндай соманы есептеу мүмкіндігі мен олардың әлеуетті маңызды сипатына қарамастан, Топ басшылығы не олардың болу ықтималдығы аз, не бағалау мүмкін емес, не екеуі де бір мезгілде болуы мүмкін деп санайды.

Шарттық және шартты міндеттемелер

Топтың кредит ресурстарын беру бойынша шартты міндеттемелері бар. Бұл кредит сипатындағы шартты міндеттемелер мақұлданған кредит желілері күйіндегі кредит ресурстарын беруді көздейді.

Топ кредиттік шартты міндеттемелерді ұсынған кезде клиенттерге кредиттерді беру кезіндегідей тәуекелдерді басқарудың дәл сондай саясаты мен процедураларын қолданады.

Шартты міндеттемелердің шарттық сомалары бұдан әрі кестеде көрсетілген. Кредит сипатындағы шартты міндеттемелер үшін кестеде бейнеленген сомалар аталған шартты міндеттемелер толығымен өтелгендігін болжайды.

	2025 жылғы 31 желтоқсан	2024 жылғы 31 желтоқсан
Кредиттік сипаттағы міндеттемелер		
Кредиттерді беру міндеттемелері	1.534.686	32.133.254
Шарттық және шартты міндеттемелер	1.534.686	32.133.254
Кредиттік сипаттағы міндеттемелер бойынша ККЗ резервтері (13-ескертпе)	(481)	(96.002)

Кредит желілерін беру туралы келісімдерде кез келген қолайсыз жағдайлар туындаған жағдайда Топтың шарттан біржақты тәртіптен бас тарту құқығы көзделеді. Топ кредит желілері шеңберінде қаражат берілгенге дейін қарыз алушының кредиттік тәуекеліне талдау жүргізеді. Топ басшылығы оның кредиттік шығындар тәуекеліне ұшырауы кредит желісінің пайдаланылмаған бөлігінің күшін жою туралы хабарлама беру үшін шарттық мерзіммен шектеледі деп санайды.

Осының салдарынан жоғарыда көрсетілген міндеттемелер ақша қаражатының күтілген ағып кетуін білдірмейді.

19. Клиенттерге берілетін кредиттер бойынша пайыздық түсім

2025 жылы клиенттердің кредиттері бойынша пайыздық түсім 104.953.109 мың теңгені (2024 жылы: 95.290.603 мың теңге) құрады, оның ішінде тануды тоқтатуға әкелмейтін клиенттердің кредиттері бойынша шартта көзделген ақша ағындарының өзгерістері нәтижесінде түрлендіруден болған 346.576 мың теңге мөлшеріндегі (2024 жылы: 180.628 мың теңге) таза шығын.

20. Кредиттік зияндар бойынша шығыстар

Төмендегі кестеде 2025 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы пайда немесе зиян құрамында көрсетілген қаржы құралдары бойынша ККЗ шығыстары көрсетілген:

Ескер.	2025 жыл				
	1-кезең	2-кезең	3-кезең	СҚКҚ	Жиыны
Ақша қаражаты мен оның баламалары	5	8.732	—	—	8.732
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарындағы қаражат	—	—	(10.278)	—	(10.278)
Клиенттерге берілетін кредиттер	7	803.455	(2.092.710)	(9.803.717)	809.200
Инвестициялық бағалы қағаздар	8	104.129	—	—	104.129
Кредит сипатындағы міндеттемелер	—	95.521	—	—	95.521
Кредиттік зияндар бойынша шығыстар жиыны		1.011.837	(2.092.710)	(9.813.995)	809.200
					(10.085.668)

(Мың теңгелмен, егер өзгесі көрсетілмесе)

20. Кредиттік зияндар бойынша шығыстар (жалғасы)

Төмендегі кестеде 2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы пайда немесе зиян құрамында көрсетілген қаржы құралдары бойынша ККЗ шығыстары көрсетілген:

	<i>Ескер.</i>	<i>2024 жыл</i>				<i>Жиыны</i>
		<i>1-кезең</i>	<i>2-кезең</i>	<i>3-кезең</i>	<i>СҚКҚ</i>	
Ақша қаражаты мен оның баламалары	5	(629)	—	—	—	(629)
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарындағы қаражат		560	—	—	—	560
Клиенттерге берілген кредиттер	7	453.461	(2.293.669)	(7.777.443)	1.935.124	(7.682.527)
Инвестициялық бағалы қағаздар	8	(29.639)	—	—	—	(29.639)
Кредит сипатындағы міндеттемелер		(38.386)	—	—	—	(38.386)
Кредиттік зияндар бойынша шығыстар жиыны		385.367	(2.293.669)	(7.777.443)	1.935.124	(7.750.621)

21. Персонал шығыстары және басқа да операциялық шығыстар

Персонал шығыстары мен басқа да операциялық шығыстар былайша көрсетілген:

	<i>2025 жыл</i>	<i>2024 жыл</i>
Жалақы, сыйлықақы мен басқа да қысқа мерзімді төлемдер	25.871.120	22.175.778
Әлеуметтік қамсыздандыруға аударымдар	3.420.641	2.522.281
Персонал шығыстары	29.291.761	24.698.059
Кәсіби қызметтер	2.690.841	2.046.395
Тозу және амортизация (9, 10 және 11-ескертпелер)	2.528.330	2.172.163
Жарнама және маркетинг	1.177.458	616.310
Күзет қызметтері	647.068	536.052
Төлемдерді өңдеу қызметтері	584.704	1.241.835
Корпоративтік табыс салығынан басқа салықтар	568.794	799.564
Офистік керек-жарақтар	523.297	407.733
Байланыс қызметтері және ақпараттық қызметтер	475.922	338.265
Өтелмейтін ҚҚС	473.105	345.232
Жөндеу және қызмет көрсету	323.427	452.677
Брокердің қызметтері	298.178	180.990
Жалдау	269.687	249.276
Корпоративтік іс-шаралар шығыстары	254.658	155.907
Іссапар шығыстары	205.525	189.136
Көлік шығыстары	119.143	117.664
Сақтандыру	114.620	95.783
Инкассациялау	102.630	81.102
Банк комиссиялары	74.691	126.050
Персоналды оқыту	63.995	116.908
Қайырымдылық	47.815	70.173
Мүшелік жарналар	40.957	16.495
Демеушілік көмек	33.012	24.205
Тренингтерді ұйымдастыру	—	26.039
Сыйлықтар	—	6.250
Басқасы	299.607	226.614
Басқа да операциялық шығыстар	11.917.464	10.638.818

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

22. Тәуекелдерді басқару

Кіріспе

Тәуекелдерді басқару Топ қызметінің негізінде жатыр және Топтың операциялық қызметінің елеулі элементі болып табылады. Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелін қамтитын нарықтық тәуекел және валюталық тәуекел, кредиттік тәуекел мен өтімділік тәуекелі Топ өз қызметін жүзеге асыру процесінде тап болатын негізгі тәуекелдер болып табылады. Топтың тәуекелдерді басқару саясаты Топ ұшырағыш келетін тәуекелдерді анықтауға, таллау мен басқаруға, тәуекелдердің шектерін және тиісті бақылауларды белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін және олардың белгіленген шектерге сәйкестігін тұрақты бағалауға бағытталған. Тәуекелдерді басқару саясаты мен процедуралары нарықтық жағдайдың өзгеруін, болжамды өнімдер мен қызметтерін және ең үздік тәжірибені көрсету мақсатында тұрақты негізде қайта қаралып отырады.

Тәуекелдерді тәуелсіз бақылау үрдісі ортаны, технологияны өзгерту немесе саладағы өзгерістер сияқты қызмет жүргізу тәуекелдерін қозғамайды. Топ мұндай тәуекелдерді стратегиялық жоспарлау үрдісі барысында бақылайды.

Тәуекелдерді басқару құрылымы

Қамқоршылық кеңесі

Қамқоршылық кеңес Қорды басқарудың тұрақты жұмыс істейтін алқалы органы болып табылады және тәуекелдерді басқаруға қатысты жалпы тәсілге жауап береді, жылдық және ұзақ мерзімді стратегиялық жоспарды, жыл сайынғы бюджетті, Қорды дамытудың басым бағыттарын айқындайды және бекітеді, оларға өзгерістер енгізеді және олардың орындалуын қадағалайды, сондай-ақ Топтың жылдық шоғырландырылған қаржылық есептілігін қарайды және бекітеді.

Акционерлердің жалпы жиналысы («АЖЖ»)

Акционерлердің жалпы жиналысы (бұдан әрі – «АЖЖ») Банктің бизнес-қызметін айқындау, Кредиттік саясатты белгілеу және бизнес-жоспарлар мен бюджеттерді бекіту арқылы тәуекелге тәбеттің жалпы деңгейін анықтайды.

Директорлар кеңесі

Банктің Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқаруға қатысты жалпы тәсіл үшін жауап береді, сондай-ақ АЖЖ белгілеген тәуекелге тәбеттің жалпы деңгейін шегінде тәуекелдерді басқару стратегиясы мен қағидаттарын бекітуге жауапты.

Тәуекелдер комитеті

Тәуекелдер комитетін Банктің Директорлар кеңесі тағайындайды және тәуекелдерді басқару стратегиясын әзірлеу және тәуекелдер қағидатын, тұжырымдамасын, саясаты мен лимиттерін ендіру үшін жалпы жауапкершілікті көтереді. Ол тәуекелдерді басқарудың маңызды мәселелеріне жауап береді және тәуекелдерге қатысты қабылданған тиісті шешімдердің орындалуын бақылайды.

Аудит жөніндегі комитет

Аудит комитетінің негізгі мақсаты – Банктің Директорлар кеңесіне Топтың қаржы-шаруашылық қызметіне бақылау жасау функциясын тиімді жүзеге асыруға жәрдемдесу, ішкі бақылау жүйесінің жеткіліктілігін бағалау және ішкі әрі сыртқы аудиттің тиімділігіне мониторинг жүргізу.

Басқарма

Банк Басқармасының міндеті тәуекелдерді басқару үрдісін бақылау болып табылады.

Активтер мен пассивтерді басқару комитеті

Топтың Активтер мен пассивтерді басқару комитетінің (бұдан әрі – «АПБК») міндеттеріне тәуекелдерді жалпы басқару, пруденциялық нормативтер мен ковенанттардың сақталуына бақылау жасау, қорландыру стратегиясын басқару, сондай-ақ қаржылық және қаржылық емес тәуекелдер бойынша есептілікті басқару және дайындау кіреді.

Қазынашылық

Топтың қазынашылығы Топтың активтері мен міндеттемелерін, сондай-ақ жалпы қаржылық құрылымын басқару үшін жауап береді. Сондай-ақ Топтың өтімділік тәуекелі мен қаржыландыру тәуекелі үшін негізгі жауапкершілік қазынашылық мойнында.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

22. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Кіріспе (жалғасы)

Тәуекелдерді басқару құрылымы (жалғасы)

Ішкі аудит

Топта өтетін тәуекелдерді басқару үрдістеріне Ішкі аудит басқармасы аудит жүргізеді, ол процедуралардың жеткіліктілігін, сонымен қатар Топтың бұл процедураларды орындауын тексереді. Ішкі аудит басқармасы басшылықпен жүргізілген тексерулердің нәтижелерін талқылайды және Аудит жөніндегі комитетке өзінің қорытындыларын мен ұсыныстарын береді.

Тәуекелдерді бағалау және тәуекелдер туралы ақпарат беру жүйелері

Кредиттік, нарықтық тәуекелдер мен өтімділік тәуекелі портфель деңгейінде, сол сияқты жеке мәмілелер деңгейінде Кредит комитеттері АПБК жүйесімен басқарылып, бақыланып отырады. Шешімдерді қабылдау процесінің тиімділігін арттыру үшін Топ тәуекелдің типі мен ұшырағыштық өлшеміне қарай кредит комитеттерінің иерархиялық құрылымын жасады. Тәуекелдің сыртқы, сол сияқты ішкі факторлары Топтың ұйымдық құрылымы шеңберінде анықталып, басқарылып отырады.

Тәуекелдерге мониторинг жүргізу және бақылау, негізінен Топ белгілеген шектерге негізделеді. Мұндай шектер қызмет жүргізу стратегиясы мен Топ қызмет ететін нарықтық жағдайларды, сондай-ақ Топ қабылдауға дайын тәуекел деңгейін білдіреді, ерекше назар жекелеген салаларға бөлінеді. Мұнымен қоса, Топ тәуекелдер мен операциялардың барлық түрлері бойынша жиынтық бағыттарға қатысты тәуекелдерді көтерудегі өзінің жалпы қабілетін бақылайды және бағалайды.

Топтың барлық деңгейлеріне Топтың барлық бөлімшелерін жан-жақты, қажетті және өзекті ақпаратпен қамтамасыз ету үшін таратылатын тәуекелдер туралы түрлі есептер жасалады.

Тәуекелді азайту

Топ тәуекелдерді басқару аясында пайыздық мөлшерлемелердегі, айырбастау бағамдарындағы өзгерістер салдарынан туындайтын бағыттарды, сондай-ақ болжалды мәмілелер бойынша бағыттарды басқару үшін туынды және басқа құралдарды қолданады.

Тәуекелдің аса шоғырлануы

Тәуекелдердің шоғырлануы бірқатар контрагенттер ұқсас қызмет түрлерін жүзеге асырған жағдайда немесе олардың қызметі бір географиялық аймақта жүргізілгенде немесе контрагенттер ұқсас экономикалық сипаттамаларға ие болғанда туындайды және экономикалық, саяси және басқа да шарттардың өзгеруі нәтижесінде осы контрагенттердің шарттық міндеттемелерді орындау қабілетіне сол тәрізді ықпал етеді. Тәуекелдің шоғырлануы Топ қызметі нәтижелерінің белгілі бір салаға немесе географиялық аймаққа әсер ететін шарттардағы өзгерістерге салыстырмалы сезімталдығын көрсетеді.

Тәуекелдің аса шоғырлануын болдырмас үшін Топтың саясаты мен процедураларына әртараптандырылған портфельді қолдауға бағытталған арнайы қағидаттар кіреді. Тәуекелдің белгіленген шоғырлануымен басқарылады.

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – нарықтық бағалардың өзгеруі салдарынан қаржы құралы бойынша ақша қаражатының әділ құнының немесе келешек ағындарының өзгеру тәуекелі. Нарықтық тәуекел валюталық тәуекелден, пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелінен, сондай-ақ басқа да бағалық тәуекелдерден тұрады. Нарықтық тәуекел негізінен нарықтағы жалпы және ерекше өзгерістердің және нарықтық бағалардың волатильділік деңгейі өзгеруінің ықпалына ұшыраған пайыздық мөлшерлемелерге қатысты ашық позициялар бойынша және шетелдік валютада туындайды.

Нарықтық тәуекелді басқару міндеті нарықтық тәуекелге ұшырағыштық қолайлы параметрлердің шеңберінен тыс шығып кетпеуін басқару және бақылау болып табылады, бұл ретте қабылданған тәуекел үшін алынатын кірістіліктің оңтайлануын қамтамасыз ету.

АПБК нарықтық тәуекелдің басқарылуына жауапкершілік көтереді.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

22. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)**Нарықтық тәуекел (жалғасы)****Пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістер тәуекелі**

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі – бұл нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруі нәтижесінде қаржы құралының әділ құнының өзгеру тәуекелі. Топ басым нарықтық пайыздық мөлшерлемелерінің оның қаржылық жағдайына және ақша қаражатының ағындарына құбылу ықпалына ұшырағыш келеді. Мұндай құбылулар пайыздық маржаның деңгейін ұлғайта алады, дегенмен оны азайта не болмаса сыйақы мөлшерлемелері кездейсоқ өзгерген жағдайда, шығындардың пайда болуына әкеп соқтыра алады.

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне сезімталдықты талдау

Пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау мерзімдерін талдауға негізделген пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелін басқару қаржы активтері мен міндеттемелерінің сезімталдылық мониторингімен толықтырылады. Салық салуға дейінгі пайда немесе зиянның және капиталдың пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне (пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау тәуекелі) сезімталдығын талдау, кірістілік қисықтарының пайыздық мөлшерлемелерді ұлғайту немесе азайту жағына қарай 100 базистік тармаққа параллель жылжуының жеңілдетілген сценарийі және 2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қолданыста болған өзгермелі пайыздық мөлшерлемесі бар пайыздық активтер мен міндеттемелер бойынша қайта қаралған позициялар негізінде жасалған, төмендегідей ұсынылуы мүмкін:

	2025 жыл	2024 жыл
Салық салынғанға дейін пайдаға әсері	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері
Мөлшерлемелердің ұлғаю жағына қарай 100 базистік тармаққа параллельді өзгеру	(605.943)	(398.283)
Мөлшерлемелердің азаю жағына қарай 100 базистік тармаққа параллельді өзгеру	605.943	398.283

Валюталық тәуекел

Валюталық тәуекел – валюталардың айырбас бағамдарының өзгеруі салдарынан қаржы құралының әділ құнының өзгеру тәуекелі.

Төменде ККЗ резерві шегерілгенге дейін АҚШ долларымен көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер көрсетілген:

	2025 жылғы 31 желтоқсан	2024 жылғы 31 желтоқсан
Активтер		
Ақша қаражаты мен оның баламалары	3.662.957	5.316.967
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарындағы қаражат	101.106	26.208
Инвестициялық бағалы қағаздар	54.965.436	35.799.477
Басқа да активтер	1.884.989	1.946.087
Активтер жиыны	60.614.488	43.088.739
Міндеттемелер		
Банктердің және басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	91.591.294	63.976.252
Басқа да міндеттемелер	3.148	—
Міндеттемелер жиыны	91.594.442	63.976.252
Таза позиция	(30.979.954)	(20.887.513)
Тәуекелді басқару мақсатында ұсталатын туынды қаржы құралдарының әсері	38.631.086	24.680.170
Тәуекелді басқару мақсатында ұстаатын туынды қаржы құралдарының әсерін ескере отырып таза позиция	7.651.132	3.792.657

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

22. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)**Валюталық тәуекел (жалғасы)**

Келесі кестеде Топтың 31 желтоқсанға саудалық емес монетарлық активтер мен міндеттемелер бойынша, сондай-ақ болжамды ақша ағындары бойынша едәуір позициялары бар валюталар көрсетілген. Жасалған талдау жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке теңгеге қатысты валюта бағамдарындағы ықтимал өзгерістің әсерін есептейді (кейбір монетарлық активтер мен міндеттемелердің болуы салдарынан олардың әділ құны валюта бағамының өзгеруіне сезімтал келеді). Барлық басқа параметрлер тұрақты өлшемдермен қабылданған. Кестедегі теріс сомалар пайда не зиян құрамында немесе таза активтерде ықтимал таза азаюды көрсетеді, ал оң сомалар әлеуетті таза ұлғаюды көрсетеді.

	2025 жыл			
	Валюта бағамындағы өзгеріс %-бен	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері	Валюта бағамындағы өзгеріс %-бен	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері
Валюта				
АҚШ доллары	15,88%	1.215.000	-6,68%	(511.096)

	2024 жыл			
	Валюта бағамындағы өзгеріс %-бен	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері	Валюта бағамындағы өзгеріс %-бен	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері
Валюта				
АҚШ доллары	9,09%	344.753	-7,34%	(278.381)

Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел – Топ клиенттерінің немесе контрагенттерінің шарттық міндеттемелерін орындамауы салдарынан шығынға ұшырау тәуекелі. Топ кредиттік тәуекелді оның шоғырландыру лимиттерін белгілеу және сақтау жөніндегі талаптарды қамтитын бекітілген саясаттар мен рәсімдерді қолдану арқылы, сондай-ақ функцияларына кредиттік тәуекелдің белсенді мониторингі кіретін кредиттік комитеттерді құру арқылы басқарады. Микрокредиттер беру қағидаларын қатысушылар бекітеді.

Кредит саясаты мыналарды белгілейді:

- Кредит өтінімдерін қарастыру және мақұлдау рәсімдерін;
- Қарыз алушылардың кредит қабілеттілігін бағалау әдістемесін;
- Болжамды қамсыздандыруды бағалау әдістемесін;
- Кредиттік құжаттамаға қойылатын талаптарды;
- Кредиттерге және кредиттік тәуекелге ұшырататын басқа да өнімдерге тұрақты мониторинг жүргізу рәсімдерін.

Топ жекелеген кредиттердің және басқа да кредиттік тәуекелдердің жай-күйіне тұрақты мониторинг жүргізеді.

Бөлек қарыз алушыларды талдаудан басқа, Топ кредиттердің және нарықтық тәуекелдердің шоғырлануына қатысты кредиттік портфельді бағалайды.

Баланстық кредиттік тәуекелдің максималды деңгейі, қаржылық жағдай туралы есепте және танылмаған шарттық міндеттемелер сомаларында қаржы активтерінің баланстық құнында көрсетіледі. Активтер мен міндеттемелерді өзара есепке алу мүмкіндігі ықтимал кредиттік тәуекелді төмендету үшін маңызды емес.

Пайда және зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы құралдары бойынша баланстық құны құндағы өзгеріс нәтижесінде болашақта туындауы мүмкін тәуекелдің ең жоғарғы мөлшерін емес, кредиттік тәуекелдің ағымдағы мөлшерін білдіреді.

Қаржы құралдарының әрбір класы бойынша кредиттік тәуекелдің ең жоғарғы мөлшері туралы толығырақ ақпарат жеке ескертпелерде берілді.

*(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)***22. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)****Кредиттік тәуекел (жалғасы)****Құнсыздануды бағалау**

Топ ККЗ-ны тиімді пайыздық мөлшерлемені немесе оның шамамен алынған мәнін пайдалана отырып дисконтталатын ақша қаражатын жеткіліксіз алуын бағалау үшін макроэкономикалық фактордың ықпалына түзетілген көпші-қон матрицасының негізінде топтық негізде есептейді. Ақша қаражатын толық алмау - бұл ұйымға шарттарға сәйкес тиесілі болатын ақша ағындары мен ұйым алынуын күтіп отырған ақша ағындары арасындағы айырма. ККЗ-ны есептеу механикасы төменде сипатталған, ал негізгі элементтері мыналар болып табылады:

Дефолт ықтималдылығы (PD)

Дефолт ықтималдылығы белгіленген уақыт аралығының бойына дефолттың орын алу ықтималдығын есепті бағалау білдіреді. Егер активтің танылуы тоқтатылмаса және ол бұрынғысынша портфельдің бір бөлігі болып табылса, дефолт қарастырылатын кезең ішінде белгілі бір уақыт сәтінде орын алуы мүмкін.

Дефолт тәуекеліне ұшырағыш өлшем (EAD)

Дефолт тәуекеліне ұшыраған өлшем, шартта немесе өзгеше көзделген негізгі борыш сомасы мен пайыздардың төленуін, төлем жасау мерзімдерінің өтуі нәтижесінде есептелген берілген қарыздар мен пайыздардың өтелуін қоса алғанда, бұл көлемнің есепті күннен кейінгі күтілетін өзгерістерін ескере отырып, келешекте қандай да бір күнге дефолтқа ұшыраған көлемнің есепті бағалануын білдіреді.

Дефолт кезіндегі шығын деңгейі (LGD)

Дефолт кезіндегі шығын деңгейі белгілі бір уақыт сәтінде дефолт орын алған жағдайда туындайтын залалдың есепті бағалануын білдіреді. Бұл көрсеткіш шартта көзделген ақша ағындары мен кредитор, оның ішінде қамтамасыз етуді өткізу нәтижесінде алуы күтіп отырған ақша ағындары арасындағы айырмаға сүйене отырып есептеледі. Әдетте EAD-қа қатысты пайызбен білдіріледі.

ККЗ бағалау резерві пайда болуы активтің қолданылу мерзімінің бойынша күтілетін (бүкіл мерзім үшін күтілетін кредиттік зияндар немесе бүкіл мерзім үшін ККЗ) кредиттік зияндардың негізінде есептеледі, егер бастапқы мойындау сәтінен бастап кредиттік тәуекел айтарлықтай ұлғайса, өйтпеген жағдайда бағалау резерві 12 айлық күтілетін кредиттік зияндарға (12 айлық ККЗ) тең болатын сомада есептеледі. 12 айлық ККЗ – есепті күннен кейін 12 айдың ішінде болуы мүмкін қаржы құралы бойынша дефолттардың салдарынан туындайтын ККЗ білдіретін бүкіл мерзім үшін ККЗ-ның бір бөлігі. Бүкіл мерзімдегі ККЗ мен 12 айлық ККЗ дара негізде не қаржы құралдарының базалық портфельінің сипатына қарай топтық негізде есептеледі.

Топ қаржы құралы қолданылуының қалған мерзімінің бойына дефолттың орын алу тәуекелінің өзгеруін есепке алу арқылы, қаржы құралы бастапқы танылған сәттен бастап сол бойынша кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюының болуына қатысты әрбір есепті кезеңнің соңына бағалауды жүзеге асыруға арналған әдістемені әзірледі. Жоғарыда сипатталған процестің негізінде Топ ол берген құралдарды келесі топтарға біріктіреді:

1-кезең	Қаржы активі бастапқыда танылған кезде Топ 12-айлық ККЗ тең болатын сомада бағалау резервін мойындайды. 1-кезеңге қаржы активтері жатады, солар бойынша кредиттік тәуекел олар 2 және/немесе 3 кезеңнен ауыстырылатындай дәрежеге дейін төмендетілді.
2-кезең	Егер актив бойынша кредиттік тәуекел бастапқыда танылған сәттен бастап айтарлықтай ұлғайса, Топ бүкіл мерзім үшін ККЗ тең болатын сомада бағалау резервін мойындайды. 2-кезеңге қаржы активтері жатады, солар бойынша кредиттік тәуекел олар 3-кезеңнен ауыстырылатындай дәрежеге дейін төмендетілді.
3-кезең	Кредиттік-құнсызданған болып табылатын қаржы активтері бойынша Топ бүкіл қолданылу мерзімі ішіндегі ККЗ-ға тең мөлшерде бағалау резервін таниды.
СҚКҚ	Сатып алынған немесе құрылған кредиттік -құнсызданған (СҚКҚ) активтер – солар бойынша бастапқы мойындау сәтіне кредиттік құнсыздануы болған қаржы активтері. Бастапқы мойындау кезінде СҚКҚ активтері әділ құны бойынша бағаланады және кейіннен кредиттік тәуекелді ескере отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып есептелген пайыздық түсім танылады. ККЗ бағалау резерві бүкіл мерзім үшін ККЗ сомасының кейіннен өзгеруі болған көлемде танылады немесе танылуы тоқтатылады.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

22. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Құнсыздануды бағалау (жалғасы)

Дефолтты және сауықтыруды анықтау

Топ клиентке берілген кредит бойынша дефолт орын алды деп есептейді және тиісінше, ККЗ-ны есептеу мақсатында 3-кезеңге (кредиттік-құнсызданған активтер) мына жағдайларда жатқызады:

- Қарыз алушы шартта көзделген төлем мерзімін 90 күнге кешіктірген жағдайда;
- Басқа кредиттер бойынша Банктегі және басқа банктердегі кредиттер бойынша кросс-дефолт;
- Қарыз алушының өлімі;
- Кредиттің өтелуі қамтамасыз етуді сату нәтижесінде күтілгенде қамтамасыз ету құнының едәуір азаюы;
- Қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауына немесе сотқа талап-арыз беруге байланысты кредит бойынша номиналды сыйақыны есептеуді тоқтату;
- Қарыз алушының қаржылық жай-күйінің нашарлауына орай кредитті қайта құрылымдау;
- Борышкер (немесе борышкер тобының құрамындағы заңды тұлға) банкроттық туралы арыз берді немесе өзін банкрот деп жариялады;
- Кредиттік тәуекелдің едәуір ұлғаюы салдарынан өтелмеген берешекті ішінара немесе толық есептен шығару.

Топ банктердегі және өзге де қаржы ұйымдарындағы қаражатқа қатысты дефолт орын алды деп есептейді және оны жою бойынша дереу шаралар қабылдайды, егер операциялық күннің соңында банк тарапынан сыйақыны немесе депозиттің негізгі сомасын төлеу бойынша міндеттемелердің орындалмауы, не Топтың төлем тапсырмаларына сәйкес ақша қаражатын аударудың 60 күннен астам уақыт бойы орындалмауы, немесе халықаралық рейтингтік агенттік берген кредиттік рейтингтің инвестициялық деңгейден инвестициялық емес деңгейге дейін төмендеуі тіркелсе.

Топтың саясатына сәйкес қаржы құралдары «сауықтырылған» деп есептеледі және тиісінше 3-кезеңнен шығарылады, егер дефолттың туындау критерийлерінің ешқайсысы кемінде қатарынан екі ай бойы байқалмаса, сондай-ақ дефолттан кейін кемінде бір нөлдік емес төлем жасалса және есепті күнге дейінгі екі ай ішінде мерзімі өткен берешек болмаса.

Дефолт тәуекеліне ұшыраған өлшем

Дефолт тәуекеліне ұшыраған өлшем (EAD) құнсыздану мәніне бағалануға жататын қаржы құралдарының жалпы баланстық құнын білдіреді және дефолтқа жақындаған кезде клиенттің өз берешегін ұлғайту қабылеттілігін, сол сияқты мерзімінен бұрын өтеу мүмкіндігін көрсетеді. 1-кезеңнің кредиттері үшін EAD есептеу үшін Топ 12 айлық ККЗ бағалау үшін 12 айдың ішінде дефолттың орын алу ықтималдылығын бағалайды. 2-кезеңнің, 3-кезеңнің активтері және қаржы активтерінің СҚКҚ үшін EAD көрсеткіші құралдың қолданылуының барлық мерзімінің бойына орын алуы мүмкін оқиғалар үшін қарастырылады.

Топ EAD көрсеткішін әрбір кредит бойынша бұрынғы өтеулер туралы статистикалық ақпаратты талдау арқылы анықтайды, бұл өнімдер бөлігінде EAD-тың орташа коэффициентін айқындауға мүмкіндік береді. Содан кейін сегменттеу өңіріне және өнім түріне қарай әрбір кредитке көші-қон матрицалары негізінде дефолт ықтималдығын есептеу моделіне сәйкес PD көрсеткіштері тағайындалады.

Кредит желісін ұсыну туралы келісімге сәйкес, Топ кез келген қолайсыз жағдайлар туындаған жағдайда шартты орындаудан біржақты тәртіппен бас тартуға құқылы. Осылайша, келісімдер Топ тарапынан кредит беруге қатысты қатаң міндеттемені білдірмейді. Осындай кредит желілері бойынша ККЗ резерві нақты берілген транштар бойынша ғана бағаланады.

Кредиттер бойынша ККЗ дисконттау үшін пайдаланылатын пайыздық мөлшерлеме орташа тиімді пайыздық мөлшерлемеге негізделген, ол күтілетін тәуекелге ұшырау кезеңінде қолданылады деп күтілуде.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

22. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Құнсыздануды бағалау (жалғасы)

Дефолт кезіндегі шығын деңгейі

LGD деңгейлері 1-кезең, 2-кезең, 3-кезең активтерінің барлық кластары мен СҚКҚ үшін бағаланады. LGD көрсеткіші тәуекел менеджменті департаменті тарапынан ай сайын бағаланады.

Кредиттік тәуекелді бағалау LGD-ны бағалаудың стандартты моделіне негізделеді. Бұл LGD деңгейлері борышты өндіріп алу нәтижесінде қалпына келтіріледі немесе өткізіледі деп күтілетін сомалармен салыстырғанда EAD күтілетін көрсеткішін ескереді.

Топ LGD-ны бағалау үшін дефолтқа ұшыраған кредиттердің қайтарылуы бойынша тарихи деректерді және қамтамасыз етуді өткізуден күтілетін өтемақы көлемін пайдаланады. Қамтамасыз ету құны өтімділік коэффициентін түзету арқылы бағаланады, содан кейін ол бастапқы тиімді мөлшерлемені пайдалана отырып, көлік құралдары үшін 10 ай мерзімге дисконтталады.

Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғаюы

Құрал немесе құралдар портфелі бойынша құнсызданудың бағалау резервін құрудың қай сомада қажет екендігін анықтау үшін (яғни 12-айлық ККЗ немесе бүкіл мерзім үшін ККЗ), Топ бастапқы танылған сәттен бастап бұл құрал немесе құралдар портфелі бойынша кредиттік тәуекелдің айтарлықтай ұлғайғанын саралайды. Топ қаржы құралы бойынша кредиттік тәуекел бастапқы танылған сәттен бастап айтарлықтай ұлғайды деп есептейді, егер:

- Шартта көзделген төлемдердің мерзімі 30 күннен астам уақытқа кешіктірілген болса;
- Қарыз алушының өзінің борыштылық міндеттемелерін орындау қабілеттілігінің елеулі өзгеруіне әкелетін коммерциялық, қаржы не экономикалық жағдайлардың бар болатын не болжалды қолайсыз өзгеруі;
- Қарыз алушының қызметіне қатысты нормативтік-құқықтық, экономикалық немесе технологиялық жағдайлардың нақты немесе күтілетін қолайсыз өзгеруі және т.б.;
- Депозиттік және ағымдағы шоттар бойынша қалдықтары бар екінші деңгейдегі банктің кредиттік рейтингі «ССС» деңгейіне дейін төмендеуі;
- Қаржы ұйымдарының сыйақыны немесе депозиттің негізгі сомасын төлеу жөніндегі міндеттемелерін орындамауы не Топтың төлем тапсырмаларына сәйкес ақша қаражатын аударуды 30 күннен астам мерзімде жүзеге асырмауы;
- Абсолюттік 12 айлық дефолт ықтималдығы (PD) 20%-дан асады;
- Қамтамасыз ету құнының елеулі түрде төмендеуі (50%-дан астам төмендеуі) немесе кепілдіктер сапасының нашарлауы, кредит/құн коэффициенті 50%-дан артық емес мөлшерде нашарлаған жағдайларды қоспағанда;
- Есепті күнгі өмір бойғы дефолт ықтималдығы оның бастапқы тану күнгі мәнінен жоғары болады.

Бағалауы топтық негізде жүзеге асырылатын қаржы активтерін топтастыру

Төменде көрсетілген факторларға қарай, Топ ККЗ-ны дербес негізде не болмаса топтық негізде есептейді.

Топ дербес негізде ККЗ есептейтін актив кластарына мыналар жатады:

- Қазынашылық және банкаралық қатынастар (мысалы, банктердің және өзге қаржы ұйымдарының қаражаты, сондай-ақ ақша қаражатының баламалары);
- Бастапқы кредиттің мойындалуы тоқтаған және борыштың қайта құрылымдалуының нәтижесінде жаңа кредитті мойындау сәтіне СҚКҚ ретінде жіктелген қаржы активтері.

Активтердің барлық қалған кластары бойынша Топ ККЗ-ны топтық негізде есептейді.

Топ аталған қаржы активтерін кредиттердің ішкі және сыртқы сипаттамаларына қарай, мысалы, өнім түріне немесе қарыз алушы қызметін жүзеге асыратын салаға байланысты біртекті топтарға біріктіреді.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

22. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)**Кредиттік тәуекел (жалғасы)****Құнсыздануды бағалау (жалғасы)***Болжамды ақпарат пен көптеген экономикалық сценарийлер*

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша ККЗ резервтерін есептеу мақсатында Топ келесі болжамды көрсеткіштерді ескерді:

- Экономикалық ортаның өзгеруінің экономиканың әртүрлі салаларына әсері;
- ЖІӨ өзгеруінің жаңартылған болжамы.

Болжамды ақпаратты алу үшін Топ сыртқы дерек көздерінен (сыртқы рейтинг агенттіктері, мемлекеттік органдар, мысалға, орталық банктер мен халықаралық қаржы ұйымдары) деректерді пайдаланады.

Макроэкономикалық болжам деректері ККЗ-ның негізгі құрамдас бөліктеріне (мысалы, РД-ны бағалауға), сондай-ақ осы кезеңде топтық негізде бағалау үшін пайдаланылатын факторларды бағалауға әсер етеді.

Модельді әзірлеу және оны кейіннен валидациялау барысында (кемінде жыл сайынғы негізде) макроэкономикалық факторлардың елеулі ықпалына ұшырайтын ККЗ-ның пайдаланылатын құрамдас бөліктерінің толықтығы да, сондай-ақ қолданылатын макроэкономикалық айнымалылардың маңыздылығы да тексеріледі. Бұл процесс валидация әдіснамасының сапалық бөлімінде сипатталған. Аталған тексерудің нәтижелері болжауды талап ететін қосымша макроэкономикалық факторларды анықтауға әкелуі мүмкін.

Валидациялау процесі сондай-ақ макроэкономикалық факторлардың ККЗ-ны бағалауға сызықтық емес әсер етуіне байланысты жалғыз сценарийді пайдаланудың жеткіліксіз болуы мүмкін дәрежесін анықтауға мүмкіндік береді.

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ дефолт ықтималдығын айқындау үшін оптимистік және пессимистік сценарийлерді қолданды. Базалық сценарий қолданылған кезде дефолт ықтималдығын есептеу үшін Топ макроэкономикалық фактор ретінде 2026 жылға арналған ЖІӨ өсімінің 5,4% (2024 жылғы 2025 жылға арналған 4,5%) деңгейіндегі болжамын пайдаланды. Пессимистік сценарийді қолдану кезінде дефолт ықтималдығын есептеу үшін Топ халықаралық рейтингтік агенттіктер жариялаған дағдарыс кезеңдеріндегі дефолттар статистикасын пайдаланды.

Қаржы активтерінің кластары бойынша кредиттік сапа

Төмендегі кестеде 2025 жылғы 31 желтоқсанға Қаржы активтерінің кластары бөлігінде кредиттік сапаны талдау келтірілген.

2025 жыл	Ескер.	Жоғары рейтинг	Стандартты рейтинг	Стандартты рейтингтен төмен	Құнсыз-данған	Жиыны
Қолма-қол қаражатты қоспағанда, ақша қаражаты мен оның баламалары	5	1-кезең	—	12.319.125	—	12.319.125
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарындағы қаражат		1-кезең	—	146.106	—	146.106
Клиенттерге берілген кредиттер	7	1-кезең	—	178.766.139	925.087	179.691.226
		2-кезең	—	—	1.091.960	1.091.960
- Бөлшек саудаға, қызмет көрсетуге және өндіріске берілген кредиттер		3-кезең	—	—	7.048.075	7.048.075
		СҚКҚ	—	—	616.000	616.000
		1-кезең	—	111.264.872	402.495	111.667.367
		2-кезең	—	—	469.837	469.837
		3-кезең	—	—	2.679.488	2.679.488
- Ауыл шаруашылығын кредиттеу		СҚКҚ	—	—	20.310	20.310
		1-кезең	—	10.852.274	274.878	11.127.152
		2-кезең	—	—	335.730	335.730
		3-кезең	—	—	1.406.982	1.406.982
- Тұтынушылық кредиттеу		СҚКҚ	—	—	95.782	95.782
Инвестициялық бағалы қағаздар	8	1-кезең	60.648.241	—	—	60.648.241
Басқа да қаржы активтері	13	1-кезең	—	1.949.286	—	1.949.286
Жиыны			60.648.241	315.297.802	3.499.987	391.312.667

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

22. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)**Кредиттік тәуекел (жалғасы)****Қаржы активтерінің кластары бойынша кредиттік сапа (жалғасы)**

Төмендегі кестеде 2024 жылғы 31 желтоқсанға қаржы активтерінің кластары бөлігінде кредиттік сапаны талдау келтірілген.

2024 жыл	Ескер.	Жоғары рейтинг	Стандарт-ты рейтинг	Стандарт-ты рейтингте н төмен	Құнсыз-данған	Жиыны
Қолма-қол қаражатты қоспағанда, ақша қаражаты мен оның баламалары	5	1-кезең	—	15.285.376	—	15.285.376
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарындағы қаражат		1-кезең	—	36.208	—	36.208
Клиенттерге берілген кредиттер	7	1-кезең	—	—	—	—
		1-кезең	—	151.674.292	772.345	152.446.637
- Бөлшек саудаға, қызмет көрсетуге және өндіріске берілген кредиттер		2-кезең	—	576.198	—	576.198
		3-кезең	—	—	3.900.080	3.900.080
		СҚКҚ	—	—	1.156.847	1.156.847
		1-кезең	—	91.369.406	326.058	91.695.464
		2-кезең	—	—	349.946	349.946
- Ауыл шаруашылығын кредиттеу		3-кезең	—	—	2.156.320	2.156.320
		СҚКҚ	—	—	169.062	169.062
		1-кезең	—	14.847.987	415.399	15.263.386
		2-кезең	—	—	352.528	352.528
		3-кезең	—	—	1.262.946	1.262.946
- Тұтынушылық кредиттеу		СҚКҚ	—	—	97.588	97.588
Инвестициялық бағалы қағаздар	8	1-кезең	38.539.575	—	—	38.539.575
Басқа да қаржы активтері	13	1-кезең	—	1.991.911	—	1.991.911
Жиыны			38.539.575	275.205.180	2.792.474	8.742.843
						325.280.072

Жоғарыдағы кестеде жоғары рейтингісі бар қаржы активтері тәуелсіз рейтингіге жақын немесе одан жоғары кредиттік рейтингісі бар кредиттік тәуекелдің ең аз деңгейі бар активтерді білдіреді. Банктер мен басқа да қаржы ұйымдары және қаржылық жағдайы дұрыс және борышқа жақсы қызмет көрсететін қарыз алушылар стандартты рейтингісі бар санатқа қосылды. Стандартты рейтингтен төмен рейтинг стандартты рейтингпен салыстырғанда төмен кредит сапасын білдіреді, дегенмен осы санатқа қосылған активтер құнсызданған болып табылмайды.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

22. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)**Кредиттік тәуекел (жалғасы)****Қаржы активтерінің кластары бойынша кредиттік сапа (жалғасы)**

Клиенттерге берілген кредиттер бойынша ККЗ-ның бағалау резерві туралы барынша толық ақпарат 7-ескертпеде көрсетілген.

Төменде Топтың географиялық белгісі бойынша қаржы активтері мен міндеттемелердің шоғырлануы көрсетілген:

	2025 жылы 31 желтоқсан				2024 жылы 31 желтоқсан			
	ТМД және басқа елдер		Жиыны		ТМД және басқа елдер		Жиыны	
	Қазақстан	ӘБІДҰ	Қазақстан	ӘБІДҰ	Қазақстан	ӘБІДҰ	Қазақстан	ӘБІДҰ
Активтер								
Ақна қаражаты мен оның баламалары	13.195.069	—	13.195.069	—	15.555.849	—	15.555.849	—
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарындағы қаражат	45.000	101.106	146.106	—	36.208	—	36.208	—
Туынды қаржы құралдары	43.899	293.138	337.037	—	2.439.791	—	2.439.791	—
Клиенттерге берілген кредиттер	316.249.909	—	316.249.909	—	269.427.002	—	269.427.002	—
Инвестициялық бағамы қағаздар	9.188.452	9.717.395	18.905.847	—	13.176.937	2.719.123	15.896.060	—
«РФИО» шарттары бойынша қамтамасыз ету ретінде берілген инвестициялық бағамы қағаздар	38.467.970	3.274.424	41.742.394	—	22.643.515	—	22.643.515	—
Басқа да қаржы активтері	140.332	—	1.808.954	1.949.286	152.665	53.846	1.991.911	1.785.400
	377.330.631	13.386.063	392.525.648	320.992.176	5.212.760	1.785.400	327.990.336	—
Міндеттемелер								
Банктердің және басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	46.510.189	192.106.411	238.616.600	—	39.985.632	181.633.823	221.619.455	—
«РФИО» шарттары бойынша кредиторлық берешек	42.360.230	—	42.360.230	—	21.693.260	—	21.693.260	—
Клиенттердің қаражаты	4.767.132	—	4.767.132	—	—	—	—	—
Жалдау шарттары бойынша міндеттемелер	1.552.708	—	1.552.708	—	1.068.332	—	1.068.332	—
Шығарылған борыштық бағамы қағаздар	39.471.325	—	39.471.325	—	22.115.686	—	22.115.686	—
Басқа да қаржылық міндеттемелер	3.744.024	2.924	3.747.245	4.869.997	1.106	163	4.871.266	—
	138.405.608	192.109.335	330.515.240	89.732.907	181.634.929	163	271.367.999	—
Активтер/(міндеттемелер) бойынша нетто-позиция								
	238.925.023	(178.723.272)	62.010.408	231.259.269	(176.422.169)	1.785.237	56.622.337	—

Операциялық тәуекел

Операциялық тәуекел – жүйенің істен шығуы, қызметкерлердің қателіктері, алаяқтық немесе сыртқы оқиғалар салдарынан туындайтын тәуекел. Бақылау жүйесі жұмысын тоқтатқан кезде операциялық тәуекелдер беделге нұқсан келтіруі, құқықтық салдары болуы немесе қаржылық шығындарға әкеп соқтыруы мүмкін. Топ барлық операциялық тәуекелдер жойылды деген болжам жасай алмайды, бірақ бақылау жүйесінің көмегімен және әлеуетті тәуекелдерді қадағалау мен тиісті реакциялар арқылы Топ мұндай тәуекелдерді басқара алады. Бақылау жүйесі міндеттерді, қол жеткізу құқықтарын, бекіту және салыстыру рәсімдерін, персоналды оқытуды, сондай-ақ ішкі бақылауды (аудитті) қоса алғанда, бағалау рәсімдерін тиімді бөлуі көздейді.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

22. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)

Нормативтік-құқықтық сәйкессіздік тәуекелі

Нормативтік-құқықтық сәйкессіздік тәуекелі нормативтік-құқықтық талаптар мен заңнаманы сақтамауға байланысты тәуекелдерді қамтиды. Нормативтік - құқықтық сәйкессіздік тәуекелі – бұл қолланыстағы заңнама мен нормативтік құқықтық актілерді сақтамағаны немесе бизнесті жосықсыз жүргізгені (этикалық стандарттарды бұзуды қоса алғанда) үшін айыппұл салу немесе өзге де жаза қолдану салдарынан Топтың қаржылық немесе беделді тәуекелге ұшырау тәуекелі. Топтың нормативтік-құқықтық сәйкестікті қамтамасыз ету жөніндегі бөлімшесі осы тәуекелді басқару тиімділігін және тиісті бақылау жүйесін арттыруға ұмтылады. Топ өз қызметін нормативтік-құқықтық базаның өзгеріштілігінің едәуір деңгейі байқалатын нарықта жүзеге асырады, сондықтан нормативтік талаптарды сақтамаумен байланысты тәуекел жоғары басшылықтың ерекше назар аудару саласына жатады. Топтың нормативтік-құқықтық сәйкестікті қамтамасыз ету жөніндегі бөлімшесі бұл тәуекелді Топқа лайықты көрсеткіштерді пайдалану, бұзушылықтар туралы есептерді қарау және талдау, бірінші және екінші қорғаныс желілеріне жататын тәуекел мен бақылау құралдарын талдау, мемлекеттік тексеру нәтижелері және ішкі және сыртқы аудит нәтижелерін талдау арқылы бақылайды.

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі Топта қаржылық міндеттемелерді орындау қиындықтарына тап болу тәуекелі, солар бойынша есеп айырысулар ақша қаражатын немесе басқа да қаржы активін беру арқылы жүзеге асырылады. Өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдері бойынша сәйкес келмеуі кезінде туындайды. Өтеу мерзімдері және активтер мен міндеттемелер бойынша пайыздық мөлшерлемелер бойынша сәйкес келу және/немесе бақыланатын сәйкес келмеу өтімділік тәуекелін басқаруда негізін қалаушы сәт болып табылады. Жүргізілетін операциялардың алуандығына және соған байланысты белгісіздікке байланысты активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімдерінің толық сәйкес келуі қаржы институттары үшін әдеттегі тәжірибе болып табылмайды, бұл операциялардың кірістілігін арттыруға мүмкіндік береді, бірақ шығындардың пайда болу тәуекелін арттырады.

Топ міндеттемелерді өтеу мерзімдерінің орын алуына қарай олардың барлығын орындауға қажетті ақша қаражатының үнемі болуын қамтамасыз ету мақсатында өтімділіктің қажетті деңгейін қолдап отырады. Өтімділікті басқару саясатын басшылық қарастырып, бекітеді.

Топ өтімділікке қатысты күтпеген талаптарға жедел әрі күрт ауытқуларсыз әрекет ете алуы үшін жоғары өтімді активтердің әртараптандырылған портфелін белсенді түрде қолдауға ұмтылады.

Өтімділікті басқару саясаты мыналардан тұрады:

- Негізгі валюталар бөлігінде және өтімді активтердің қажетті деңгейінің осы ақша қаражаты ағындарымен байланысты есептен ақша қаражатының ағындарын болжаудан;
- Қаржыландыру көздерінің әртараптандырылған құрылымын қолдаудан;
- Қарыз қаражатын шоғырландыруды және құрылымын басқарудан;
- Қарыз қаражатының есебінен қаржыландыруды тарту жоспарларын әзірлеуден;
- Кассалық өтімділік жоғалған жағдайда қорғану шарасы ретінде еркін өткізуге болатын өтімділігі жоғары активтер портфелін қолдаудан;
- Өтімділікті және қаржыландырудың белгіленген деңгейін қолдау бойынша резервтік жоспарларды әзірлеуден;
- Өтімділіктің заңнамамен белгіленген нормативтерінің көрсеткіштеріне сәйкес келуіне бақылау жасаудан.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

22. Тәуекелдерді басқару (жалғасы)**Өтімділік тәуекелі (жалғасы)****Өтеуге дейін қалған мерзімдер бойынша қаржылық міндеттемелер сараптамасы**

Төмендегі кестелерде 31 желтоқсандағы жағдаймен өтеу бойынша шарттық дисконтталмаған міндеттемелер негізінде өтеуге дейін қалған мерзімдер бөлігіндегі Топтың қаржылық міндеттемелері берілді:

	Талап еткенге дейін және 1 айдан 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан астам	Жиыны
2025 жыл						
Қаржылық міндеттемелер						
Банктердің және басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	18.401.636	25.316.165	63.351.728	54.511.336	109.000.549	270.581.414
«РЕПО» шарттары бойынша кредиторлық берешек	23.773.723	19.116.393	—	—	—	42.890.116
Клиенттердің қаражаты	1.993.510	378.968	2.357.411	29.626	11.275	4.770.790
Жалдау шарттары бойынша міндеттемелер	74.233	148.465	211.628	408.965	1.160.557	2.003.848
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	—	—	24.799.602	2.698.806	24.332.095	51.830.503
Басқа да қаржылық міндеттемелер	3.048.944	—	594.620	—	103.684	3.747.248
Қаржылық міндеттемелердің жиыны	47.292.046	44.959.991	91.314.989	57.648.733	134.608.160	375.823.919
	Талап еткенге дейін және 1 айдан 1 айдан кем	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан астам	Жиыны
2024 жыл						
Қаржылық міндеттемелер						
Банктердің және басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	9.840.539	30.095.134	32.853.083	55.466.501	126.962.544	255.217.801
«РЕПО» шарттары бойынша кредиторлық берешек	15.575.242	6.269.451	—	—	—	21.844.693
Жалдау шарттары бойынша міндеттемелер	50.844	111.149	150.504	288.681	694.279	1.295.457
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	—	—	23.550.000	—	—	23.550.000
Басқа да қаржылық міндеттемелер	2.405.153	3.859	2.297.698	—	68.554	4.775.264
Қаржылық міндеттемелердің жиыны	27.871.778	36.479.593	58.851.285	55.755.182	127.725.377	306.683.215

23. Әділ құнды бағалау

Әділ құнды бағалау активті сату кезінде түсетін немесе бағалау күніне нарыққа қатысушылардың арасында ұйымдасқан нарықта жүзеге асыратын операциялар жағдайларында міндеттемелерді беру кезінде төленетін бағаны айқындауға бағытталған. Дегенмен, белгісіздікті және субъективті пайымдауларды пайдалануды ескере отырып, әділ құн активтерді дереу сату немесе міндеттемелерді беру шеңберінде іске асырылатын деп түсіндірілмеуі тиіс.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

23. Әділ құнды бағалау (жалғасы)**Әділ құнды бағалау иерархиясы**

Әділ құн туралы ақпаратты ашып көрсету мақсаты үшін Топ актив немесе міндеттеме бойынша тәуекелдердің табиғаты мен сипаттамаларының негізінде активтер мен міндеттемелердің кластарын, сондай-ақ Әділ құн көздерінің иерархиясын айқындады.

		<i>Пайдалана отырып Әділ құнды бағалау</i>			
		<i>Белсенді</i>	<i>Елеулі</i>	<i>Елеулі</i>	
		<i>нарықтар-</i>	<i>бақылана-</i>	<i>бақыланбай-</i>	
		<i>дағы баға</i>	<i>тын бастап-</i>	<i>тын бастап-</i>	
		<i>белгілеулері</i>	<i>қы деректер</i>	<i>қы деректер</i>	
<i>Бағалау күні</i>		<i>(1-деңгей)</i>	<i>(2-деңгей)</i>	<i>(3-деңгей)</i>	<i>Жиыны</i>
2025 жыл					
Әділ құны бойынша					
бағаланатын активтер					
Туынды қаржы құралдары	2025 жылғы 31 желтоқсан	—	337.037	—	337.037
Инвестициялық бағалы қағаздар	2025 жылғы 31 желтоқсан	60.648.241	—	—	60.648.241
Әділ құны ашылып					
көрсетілетін активтер					
Ақша қаражаты мен оның баламалары	2025 жылғы 31 желтоқсан	875.944	12.319.125	—	13.195.069
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарындағы қаражат	2025 жылғы 31 желтоқсан	—	146.106	—	146.106
Клиенттерге берілген кредиттер	2025 жылғы 31 желтоқсан	—	—	316.687.768	316.687.768
Басқа да қаржы активтері	2025 жылғы 31 желтоқсан	—	—	1.949.286	1.949.286
Әділ құны ашылып					
көрсетілетін міндеттемелер					
Банктердің және басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	2025 жылғы 31 желтоқсан	—	—	236.992.232	236.992.232
«РЕПО» шарттары бойынша кредиторлық берешек	2025 жылғы 31 желтоқсан	—	42.360.230	—	42.360.230
Клиенттердің қаражаты	2025 жылғы 31 желтоқсан	—	—	4.767.132	4.767.132
Жалдау шарттары бойынша міндеттемелер	2025 жылғы 31 желтоқсан	—	—	1.674.390	1.674.390
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	2025 жылғы 31 желтоқсан	—	39.471.325	—	39.471.325
Басқа да қаржылық міндеттемелер	2025 жылғы 31 желтоқсан	—	—	3.747.245	3.747.245

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

23. Әділ құнды бағалау (жалғасы)**Әділ құнды бағалау иерархиясы (жалғасы)**

		<i>Пайдалана отырып әділ құнды бағалау</i>			<i>Жиыны</i>
		<i>Белсенді нарықтарда- ғы баға белгілеулері</i>	<i>Елеулі бақылана- тын бастап- қы деректер</i>	<i>Елеулі бақыланбай- тын бастап- қы деректер</i>	
		<i>Бағалау күні</i>	<i>(1-деңгей)</i>	<i>(2-деңгей)</i>	<i>(3-деңгей)</i>
2024 жыл					
Әділ құны бойынша					
бағаланатын активтер					
	2024 жылғы				
Туынды қаржы құралдары	31 желтоқсан	—	2.439.791	—	2.439.791
	2024 жылғы				
I Инвестициялық бағалы қағаздар	31 желтоқсан	38.539.575	—	—	38.539.575
Әділ құны ашылып					
көрсетілетін активтер					
	2024 жылғы				
Ақша қаражаты мен оның	31 желтоқсан	270.473	15.285.376	—	15.555.849
баламалары					
	2024 жылғы				
Банктер мен басқа да қаржы	31 желтоқсан	—	36.208	—	36.208
ұйымдарындағы қаражат					
	2024 жылғы				
Клиенттерге берілген кредиттер	31 желтоқсан	—	—	270.130.655	270.130.655
	2024 жылғы				
Басқа да қаржы активтері	31 желтоқсан	—	—	1.991.911	1.991.911
Әділ құны ашылып					
көрсетілетін міндеттемелер					
	2024 жылғы				
Банктердің және басқа да қаржы	31 желтоқсан	—	—	218.953.613	218.953.613
ұйымдарының қаражаты					
«РЕПО» шарттары бойынша	2024 жылғы				
кредиторлық берешек	31 желтоқсан	—	21.693.260	—	21.693.260
	2024 жылғы				
Жалдау шарттары бойынша	31 желтоқсан	—	—	1.209.282	1.209.282
міндеттемелер					
	2024 жылғы				
Шығарылған борыштық бағалы	31 желтоқсан	—	22.115.686	—	22.115.686
қағаздар					
	2024 жылғы				
Басқа да қаржылық	31 желтоқсан	—	—	4.871.266	4.871.266
міндеттемелер					

2025 және 2024 жылдардың ішінде Топ әділ құнның иерархиялық моделінің деңгейлері арасында аударымдар жүзеге асырған жоқ.

(Мың теңгеммен, егер өзгесі көрсетілмесе)

23. Әділ құнды бағалау (жалғасы)**Әділ құны бойынша ескерілмеген қаржы активтері мен міндеттемелерінің әділ құны**

Төменде қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте әділ құны бойынша көрсетілмейтін Топпың қаржы құралдарының кластары бөлігінде баланстық және әділ құнының салыстырмасы берілді. Кестеде қаржылық емес активтер мен қаржылық емес міндеттемелердің әділ құнының мәні келтірілмеген:

	2025 жыл			2024 жыл		
	Баланстық құн	Әділ құны	Танылмаған кіріс/(залал)	Баланстық құн	Әділ құны	Танылмаған кіріс/(залал)
Қаржы активтері						
Ақша қаражаты мен оның баламалары	13.195.069	13.195.069	—	15.555.849	15.555.849	—
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарындағы қаражат	146.106	146.106	—	36.208	36.208	—
Клиенттерге берілетін кредиттер	316.249.909	316.687.768	437.859	269.427.002	270.130.655	703.653
Басқа да қаржы активтері	1.949.286	1.949.286	—	1.991.911	1.991.911	—
Қаржылық міндеттемелер						
Банктердің және басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	238.616.600	236.992.232	1.624.368	221.619.455	218.953.613	2.665.842
«РЕНКО» шарттары бойынша кредиторлық беріпек	42.360.230	42.360.230	—	21.693.260	21.693.260	—
Клиенттердің қаражаты	4.767.132	4.767.132	—	—	—	—
Жалдау шарттары бойынша міндеттемелер	1.552.708	1.674.390	(121.682)	1.068.332	1.209.282	(140.950)
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	39.471.325	39.471.325	—	22.115.686	22.115.686	—
Басқа да қаржылық міндеттемелер	3.747.245	3.747.245	—	4.871.266	4.871.266	—
Әділ құндағы танылмаған өзгерістер жиыны			1.940.545			3.228.545

Бағалау және жорамалдау әдістемелері**Туынды құралдар**

Құны бағалау әдістемелерінің көмегімен анықталатын туынды құралдар, солар үшін нарықта байқалатын бастапқы деректер ең алдымен валюталық своптарды білдіреді. Барынша жиі қолданылатын бағалау әдістемелеріне келтірілген құн есептеулерін пайдаланатын своптар бағасын анықтау үлгілері кіреді. Модельдер әртүрлі бастапқы деректерді, соның ішінде контрагенттердің кредиттік сапасын, форвардтық және спот-валюта бағамдарын және пайыздық мөлшерлеме қисықтарын біріктіреді.

Инвестициялық бағалы қағаздар

Бағасы белгіленетін облигациялардың әділ құны есепті күнге баға белгілеуге негізделеді.

Бұдан әрі әділ құны бойынша осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте бейнеленбеген қаржы құралдарының әділ құнын анықтау кезінде пайдаланылған әдістемелер мем мүмкіндіктер сипатталды.

Әділ құны шамамен баланстық құнына тең активтер

Өтімді болып табылатын немесе өтеу мерзімі қысқа (үш айдан кем) қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер жағдайында, олардың баланстық құны шамамен әділ құнына тең болуы мүмкін. Бұл жорамал талап еткенге дейінгі салымдарға, өтеу мерзімі белгіленбеген жинақ шоттарына да қолданылады.

(Мың теңгелмен, егер өзгесі көрсетілмесе)

23. Әділ құнды бағалау (жалғасы)

Әділ құны бойынша ескерілмеген қаржы активтері мен міндеттемелерінің әділ құны (жалғасы)

Бағалау және болжау әдістемелері (жалғасы)*Амортизацияланған құн бойынша ескерілетін қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер*

Бағасы белгіленбейтін құралдардың, клиенттерге берілген кредиттердің, банктер мен басқа да қаржы ұйымдарындағы қаражаттың, банктер мен басқа да қаржы ұйымдары қаражатының, жалдау шарттары бойынша міндеттемелердің, басқа да қаржы активтері мен міндеттемелердің әділ құны ұқсас талаптары, кредиттік тәуекелі және өтеу мерзімі бар берешек бойынша бағалау күйіне бар мөлшерлемелерді пайдалана отырып ақша қаражатының дисконтталған келешек ағындары арқылы бағаланады.

24. Активтер мен міндеттемелерді өтеу мерзімін сараптау

Төмендегі кестеде күйлетін өтеу мерзіміне қатысты активтер мен міндеттемелер берілді. Дисконтталмаған шарттық міндеттемелер туралы ақпарат «Тәуекелдерді басқару» 22-ескертпеге ашылған.

	2025 жыл			2024 жыл		
	Бір жыл ішінде	Бір жылдан артық	Жиыны	Бір жыл ішінде	Бір жылдан артық	Жиыны
Ақша қаражаты мен оның баламалары	13.195.069	—	13.195.069	15.555.849	—	15.555.849
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарындағы қаражат	—	146.106	146.106	—	36.208	36.208
Туынды қаржы құралдары	337.037	—	337.037	2.439.791	—	2.439.791
Клиенттерге берілетін кредиттер	86.622.088	229.627.821	316.249.909	83.108.668	186.318.334	269.427.002
Инвестициялық бағалы қағаздар «РЕПО» шарттары бойынша	8.445.751	10.460.096	18.905.847	6.911.647	8.984.413	15.896.060
Қамтамасыз ету ретінде берілген инвестициялық бағалы қағаздар	—	41.742.394	41.742.394	10.269.650	12.373.865	22.643.515
Негізгі құралдар	—	15.026.284	15.026.284	—	14.647.285	14.647.285
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	—	1.424.840	1.424.840	—	961.146	961.146
Гудвил және басқа да материалдық емес активтер	—	14.442.914	14.442.914	—	12.051.003	12.051.003
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша активтер	1.128.510	—	1.128.510	547.063	—	547.063
Басқа да активтер	1.223.887	1.808.954	3.032.841	1.677.749	1.789.015	3.466.764
Активтер жиыны	110.952.342	314.679.409	425.631.751	120.510.417	237.161.269	357.671.686
Банктердің және басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты «РЕПО» шарттары бойынша	143.056.304	95.560.296	238.616.600	108.697.859	112.921.596	221.619.455
кредиторлық берешек	42.360.230	—	42.360.230	21.693.260	—	21.693.260
Клиенттердің қаражаты	4.757.577	9.555	4.767.132	—	—	—
Жалдау шарттары бойынша міндеттемелер	598.838	953.870	1.552.708	469.652	598.680	1.068.332
Пығарылған борынғық бағалы қағаздар	22.276.171	17.195.154	39.471.325	22.115.686	—	22.115.686
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	—	—	—	116.169	—	116.169
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша міндеттемелер	—	1.465.670	1.465.670	—	666.170	666.170
Басқа да міндеттемелер	6.419.006	102.815	6.521.821	7.020.452	68.544	7.088.996
Міндеттемелер жиыны	219.468.126	115.287.360	334.755.486	160.113.078	114.254.990	274.368.068
Нетто позиция	(108.515.784)	199.392.049	90.876.265	(39.602.661)	122.906.279	83.303.618

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ өтімділікті басқару үшін Қазақстандық банктерден жалпы сомасы 24 179 167 мың теңгені құрайтын ашық жаңартылатын кредиттік желілерге не болды. Бұдан басқа, Топ «РЕПО» шарттары бойынша қаржыландыруды белсенді түрде тартады. Топ «РЕПО» шарттары бойынша мәмілелер жасауға қолжетімді өтімді бағалы қағаздар портфеліне иелік етеді.

(Мың теңгелмен, егер өзгесі көрсетілмесе)

25. Байланысты тараптармен операциялар

«Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашу» 24 ХҚЕС-ке (IAS) сәйкес, тараптардың бірінің екіншінің қаржылық және операциялық шешімдеріне елеулі әсер ету немесе бақылау мүмкіндігі бар тараптар байланысты деп саналады. Тараптардың байланыстылығы туралы мәселені шешу кезінде олардың заңды нысаны ғана емес, тараптардың өзара қарым-қатынастарының мазмұны да ескеріледі.

Байланысты тараптар байланысты емес тараптар арасында жүргізілмейтін мәмілелер жасауы мүмкін. Мұндай мәмілелердің бағалары мен талаптары байланыспаған тараптардың арасындағы мәмілелердің бағалары мен талаптарынан ерекшеленуі мүмкін.

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша байланысты тараптардың шоттары бойынша қарыздар мыналарды құрады:

	2025 жылғы 31 желтоқсан		2024 жылғы 31 желтоқсан	
	Құрылтайшы	Басқа да байланысты ұйымдар	Құрылтайшы	Басқа да байланысты ұйымдар
Активтер				
Өзге де активтер	—	1.808.285	—	1.785.400
Міндеттемелер				
Банктердің және басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	—	(1.418.591)	—	(5.654.389)

2025 және 2024 жылдар үшін байланысты тараптармен операциялар мен тиісті орташа алынған тиімді пайыздық мөлшерлемелер былайша көрсетілген:

	2025 жыл		2024 жыл	
	Құрылтайшы	Басқа да байланысты ұйымдар	Құрылтайшы	Басқа да байланысты ұйымдар
Кірістер/(шығыстар)				
Тиімді мөлшерлемені пайдалана отырып есептелген пайыздық түсім	—	149.838	—	120.076
Пайыздық шығыстар	—	(525.895)	—	(878.280)
Орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелер				
Өзге де активтер	—	8,34%	—	8,34%
Банктердің және басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	—	18,40%	—	15,97%

Жоғарыдағы кестелердегі өзге байланысты тараптар Банктің бақылаушы емес акционерлері мен Құрылтайшының бақылауындағы ұйымдар ретінде ұсынылған.

(Мың теңгелен, егер өзгесі көрсетілмесе)

25. Байланысты тараптармен операциялар (жалғасы)**Негізгі басқарушы персоналдың мүшелерімен операциялар**

2025 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі басқарушы персонал 12 адам (2024 жыл: 14 адам) көлемінде Топ басшылығынан тұрды.

Негізгі басқарушы персоналға сыйақы былайша көрсетілген:

	2025 ЖЫЛ	2024 ЖЫЛ
Жалақы, сыйлықақы мен басқа да қысқа мерзімді төлемдер	966.682	1.295.280
Әлеуметтік қамсыздандыруға аударымдар	134.330	119.327
Негізгі басқарушы персоналға сыйақының жиыны	1.101.012	1.414.607

26. Қаржылық қызметке қатысы бар міндеттемелердегі өзгерістер

2025 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде қаржылық қызметтен туындайтын міндеттемелер мен ақша ағындарындағы өзгерістерді салыстыру төмендегідей ұсынылған:

	2025 ЖЫЛҒЫ 1 қаңтар	Қаражат- тың таза түсуі	Бағамдық айырмалар	Басқасы	2025 ЖЫЛҒЫ 31 желтоқсан
Банктердің және басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	221.619.455	20.732.255	(3.512.566)	(222.544)	238.616.600
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	22.115.686	17.135.279	—	220.360	39.471.325
Қаржылық қызметтен болған міндеттемелер жиыны	243.735.141	37.867.534	(3.512.566)	(2.184)	278.087.925

2024 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде қаржылық қызметтен туындайтын міндеттемелер мен ақша ағындарындағы өзгерістерді салыстыру төмендегідей ұсынылған:

	2024 ЖЫЛҒЫ 1 қаңтар	Қаражат- тың таза түсуі	Бағамдық айырмалар	Басқасы	2024 ЖЫЛҒЫ 31 желтоқсан
Банктердің және басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	190.006.304	23.664.865	7.965.245	(16.959)	221.619.455
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	22.384.920	—	—	(269.234)	22.115.686
Қаржылық қызметтен болған міндеттемелер жиыны	212.391.224	23.664.865	7.965.245	(286.193)	243.735.141

«Басқасы» бабы банктер мен өзге қаржы ұйымдарының қаражаты бойынша және шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша есептелген, бірақ әлі төленбеген пайыздардың әсерін қамтиды. Топ төленген пайыздарды операциялық қызметтен ақша ағындары ретінде жіктейді.

(Мың теңгемен, егер өзгесі көрсетілмесе)

27. Капитал жеткіліктігі

Топ қызметіне тән тәуекелдерден қорғану мақсатында капиталдың жеткіліктілік деңгейін белсенді басқаруды жүзеге асырады. Банк капиталының жеткіліктілігі өзге әдістермен қатар Банк қызметін қадағалауды жүзеге асыру кезінде ҚРҰБ белгілеген коэффициенттерді қолдана отырып бақыланады. 2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Банк капиталға қатысты заңнамада белгіленген барлық сыртқы талаптарды орындады.

Банк үшін капиталды басқарудың негізгі мақсаты Банктің капиталға қатысты сыртқы талаптарды сақтауынан және жоғары кредиттік рейтинг пен қызметті жүзеге асыру мен акционерлер үшін пайданы максималдандыруға қажет капитал жеткіліктілігінің нормативтерін ұстап тұруды қамтамасыз етуден тұрады. Банк өз капиталының құрылымын басқарады және экономикалық жағдайлар мен жүзеге асыратын қызмет түрлері тәуекелдерінің сипаттамаларындағы өзгерістерге орай оны түзетіп отырады. ҚРҰБ Банк капиталының деңгейіне қойылатын талаптарды белгілеп, олардың орындалуын бақылайды.

ҚРҰБ белгілеген қолданыстағы талаптарға сәйкес банктер мыналарды қолдауы тиіс:

- Негізгі капиталдың кредиттік тәуекелінің дәрежесі бойынша алынған активтердің, шартты және ықтимал міндеттемелердің, нарықтық тәуекел мен операциялық тәуекелдің (k1) сандық шамасын ескере отырып есептелген активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің ара қатынасын 2025 жылы 8,0% кем емес мөлшерде (2024 жыл: 8,0% кем емес);
- Инвестицияларды шегере отырып 1-ші капиталдың кредиттік тәуекелінің дәрежесі бойынша алынған активтердің, шартты және ықтимал міндеттемелердің, нарықтық тәуекел мен операциялық тәуекелдің (k1.2) сандық шамасын ескере отырып есептелген активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің ара қатынасын 2025 жылы 9,0% кем емес мөлшерде (2024 жыл: 9,0% кем емес);
- Меншікті капиталдың кредиттік тәуекелінің дәрежесі бойынша алынған активтердің, шартты және ықтимал міндеттемелердің, нарықтық тәуекел мен операциялық тәуекелдің (k2) сандық шамасын ескере отырып есептелген активтердің, шартты және ықтимал талаптар мен міндеттемелердің ара қатынасын 2025 жылы 10,5% кем емес мөлшерде (2024 жыл: 10,5% кем емес).

2025 және 2024 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша ҚРҰБ талаптарына сәйкес есептелген Банк капиталының жеткіліктілік коэффициенті былайша болды:

	2025 жылғы 31 желтоқсан	2024 жылғы 31 желтоқсан
1-деңгейдегі капитал	63.733.704	62.713.690
Реттеуші капитал	63.733.704	—
Кредиттік тәуекел деңгейі бойынша өлшенген активтер мен туынды қаржы активтері	314.053.811	269.539.676
(k1) меншікті капитал жеткіліктілігінің коэффициенті	20,3%	23,3%
(k1.2) меншікті капитал жеткіліктілігінің коэффициенті	20,3%	23,3%
(k2) меншікті капитал жеткіліктілігінің коэффициенті	20,3%	23,3%

28. Есепті күннен кейінгі оқиғалар

2026 жылғы қаңтар-наурыз аралығында Банк төртінші облигациялық бағдарлама шеңберінде жалпы номиналды құны 7.864.722 мың теңгені құрайтын, теңгемен шығарылған, жылдық 21,00% мөлшеріндегі номиналды пайыздық сыйақы мөлшерлемесі бар және өтеу мерзімі 2028 жылы көзделген қамтамасыз етілмеген купондық облигацияларды орналастырды.

2026 жылғы 23 қаңтарда Банк бағалы қағаздар нарығында брокерлік және дилерлік қызметті жүзеге асыруға арналған № 3.2.249/19 лицензиясын алды.

2026 жылғы мамырда Банк бесінші облигациялық бағдарлама шеңберінде жалпы номиналды құны 30.000.000 мың теңгені құрайтын, теңгемен шығарылған, жылдық 21,00% мөлшеріндегі номиналды пайыздық сыйақы мөлшерлемесі бар және өтеу мерзімі 2028 және 2029 жылдары көзделген қамтамасыз етілмеген купондық облигацияларды шығару туралы жариялады. 2026 жылғы мамыр мен маусым аралығында Банк жалпы номиналды құны 26.889.260 мың теңгені құрайтын купондық облигацияларды орналастырды.